

پەروەردە لە ئیسلامدا

لەحرکاتە محمەد

١٤٠٦ھ - ١٩٨٥م

یۆدابه‌زاندنی جۆرمها کتیب: سەردانی: (مُنْتَدَى إِقْرَأَ الثَّقَافِي)

لتحميل انواع الكتب راجع: (مُنْتَدَى إِقْرَأَ الثَّقَافِي)

پەڕەي دانلود کتایه‌های مَحْتَلَف مەراجعه: (منتدى اقرا الثقافى)

www.iqra.ahlamontada.com

www.iqra.ahlamontada.com

للكتيب (کوردی ، عربی ، فارسی)

پهروهرده له ئیسلامدا

چمکیکه له یاسای پهروهردهی ئیسلام به شیوهی

شانوویی • ئاماده کردن و پیشکesh کردن

ئهحمهد کاکه مهحموود

1/10/1401
هه

بسم الله الرحمن الرحيم

- يا أيها الذين آمنوا ان من أزواجكم وأولادكم عدوا لكم فاحذروهم .
- يا أيها الذين آمنوا قوا أنفسكم وأهليكم نارا وقودها الناس والحجارة عليها ملائكة غلاظ شداد لا يعصون الله ما أمرهم ويفعلون ما يؤمرون .

صدق الله العظيم

- كلكم راع .. وكلكم مسئول عن رعيته .. والرجل راع في أهله وهو مسئول عن رعيته ..
والمرأة راعية في بيت زوجها وهي مسئولة عن رعيته ..

ديارى يىت

- بۇ گيانى پاكى ئەوانەى يارمە تيان دام بۇ دۆزىنەۋى رىگەى
راست ••
- بۇ ئەۋ گيانەى چاويان بېرپوۋە تە پىگەى بەختيارىى •
- بۇ ئەۋ رۇشنىرا نەى ماخۇلانىان يىكەۋتوۋە بۇ بە دەست ھىنانى
ئازادىى ••
- بۇ ئەۋ رۇشنىرا نەى ماخۇلانىان يىكەۋتوۋە بۇ بە دەست ھىنانى
يەكسانىى ••
- بەۋ منالە شىرىنە جگەرگۆشانەم كە ئىستا سەر بەدەرگای ژياندا
ئەكەن •
- بە ھەموۋ باۋك و دايىكىكى كورد كە يىھوئى يەروەردەى رۆلەكانى
بەپىئى بەرنامەى ئىسلام بىكات •
- ۋە بە ھەموۋ پۆلەيەكى كورد كە بە شوئىن راستىدا بگەپئى ، ۋە
لە ھەر كۆئ دەستى كەۋت ۋەرى بگرئى •
- بەمانە ھەموۋ ئەم كىتەم ديارىى و يىشكەش يىت •

پیشہ کی

سویاسی بی پادین بۆ خوی گہورہ ، وہ دروود و ستایش بۆ سہر
دہرونی پاکی یتغہمبہر • یتنجا لہ و وہ سہرواز کات بۆ سہر گیانی
پاکی ہاوہ لہ نہجیم و بہ ئەدەبہ کانی •

نہبہر ئەوہی زوربہی رۆلہ و لاوہ کانمان سہریان لئی چەواشہ
بووہ و ہەر رۆژہی یەکنی یاریان پئی تەکات •!• وہ ہەر رۆژہی بہ
شیوازیت گتوگۆیان لہ گەڵا گەن •• : وہ ہەر رۆژہی بہ کالایہ کہوہ
خویانیان پئی پشان ئەدەن •• وہ ہەر رۆژہی لہ رینگہ و بۆ سہیہ کدا بۆیان
دائە یستەن ••

پنویستی سہرشانی باوک و دایک و ہەموو رکەس و کارنیکہ ہەریہ لہ
لہ ناستی خۆیہوہ ہەول بەدات بۆ ینکەیندن و تاگدار کردیان لہو چۆرہ
گورگاہ دینہ سہر پینگہیان ، بەشکوم وایان لئی بیت ہیز و پیزیت وەرگرن
و لہ ئەوورمی خوانەناسان خویان لابدەن •

چونکہ یتغہمبہر - صلی اللہ علیہ و سلم - ئامانجی سہرەتایی ئەوہ
بۆوہ کہ کۆمەلہ ییاویک ہەلبخات •• چەند دل و ویزدانیک بالآوتہ
بکات •• بناغہی گەلیک دابہیزئی • دەبا یتەیش ہەموومان شارەزای
شیوہی پەرورە کردنی یتغہمبہر و ہاوپیکانی بین • ئایا ہەمووی جیہان
نہجیم تر و بہیزتر و بہ سۆزتر و بہ ئەدەب تری بینوہ لہ وان •• ؟
ئەگەر وانہیہ بۆچی قورئان لہ وەصفیانادیت و ئەفەرمی :

« محمد رسول اللہ والذین معہ اشداء علی الکفار رحماء بینہم ••
الفتح » ۲۹ « کانوا قلیلا من اللیل ما یہجمو ، وبالاسحار ہم یتستغفرون ،
وفي اموالہم حق للسانل والمحرور » الداریات : ۱۷

« والذین تبوءوا الدار والایمان من قبلہم یحبون من ہاجر
الیہم •• الحشر ۹

يار و هاو له کفانی پیغمبر - صلى الله عليه و سلم - ئا به و جوړه
بوون له ناو به کړا ۰۰ ، بویه دهوله ټکی به رفر اوانی بی سنووریان فراهه
هینا ۰۰ !

به لآم دوزمنانی ئیسلام له م دوا دوا یه دا توانیان بگه نه ئامانجی
پسیان بو قه لاچو کردن و گورانی (کومه لپی ئیسلامی) وه گیرانی به
چند گه لیکمی سهر بر او ۰۰

وه کردنی به چند دهوله ټکی دوزمن به یه ۰۰ رنباریان
جیاواز ۰۰ ئامانجیان جیاواز ۰۰ فیکره و بیر و رچه یان جیاواز ۰۰ مل
نه نین بی ئامانج ۰۰ ! نه نین بی ئهمه ی هه ول بدن بو یه کیتی و نه مری ۰
نه نانت همی وایان هه یه ، به لایه وه وایه که ره گه ی ئیسلام و
چاک کردن داخراوه ۰۰ ! وه نه لیت :
دیاره تازه فخر زه مانه هه ره کهس نازایه خوی لادبات !! تم فیکره یه هه له و
ناره وایه چونکه :-

أ - موسلمانان کاتی ټنگه یشتن که ئیسلام ئایینی هنز و یزه و
دروشمان ئایه تی :

« واعدوا لهم ما استطعتم من قسوة ۰۰ » یه الانفال : ۶۰

که وته جم و جوول و شوړش و جهاد ۰
- روژئی ټنگه یشتن که ئیسلام ئایینی زانیاری یه ۰۰ و دروشمان
ئایه تی :

« وقل ربني زدني علماً ۰۰ » یه طه ۱۱۴

نیر به لاماری زانیاریان دا ۰

- روژئی ټنگه یشتن که ئیسلام ئاده میزادی کردووه به جیشینی
خوای گوره ، له زه ویدا ، وه دروشمان هم ئایه ته یه :

« واذ قال ربك للملائكة اني جاعل في الارض خليفة » البقرة : ۲۹

کاروباری زه‌ویان گرتنه • ژیرده‌ست به پښک‌وینکی •

– روژئی ټیگه‌یشتن که ئیسلام ئهم بوونه‌وه‌ره‌ی رام ژیرده‌سته
کردووه بو ئاده‌میزاد تاله خزمه‌تی کرؤی ئاده‌میزادا به‌کاری بښی به
بڼی ئهم ټایه‌ته •

« وسخر لکم ما فی السماوات وما فی الارض جمیعاً منه » الجاثية ۱۲

هولیان دا بو ده‌رخستن و ئهم دیو و نه‌و دیو کردنی نه‌تییه‌کانی •
– روژئی ټیگه‌یشتن ئیسلام ټایینی کار و کرده‌وه و چالاکی و
پاپه‌پښه‌و به‌لگه‌یان ټایه‌تی :

« هو الذي جعل لکم الارض ذلولا فامشوا فی مناكبها و کلوا من
رزقه و الیه انتشور .. » الملک ۱۵

په‌لاماری کرد و که‌سابه‌یان دا •

– کاتی ټیگه‌یشتن که ئیسلام ټایینی عیزه‌ت و سه‌ربه‌رزبی و
که‌رامه‌ته ، وه‌ ئه‌یی نه‌و تاجه‌ بکه‌نه‌ سه‌ریان وه‌ ئالاکه‌ی به‌ ته‌واوی به
جیهانا پراکه‌یه‌نن و دروشمیان ئهم ټایه‌ته‌یه :

« و لله العزة و لرسوله و للمؤمنین و لكن المنافقین لا یعلمون »
المنافقون : ۸

ئیر سه‌رشوپی و ژیرده‌ستی‌یان وه‌رنه‌وگرت • • !! •

وه‌ بوونه‌ ماموستای ئازادی و سه‌ربه‌ستی •

ب – روژئی ټیگه‌یشتن که فله‌سه‌فه‌ی دروست‌بوونیان به‌ندایه‌تی
کردنه بو خوا و گه‌ردن که‌چی به‌ پروگرامی خوا ، وه‌ هه‌لگرتی ئالای
داد و عه‌دآله‌ته • به‌رده‌وام‌بوونه‌ له‌سه‌ر رزگارکردنی به‌نده‌کان له
به‌ندایه‌تی ئاده‌میزاده‌وه بو به‌ندایه‌تی به‌روه‌ردگاری بوونه‌وه‌ر • •

ئېھلەلدانى ھەر بىر و برواڭنىڭ لى ئىسلامەۋەھەل نەقۇلۇ بىت . .
ئىنجا خاۋىس لىيان نەپرستەۋە .

بەكەۋابوۋ بائىمەش ۋەك ئەۋان بەكەن ، ۋەك ئەۋان بلىن ، رىكەي
ئىسلاخ بىكرىنەبەر ، ھەموۋمان خۇمان بە بەر پىرسار دابىن بەرامبەر بە
يەكتر . . . پىستى يەكتر بەر نەدەن تا ئاينە ئەمان ئەبوۋزىننەۋە ۋ گىان
ئەكەينەۋە بە بەريا . . دەستمايەش بۇ ئەمە نەنھا يەك شتە . .

« پەرۋەردەيەكى ئىسلامىيە » پەرۋەردەي تەك ، خىزان ، كۆمەل ،
مندال .

كەرنەكەيان پەرۋەردەي مەنلە . . !! چۈنكە ئەكەر مەنلە لى
رەۋىشتا تەۋاۋ بىت ، ئىتر خىزان تەۋاۋ ئەبى ۋ كۆمەلىش تەۋاۋ ئەبى .
بەكەۋابوۋ مەنلە بەردى بناغەيە بۇ ئەۋان ، بۇيە ئىسلام ئەۋەندە
كەرنەكى داۋەتى .

ھەر لەبەر ئەمە بوۋ مەش بە پىۋىستىم زانى لەم بارەيەۋە شىتەك
پىشكەش بە گەلى مۇسلمانى كورد بەكەم .

ھىۋام ۋايە نوانىستىم م ھەلسايم بە ئەركى سەرشانى خۇم . . ۋە سوۋد
بەخش بىت بۇ رۇلەي گەلى كوردى مۇسلمان .

« رب اجعلني مقيم الصلاة . . و من ذريتي ربنا و تقبل دعاء »
ابراهيم ٤

« . . . ربنا هب لنا من ازواجنا و ذرياتنا قرۃ اعين و اجعلنا للمتقين
اماماً » الفرقان ٧٤

« . . و اصلح لي فسي ذريتي . . اني تبت اليك ، و اني من
المسلمين » الاحقاف ١٠

٤ ى ربيع الاول ى ١٤٠٢ . ك

٢٦ ى كانونى يەكەمى ١٩٨١ . ز

بهشی به کهم

ل کاته که وهرزی زستانه ، تم و مژیلکی خست دنیای داپوشیوه .
باوکی ، نازاد ، یش به قول چونه دالفهوه ، زور به وردی بیر
ته کاتهوه له داهانو و پاشه وژی ئیسلام ، لهم بیر و نه ندیشه یه دا نه زیا له
پریکا هه ناسیه کی چیه دوو که لین له ده می ده رئه چی و دهد و
نه خوشیه کی زوری کومه له هله پیرئی .

نازادی قوتای زیره کیش پی خۆشه به شداری باوکی بکات بو
چاره سه رکردنی نه و دهد و نه خوشیانه ، بویه خوی بو ناگیرئی و
دوابه دوی باوکی ته که وینه گفت وگو و پرسیار له باوکی .

باوک : لهم کاته دا که پۆشنایی له بوونه مه ردا نه ماوه .! لهم کاته دا که
تاریکی و تپ و تۆز و گه رده لول بهری تاسوی زیانی داگرتوو .!
لهم کاته دا که نه دامه تیی و نه گه تیی ره شمایی خویان داداوه .!
لهم کاته دا خهم و به زاره چیغ و چه لای دا کوتاوه .!
لهم کاته دا که ناله و هاواری نوپ کوژراوان و کۆس که وتوان
ته یشتوته ئاسمان .!

لهم کاته دا که هه نیسکی باوک کوژراوان دل له چیگه ده ردینی .!
لهم کاته دا که خوشکه برا کوژراوه کان ره نگیان له زه رده ی
نیواره داپیوه .!

لهم کاته دا که ناله و نرکه ی هه زاران و ماف خوراوان دنیای که
کردوو .!

لهم کاته دا که سه دان پی تاوان له جیهاندا له به ندیخانه کاند اکۆت
و زنجیر کراون !

لەم کاتەدا بکە تەرازووی داد و راستیی خراوەتە پشت گوێ ۰۰ !!

لەم کاتەدا کە ستمی ستمکاران بەری خۆری گرتوو ۰۰ !

لەم کاتەدا ۰۰ حەبەسام و دەستەوسان وەستام و ۰۰ ئینجا کەوتە
بەر و خەیاڵمەو ۰۰ :-

دەرماتیک ۰۰ چارەسەرێک ۰۰ تروسکایەک ۰۰

رووشنایەک ۰۰ سنوڕێک بلیی بیټ بۆ ئەمانە ۰۰ ؟ ! جا ئەکەر
بیټ داخۆ لە کام ولات دەست کەوێ ؟ خۆ ئەوە نەدەش زۆر ئەوانەی
بافیش بە هەق و راستیەو ئەکەن ، وە لافێ یە کسانیی و دادپەروەری
لێ ئەدەن ! دنیایان پڕ کردوو کەچی بە تەلیسکوب و میکرو سکۆپیش
بکە پێی پێی بلیت سۆز ۰۰ داد ۰۰ راستیی دەسبەست ناکەوێت ۰۰ ؟ ! نازانم
چی بکەم ۰۰ ؟ ! سەردەلم کیراوە لە ناو خەفە تا بۆ ئەو هەموو ئەدامەتیانە ۰۰
کێ بێ بتوانی هەنێسکی ئەو کۆریانە دا بمر کێشەو ۰۰ ؟ کێ بێ بێ بە
هۆی دامر کاندنی کلیه و قرچەیی دلە سووتاوە کان ۰۰ ؟ !

کێ بێ هێمنی و ئاسایش بختەو سەرزەویی ، تا بە شکوم وای لێ
یەنت کە ئادەمیزاد سەر و مال و سامان و شەرف و ئەقل و ژیری پاریزراو
یەنت ۰۰ ؟ کێ بێ ریز و نرخێ ئادەمیزاد راگیر بکات ۰۰ ؟

گێ بێ پیاو کوشتن ، جەردەیی ، دزی ، رەش و رووت کردن ۰۰
گزی و خەیانەت ، نەنگ گرتن ، رینگە گرتن ۰۰ تالان و برۆ ، دەست
درێژی ، زولم و ستم ، بەرتیل ، رەگەزپەرستی ، نەژاد پەرستی ،
دەمارگیری ۰۰ هۆزایەتی ، چینایەتی ۰۰ خاڵپەرستی ، مرقوف پەرستی
خودپەرستی ۰۰ ژێردەستی ، بێ شەرمیی وێلی ، بێ دادیی ، بێ
سەرپەرستی ۰۰ نادروستی ۰۰ ناردوایی ۰۰ ماف خورایی ۰۰
دەربەدەری ۰۰ بێ یە کسانیی ۰۰ کێ بێ ئەوە کانی ئادەم رزگار بکات لە
مانە ، وە لە سەدە هاگیر و گرفتێ تر ۰۰ ؟

كئىيى دانىشتوانى ئىم ئىستىرىمى زەوىيى يە لەم لىتانه يىتتە دەردە ۰۰ ؟
 دوزمنايەتتى ، ئاڭكۆلىيى و ئازاۋە و ئاشوۋىيە ھەلگىرى لى نىۋا
 كۆمەلە ۰۰ ؟ ! كئىيى بىتوانى ئامانچ و داخواز و مەبەست و راز و نىيازى
 ھەموو بەردى ئادەمىيى بىكانە يەك ؟ لى پىناۋى يەك شتا بىمىن و بىزىن ۰۰ ؟
 كئىيى ئادەمىزاد لى ئىم بەر و ئىم بەرگىردن رىزگار كات ۰۰ ؟
 نەھىلىيى دىۋا ئىم و ئىم بىكەۋىيى و تە نىھا يە ھىلە پاستەكەدا بىروا ۰۰ ؟ !
 ئازاد : (دىۋا ئىمەيى باۋكى قىسە كەي تەۋاۋ كىرد و ھەناسە يەككى
 دا) بابە گىيان بە دەم ئىم و ئىمە ۋە بىستۈمە كە (ئىمەرىكا) زۆر
 پىشكەتۈۋە ، ۋە خەلىكىيى زۆر باسنى ئىكەن ، جا بە پىيى ئىمە لى ۋانە يە
 ئىم چارەسەرى ئىم دەردانەمان بۇ بىكات ۰۰
 باۋك : ئازاد گىيان ، تىكات لى ئىكەم دىۋا قىسە ئىم و ئىمە مەكەۋە ،
 ۋە تا خۆت ئىمە ۋە تە يە ھەل نەسەنگىنى و بە تەرازوۋى راستىيى نەيگىشى
 بەللى بۇ كەس مەكە ۰۰ ! چۈنكە ئىمە تە ئىمەرىكا زۆر باس و خىۋازى ھەيە ،
 كەچى تا بىناگۈنشى لى گىر و كىرغىدا چەقىۋە ۰۰ ئىمە تە تا ئىستائىش
 چارەسەرى مەسەلەي پەش پىستەكانى نەكردۈۋە ۰۰ ! ۋە پىيى بىلىت
 سۆز و بە زەيى تىبا بەرچاۋ نەكەۋىت ۰۰ ! چۈنكە ئىمەرىكا
 ئىمە يە كە لى شارىكىيا [۱۸] تەرم كۆيزرايەۋە بۇ كۆپ ، نە بىنى دەريايى
 (پەسەفك) بوۋ ؛ ئىم تەرمەنە بىرىتىيى بوۋن لى [۱۸] سىۋوقى پۇلا ،
 ھەرى يەكەيان [۲۰] رۆكىتى كازى كوشندەي تىدا بوۋ ! ۋانە زىيانر لى
 [۱۲] ھەزار رۆكىتى دىزى مەۋف ۰۰ بەللى ۰۰ خىرانە بىنى دەرياي ، چۈنكە
 ئىمەرىكا بىرپارى دابوۋ لى دەستى ئىم جۆرە چەكانە رىزگارى بىت ، نەك
 لى بەر ئىمە ھەزى لى ئاشتى يە ۋە نايەۋىيى كەسىيان پىيى بىكۆزى ، بەلكو لى بەر
 ئىمە بوۋ چۈنكە (چەكى مىكروباۋىيى دروستكردۈۋە) ۋانە مىكروپ
 بەرۈدە ئىكات و دەبىكات بە چەك و دەبەتقىنى بۇ كوشتى مىلئونەھا
 بە يەك چىركە ۰۰ چۈنكە مۆدىللى تازە تىرە ھىناۋە بۇ بىكوشتن و چەكى

(تۆلارېما) ى دروستكر دوو ، به لى ۰۰ ئەو رۆكىتانهى فېرىدا ، چونكه
چەكى (هايدروچىنى ھەيە لە ناو مانگى دەستكردا به تەقېنەوھى كەرتىكى
زەوىي دەكات بە دەريايەكى تازە ۰۰ ھەلگرتى تەرمى ئەو رۆكىتانه و
فېرىدانىان - ئازاد گيان - ماناى فېرىدانى بەزەيى ، ماناى رزگار بوونى لە
دەست دلى نەرمىيە !! ، ،

رۆلە گيان ئەوھىش ئەمەرىكا ۰۰!! دەى ئىتر دەرمىنى ئەم
دەردانەى ئېمەى چۆن بى ئەكرى ۰۰ ؟ ئەوھتە ئا ئىستايىش مەوھە
پەش يىستە ئان بۆيىن نىيە برۆنە چىشتخانەى سېي يىستە كان ، وە يا لە
قوتانجانە كانەيدا بخوئىن ۰۰ !! تەنەت ھەر ئۆتۆمبىلىك سېي يىستى تىدا
بىت رەش يىست بۆى نىيە نرىكى بکەوتەو (۱) ۰۰۰

ئازاد : چۆن ئىستايىش لەم سەدەى يىسەمەدا مەوھ ئەوھندە لای
نەوان بى نرە ۰۰ ؟ !

باوك : بى درۆر بى پىچ و پەنا ، ئەمە مافى مەوھە لە ئەمەرىكاي
سەدەى يىستەمدا ، كەچى ھىشتاي ھەيا و شەرم نايكرى و لاف و گەزافى
(ماف) لى ئەدات ۰۰ !! ،

ئازاد : كەوابو ئەو وتەپە كە لە سەر زارى ھەندى كەسە !
، ئەمەرىكاي پىشكەوتن خواز ، شىتىكى بى ناوھۆكە ۰۰ ؟ !

باوك : بەلى ۰۰ رۆلە گيان وەك ئەلېن « دەنتى دەھۆل نە دورر
خۆشە ، ، ئەگىنە ئەمەرىكايەك نەتوانى چارەسەرى دەردى خۆى بكات ۰۰
چۆن چارەسەرى گەلانى تىرى بى ئەكرى ۰۰!! ؟

ئازاد : بابە گيان : فەرنسەيش زۆر ناو بانگى ھەيە ، تەنەت
بۆتە رووگەى ھەندى كەس ۰۰ ! بلىنى چارەى ئەم نەخۆشىانەمان
نەكات ۰۰ ؟

(۱) هذا نبك ياولدي لـ ۱۶۰ ماموستا محمود غريب .

باوك : رۆلە گيان پيشينان وتوويانە : « كەچەل ئەگەر حەكىم بېت
دەرماتى سەرى خۆى ئەكات » •

فەرەنسە ئەو فەرەنسە نىيە كە لە سالتەكانى يەكەم و دووهمى
جەنگى جيهانى يەكەمدا [۷۵۰۰۰] ھەزار كەسى ئارد بۆ نەخۆشخانەكان
بە ھۆى نەخۆشى (سوزنەكە) ھو ۰۰ ئەمەيش لە ئەنجامى بەرەللايى
و بى رەووشيدا ۰۰ (۱) « ئەگەر دەولەتەك خاوەنى پەوشتى جواميرىي
و مرقايتى بى ۰۰ چۆن بەوجۆرە بەر بەرەللا ئەكات بۆ گەل و
نيستمانى تا بچەقنە قوراپ و لىتەى تاوانى خويان ۰۰ ! ۹ •

قازاد : بابە گيان دەى ئيتەر ھەر ئاوا دەستە ئەزۆ دابيشين ۰۰ ؟ !
تا ئەمرين بە دەردى خۆمانەو وە بلىنەو وە مل لار بگريڻ ۰۰ سەر دابخەين
بى چارەسەر ؟ ئەى بۆ سەرەك لە دەرمانگاكانى وولانى (پووس) يىش
نەدەين ، بەلكو ئەمە خوايە ۰۰ چارەيەكمان دەستكەوئى ۰۰ ! خۆ
زۆر كەس بايشى پىۆ ئەكات و ئەليت رووس وايە و وايە ۰۰ !!

باوك : رۆلە گيان زۆر حەز ئەكەم بە چارەسەر ۰۰ بە ھىمنى ۰۰
بە ئاسايش رۆلە نىرپنەكەم ئەليت بەلكو چارەسەرمان لە (سۆفەت)
دەست كەوئى !! ئەو بۆيە وا ئەليت ھاوارەكەى (خىرۆشوف)
تەبىستوو كە ئەليت :

• باشەپۆزى رووس (۲) لە گىزاوئىكى سامناك دايە ۰۰ بە ھۆى بى
پەوشتيەو • قازاد گيان ئەو خۆى لە گىزاوئىكى سامناكدا بىرى و نەتوانى
ھىمنى و ئاسايش بۆ خۆى شەقام گير بكات ۰۰ چۆن ئەتوانى كامەرانىي
و ئاسوودەيى بۆ تىمە بگىرپتەو ۰۰ ! ۹ •

(۱) اسلام لـ ۲۱۷ •

(۲) اخلاقنا او الدمار لـ ۲۴ •

سەرەرای ئەمانەش ئەو بێ بەزمییە و شوقنیەتە ی ئەو بوو یەنی
مێژوو لاپەرە کانی خۆی بێ پەش کردوو . گوئی بگرە تەنها نموونە یەکت
بۆ باس بکەم ، راپۆرتیک ئەلیت : « تەنها لە بەر خاتری سەقام بوونی
شیوعیەت لە ولاتی روس دا [۱۹۰۰.۰۰.۰۰] ملیۆن کەس
کوژرا !!» . وە بیریاری سزای جوور بە جوور درا بەسەر [۲۰۰.۰۰.۰۰]
ملیۆن کەس دا وە (۴۰۰.۰۰.۰۰) تا (۵۰۰.۰۰.۰۰) ملیۆن کەس لە
ولات ئەفی کران و دوور خرا ئەو . !!

« ھەممۇ سالىك مليۆنىك ئاۋەلەمە - جىنن - بە لاي كەمەۋە فېئى
ئەدرىي .. ! ۋە بە ھەزارەھا منال ئەكۈزۈپ دەست بەجى كە لە ذايك
ئەبن (۱) .. »

ۋە لە ئەلەمابا دا ئەگەر رىك بىكەۋى كىزۈلەيەك بە كىچىتى
بىيىتەۋە ئەۋە نەنگىكى زۆر زۆر روۋى تى ئەكات ، ۋە لە ناۋ ھاۋسەرانبا
بە جاۋى رىزەۋە تەماشىا ئاكىرى .. !!

بە تايىت لەم سەدەدا كە ھۇ بۇ بەرەستكردنى منال بوون زۆرە ،
بە شىۋەيەك لە ھەممۇ سەرە رىگايە كدا دەست ئەكەۋى . لە وولاتى (سويد)
يشدا ئەۋ ئافرەتەنى كە بە ئارەزوۋى خۇيسان پائەبوپىر رىزەيان زۇر
پىر ترە لە وانەيان كە بە ياسا مىرد ئەكەن ، بىجگە لەمەيش لە ۲۰%
كچ و كوپ بە شىۋەيەكى ئارەۋايەك ئەكەن .. !!

ئەمە لەلەيەكەۋە لە لايەكى ترەۋە بە پىي سەرزىرى ۋەزارەنى
كاروبارى كۆمەلەيەتى رىزەى (تەلاق) لەۋى لە ھەممۇ وولاتى زىاترە .
ۋە لە (فىنا) ھەۋالەكانى وا رائەگەينىن كە نىزىكە بەم زوانە
ئافرەت بىي بە (جنس) يىكى سىھەم ئەمەيش زك نەكردنى ئافرەتە
بە بى ئەۋەى ھۆيەك لە ھۆيەكانى منال نەبوون بىي ، بىجگە تىكەلاۋى كردنى
پياۋ بە شىۋەيەكى زۆر و ئابەسەند (۱) .

بابە گيان .. خۋاي گەۋرە سۆزى خۋى برىزى بە سەرتاۋامنت
بە پاستى تىگەياند لەۋ وولاتانە ، چونكە تا تىستانى وامزا نىۋە
سەرچاۋەى سۆزن .. خاۋەن بەزەين بۇ ئەۋەى زىاتر دوزمانى ئىسلام .
ۋە قەلاچۆكەرانى گروۋى ئادەمىزاد بناسىن .. ھەز ئەكەم بايىكى ولاتى
[جىنۋيوگوسلاۋيا] ىشم بۇ بىكەيت .

(۱) الاسلام .

(۱) الاسلام . ۲۱۷

رۆلە شیرینه کم تەنھا خاڵکی بچووکی وولانی «چین» ت بۆ
 ئەگیرمەوه، جارێکیان هێرشێکی ناپیاوانە ی برد بۆ سەر موسڵمانەکانی
 (ترکستان) لەو هێرشەدا (۲۰) هەزار مزگەوتی موسڵمانەکانی ئەوێی
 رووخاند (۲) . !!

وولانی (یوگسلافیا) یس زیاتر نەبێت لەوان کەتر نیە چونکە
 دوای جەنگی دوووەمی جیهانی گشتی تا ئەمڕۆ (۱۰۰۰۰۰۰) ملیۆن
 موسڵمانی پێتوانی لە ناو برد (۳)

ئەمانەن . . . ئێمە لەم دووڕەوێ مرخمان چۆتە سەلایان و ئەمانەوێ
 بیاکەین بە مامۆستای خوێنان . . . پێیخەینە جێگە پێان . . . دەم بخەینە
 جێگەی دەمان تەنانت قەو گۆرانێ و جل و بەرگیان پەسەندە
 لامان . . . !!

ئازادگیان ولاتی پیاوێ هەلکەوتووێ کاتی وەک (کارل مارکس)
 بۆلێن :

« سۆیەکی هەمووی ئادەمیزادی جیهان ئەکەم بە قوربانی
 لە پێشوازی دامەزراندن و جێگیر بوونی (شیوعیەت) لە
 جیهاندا » (۱) . . . ولاتی ئەوێ نەوێ بۆ بەزەیی بێت ، وە ئازایی و
 سەربەستی (ئایینداری) تیا نەبێت و هەلسێ (۳۰) هەزار مزگەوت
 بروختی و جێگا کانیان بکات بە تیاروخانە و تەویلهی ئازەل و سەلۆنگە ۱۰۰
 چۆن ئەبێ ئەو وولانە بستی پێ بەسەرت و هانای بۆ بیری بۆ
 چارەسەری ۹ ! .

(۲) الاسلام یقیناً لا تلقیناً لـ ۲۶۹ دکتور صابر طعمیه .

(۳) تربية الاولاد في الاسلام بهشی سێهەم ژمارە (۲) لـ ۱۷۵
 عبدالله علوان .

ئازاد : بابە گيان ۰۰ خوا يارمەتيت بدات وا ئەم راستىيانەت خستە
 یش چاومان ۰۰ پروا بکە زۆربەى خەلک دواى دىعاىە و چاوو پراو
 کەوتوو ۰۰ گوئى ئەگرئ باس باسى ئەمەريکايە ، رووسە ، چينە ، هيندە ،
 و ۰ ، تيمەيش بە نەشارەزايى دوايان ئەکەوين ۰۰ ! من نەمزانپو ئەوانە
 ئەوەندە دپوئەندەن و ئەوەندە دژى بکۆمەلى ئادەمیزادن ، ئەگینە قەت
 ئەلیم باسەرتک لە وانەيش بەمین ۰۰ ؟ !

باوک : کۆمەلتک ئەو سۆز و بەزەيى بىت بەرامبەر بە سەرەستىي
 و ئازادىي مروف ، لەلات مسۆگەر بىت ۰۰ پۆز لە دواى پۆز تەپە دووکەل
 خەستر و چر تر ئەبىت ، ئەگەر ھۆيەکى بۆ نەدۆزرتەو و سنوورنكى
 بۆ دانەنرى ۰

ئازىزەکەم سەرسام نەمىنى لەم جۆرە کردەوانە چونکە یشەى باو
 باپريان بوو ، رۆلەى باوکى خويانن ۰۰ !!

و ە پەيرەوى (ھۆلاکۆى) تەتار ئەکەن ، کاتى ھىرشە نا پياوانەکەى
 بردە سەر بەغدا سالى (٦٥٦)ى کۆچى ۰ بەغداى ئارامگەى لىقەوماوان
 بەغداى بارەگای پياوچاگان ۰۰ بەغداى مەلبەندى زانست و زانبارى ۰۰
 بەغداى پەناگای ھەزاران ، ئەم بەغدايە بووبە دەرياچەيەکى خوين ۰۰ !

ئازاد گيان ؟ ھەز ئەکەم لىرەدا کورتنە مێزوويەکى ئەو کارەسانەت
 بۆ باس بکەم بۆ ئەوئەقەت بە ھىواى سۆز و بەزەيى نەبىت لەو جۆرە
 دەولەتانەو و بە قەسەى ئەم و ئەویش نەخەلە تىت :

« ھۆلاکۆى دپەندە ھىرشى ھىنايە سەر ئەم شارە - بەغدا - و
 ھاشاوتى ناپاوانەى بۆ برد ۰۰ بەلئى ۰۰ لەو ھىرشەدا ھەرچى بەردەست
 کەوت - لە پياو و ئافرەت ، لە منال و لاو و پىر - بئى بەزەيانە گرتى
 و بکوشتى ۰۰ ! ھەرچىش بۆى کرا خۆى ھەشاردا لە ناو تەويلەى ئازەل
 و سەلوئىنگە و شوئە پىسەکاندا ۰۰ ! ئەم کردەو ناپەسەندە چەند پۆزئى
 دىژەي کىشاو خەلکىکى زۆريان بئى حورمەت کرد ۰۰ !

كۆليان نه دا تا لافاوى خۆين له كۆلانه كانا هه لسا

انا لله وانا اليه راجعون

خۆ ته گهر كه سى په ناي بر دبايه بو مزگهوت و مسوئنه
پېرۆزه كانى تر شهوه له وان زياتر نازار و ته زيه تيان شه كردن .. نازاد
گيان ؛ ييجگه له گاور و جووله كه و ته وانهى توكه ريان بو ته كردن و
چلكاو خوربان بوون كه سى تر دهر نه چوو !! چونكه گاور و جووله كه كان
خويان بوون به چاوساقى ته تاره كان و هيتانيان بو ناو پايته ختى (خه لافهى)
موسلمانان كان .. وه هه رچى كون و قوربنى شاره كه بوو پيشانيان دان ،
وه به ئاشكرا به شدارىي جهنگه كه يان كرد و پيشوازيه كى گهرميان لى
كردن (١) .

به لى نازاد گيان ؛ جهنگ گهرم بوو ولا فاوى خوين هه لسا له
كۆلانه كانى به غدادا .. سه ر ته نجام خه ليفهى موسلمانان - المستصم
بالله - شه هيد كراو مال و خيزانى تياچوو و سى خوشكه كه شى ديل
كران . ته م كار سه اته (٤٠) چل روژى خاياند ، ئينجا تهو به غدايهى كه
له هه موو شاره كان قه له بالغ تر بوو وهك ويرانهى ليهات !!

هه رخه لك بوو له باره گاي (خه لافهت) ته هيترايه دهره وه و
به ره و گوپستان ته بران و سه ريان ته برين .. !! و هه ر كچ و كه نيزه كيك
به كه لك به اته به ديلان ته كرد و ته يان هيشته وه .

وه هه ره وه ها ماموستاي راز و يناز و جيگه ي برس و راويزى خه ليفه
- صدر الدين عدلى بكورى نه يار - يه شيان شه هيد كرد .. هه ر وهك
چه نده ها دوانده رو پيشه وا و خافيزى قورئانيان له ناو برد ، وه چه ندان
مانك جومعه و جهامعه ته هه لگيرا له شارى به غدادا !!

نازاد : ناي بابيه گيان وهك موسلمانتيك هه ست به نازارى براى ئاييني
خوى بكات - به ته واويي تيشم يگه يشت و مووى له شم گرژ بوو !! بابيه

١ - له گه ل هه ندى به ناو موسولمانى دوشمى كۆن و نويسى ئيسلام له
تايه فهى نصيرى طوسى و ابن العلقمى !!

ئەي مېژوو نووسەكان نالین ژمارەي كوزراوان بە چەند كەس گەشت ۰۰؟

باوك : مېژوو نووسەكان جیساوازیان هەیه لەم بارەوه بریکیان
ئەلین (۸۰۰ر۰۰۰) هەشت سەد هەزار كەس كوزرا ، لە لایەكی ترەوه
وتراوه هەزار هەزار واتە (۱۰۰۰ر۰۰۰) یەك ملیۆن كەس !!
سەرچاوەیەكی تر ئەلێت : ئەندازەي كوزرا و (۲۰۰۰ر۰۰۰) دوو ملیۆن
كەس بوو (انا لله وانا اليه راجعون) .

ئازاد : بابە گیان ۰۰ خەم و پەژارە و زویریم تا بیت زۆر
ئەسپێتی تۆ و خوا ئەگەر باسیكی ولاتی (هندستان) یشم بۆ نەكەي، چونكە
ئەویش ناوبانگی كەلە دەولەتی هەیه ۰۰!

باوك : ئازاد گیان ؛ ئەگەر ناری خوات نەبردايه ، لە وانە بوو خۆم
لابدایە لە باسی ولاتی (هند) چونكە بەپراستی ئەوەی هیندییه بت
بەرستەكان کردیان بە (پاكستان) - كاتی جوێ بوووە - لە كردهوی
نامرۆفایەتی و شوۆقییه تدا هیچ كەمتر نەبوو لە تاناری كۆنە مامۆستانیان
، چونكە ئەوەبوو لە بەلامارە دڕندە كەیدا بۆ سەر موسلمانەكان
(۸ر۰۰۰ر۰۰۰) ملیۆن موسلمان ئاوارە و سەرگەردان بوون ! لەم
هەشت ملیۆنە تەنها (۳ر۰۰۰ر۰۰۰) ملیۆنیان گەشتە نزیکي پاكستان !
ئێتر (۵۰۰ر۰۰۰) ملیۆنەكەي تری لە پێگەدا گیانیان لە دەستدا ،
چونكە عەسابە و چەتەكانی دەولەتی هیند پێگەیان پێگرتن هەر وەك
بەرخ سەریان برین !! . وە لاشەكانیان قەل و دال سەری پێكرد ،
ئەمیش دوای شەرزە كردن و لووت و گوێ برینیان !! ئێتر با كارەساتی
ئەو شەمەندەفەرە بووستی كە بریار وابوو (۵۰ر۰۰۰) هەزار مووچە
خۆری دەور و بەری (هند) بگوزیتەوه بۆ پاكستان ۰۰ بەلێ ۰۰ ئەم
ژمارەیه كۆبوونەوه و سواری شەمەندەفەر بوون بریار وابوو بەو
توێلەدا برۆن كە ئەكەوتێتە تیوان هندستان و پاكستان .

شەمەندەفەر كەوتە پێی ۰۰ لەولایشەوه چەندەرمە و چەتەكانی
هیند پێگەیان پێگرتن و دەستیان لێكردنەوه ، سەرنجام ئەو پەنجا هەزار

کهسه یان شهل و په تکرډ و شپرز و داموایان ګردن ۰۰ ، (۱) .

ټازاد گیان ؛ کومه لې ټاده میزاد زور که متر له ودپنده و
په له وهرانه سیر نه کریت که له (باغی ، تازه لدا - حدیقه الحيوانات)
دهوله تانا راگیر کراون بو سیر و تماشیا ګردن ۰۰ !!

چونکه زیان و جیګه و ریګه یان زور زور مسوګر تر و پڼک و
پڼک تره له چاو نه و کومه له بی ددهسه لاته ی نه که وینه ژیر ددهستی
دهوله ټکی (علیمان) ی یوه ، چونکه په له وهره کان کاتی بیانګوینز نه و له و
نوبته ی خویانه ووه بو شویتکی تر ، پیش نه ووی له جیګه ی خویاندا
بیان جوړلین زیان و پڼکه و هو ی حه وانه ووه یان بو ته و او نه که ن
ټینجا ددهست نه که ن به گوینزانه ووه یان ، دیسانه ووه نه م جیګه تازه یه یان
نه بی زور زوری بی به سهر جیګه کونه که یاندا .

ټازاد : بابا گیان ۰۰ به راستی له سهره تاي فده ووده کانتنه ووه تا
تیره هرجیت بو باسکردم یه که له دوا ی یه که دل ته زین تر بو ، ټیر
بی تافهت بووم و ووزم نه ماو ناتوانم نه م هموو ګاره نامرو فانه
هه لګرم ۰۰ دهسا خویا زاناو رابه ریک بتری بو ګرو ی ټاده میزادی
سهریشوای بهد به ختی شوین که و توی ماده ۰۰ دنیا په رست .

باوک : رو له گیان ۰۰ به راستی هیچ نرخ و ریژی نه ماوه بو
ټاده میزاد ، چونکه به کون و تازه ووه به ربوونه ته میلله ته ماف خوراوه کان ،
هه زاره کان ۰۰۰ خو نه ګر یه کیک داوای مافی ره وای خوی بکات ،
به ندیخانه ، نه شکه نهجه ، سزا کوت و زنجیر ، ویرانګردنی ولات ،
ګولله ، فرو که هموو جوړه چه کیک ی بی به زه یانه ی بو به کار نه هین ۰۰ !!

با زور دوور نه روین و زوریش نریک په نهجه رانه کیشن بو
کهس ۰۰ تا نه ووه موسلماننه کانی (نه فغانستان) هموو کهس ناګای لیپانه و

(۱) في ظلال القرآن بهرګی چوارم ص ۱۵۱ - ۱۵۳

بیسوویه تی که چیان به سه راهات له لایهن (ده وله یئکی هه زار
به زیره وه !!

نازاد گیان ؛ ده ئیتر له په نای خوای گه ورده دا بزیت ، وه به هیوام
ئهم راستیانه له بیر نه به یته وه و بو هاورپی کانیشتی باس بکه ی • وا
کاتی نوژیسه چاک وایه ده ست نوژیسه که مان تازه بکهینه وه و تابانگ
نه بیت هندی قورئان له بهر بکهین •

نازاد : بابا گیان ، په یمان بیت به گویت بکه م و بو خه لکیشی
بگیرمه وه ، وه ئیتر خو م بکه م به سه ربازی قورئان و ته نیا له خزمه تی
قورئانا بزیم •

دییمه نی دووه م

[نازادی قوتایی په وشت پاک له م ماوه یه دا خه ریک بوو به له
به رکردنی قورئانی پرۆزه وه ، ئینجا بی تاقه تی قسه خو شه کانی باوکی
بوو ؛ بویه به په له په ل هاته وه بو خزمه ت باوکی و داوای لیکرد که
هه ر چۆنیک کاردوو ئه بی چاره سه ریک بدۆزیه وه بو نه خو شه کانی
نۆمه ل ••]

نازاد : بابا گیان ، خۆت نه زانی گه لیک گه پراین به ولاتاندا بو
سنووریک ، بو ئهم هه موو پشویی و نازاوه یه که بکه وتۆته ناو کۆمه له وه ••
ئه وه بوو ده ستمان لیشوری و هه یج ده رمان و چاره سه رمان نه دۆزیه وه ••
چونکه هه ر وولاتیک گه پراین یه ک له یه کتر خو ئین مژتر و دپنده
تربوون سه به اری به مروقه به شخوراوه کان ! ده ئیتر تۆبه ی ئه وه
نه هاتوو سه ریک له ئیسلامیش بده یین ، تابزاین ئه وچۆنه و ج یاسا و
سنووریک هه یه سه به اری به و نه گه تی و نه دامه تیانه ؟••

باوك : ئازاد گيان ۰۰ بېم خوشه پېتىش ئەۋەى تەماشاي ئەۋە
خاڭلەنە بىكەين كە ئىسلام دايناون بۇ بەرنامەى ژيان ، بەراوردى بىكەين
بۇ ئەۋەى بزانين ئەگەر شوئىنى ۰۰ ولاتى ۰۰ كەرتىكى زەۋىي ، كە
ئىسلامى تيا بوۋىت چۆن رەفتارى كىردوۋە لە گەل دانىشتوانى ئەۋە
جىڭايەدا ۰۰ ۋە ھەر ۋەھا كاتى كە ئىسلامى تيانەمايت ، واتە دۈزمنان
ھوكمى قورئان تيا ھەلگرتى ۰۰ چۆن دواى ئەۋە قەلاچۇيان كىردون
ۋ سەرەستىيى ۋ ئازادىيان لى زەۋت كراۋە ۱۹۰۰!

گۆى بگرە با تەنھا نەۋنەيەكت بۇ باس بىكەم :-

• كاتى موسلمانەكان (ئەنەلوس)يان خستە ژىر ئالاي ئىسلام ،
ملىۋنەھا كەس ھاتە ژىر ئالاي قورتان ۰۰، بەلام كاتى خوانەناسان
ھوكمى قورئان تيا لە ناۋا ھەلگرتى ، دەستيان كىرد بە ئەشكەنجە ۋ
ئازار !! بپروا بىكە چەند سەدەيەك موسلمانان تيا ياساغ كىرد ، مەگەر
يىنان نەزانايە ئەگىنە لە ناۋيان دەبردن !!•

ۋە ھەرۋەھا (مىص) ۋ شارەكانى (شام) خرانە ژىر ھوكمى
ئىسلام ۋە واتە ئىسلام فەرمانرەۋابوۋ ، لە كەل ئەۋەشدا چەندەھا
(كاورى) تيا ئەزىيا بە ئازادىيى ۋ سەرەستىيى ۋ بى ئەۋەى كەسەك
زۆريان لى بىكات بۇ گۆپىنى بىرو بپروايان ۰۰ چ جاي كوشتن ۋ بپىن ۰۰

يا ولاتى (ھىند) چەند سەدەيەك لە ژىر چاۋدېرى ئىسلاما ئەزىيا ،
ۋە ئىسلام دەستەلانى بوۋكە تەنھا كەسەى نەھىلەتەۋە كە سەرپىچيان
بىكات ۰۰ بەلام لە گەل ئەۋەشدا تاكە رووداۋىك لەم بارەيەۋە تۆمان
نەكرارە ۰۰ ،^(۱) موسلمانەكان ئابە ۋ جۆرە ئەجۋولانەۋە ۋ چاۋدېرىي
خەلگيان ئەكرە ، بەلام ناموسلمانەكان ھىچ درىئىيان نەكرە لە زەۋت
كىردنى سەرەستىيى بىر ۋ بوۋاپ ۋ قەلاچۇ كىردنى شوئىنە پىرۋزە كانان ۰۰

• ئەندازمەكى زۆر مزگەوت و كەنىستەيان پرووخان وە (۵۰۰۰۰۰۰۰۰)

بەنجا ملىئون موسلمان - كە لەوئى بوون - ئىستا تەنھا
۱۰

يەن ماون ۰۰، ۱۱ •

ئازاد گيان ۰۰ ئەمانە ھەموو ئەواھىن بۇ داد و سۆزى ئىسلام
بۇ دېدەبى و ستمەلارىي نا موسلمان •

ئازاد : بابە گيان ۰۰ وا دەر ئەكەوئ دەرمانان ۰۰ چارەسەرمان
تەنھا لای ئىسلام بىت ، چونكە رىياز و رزىمىك ئەوئەندە بە سۆز و بە
داد بى ، وە لىسە و دىر و كەنشەكان نەپووخىتى ، وە زۆر لە كەس
نەلات بۆواز ھىتان لە ئايىنە لەى و چوونە سەرتايىنى ئىسلام ۰۰ ديارە
ئەو بەرنامە و رچەيە خاوەنى سەربەستىي و ئازادىيە بۆ كەل و نەتەوئەكانى
نرىش •

بابە گيان ۰۰ وا دەرگەوت ئەو دەولەتەنە لە بوونەتە رووگى
ھەندى لەس نانوان چارەسەرى نەخوشىي ئىمە بکەن ۰۰ باشە ئەى
ئەبى ھۆى ئەم نەكەتتى و نەدامەتيانەى زەوىي داپۇشيە چى بى ۱۹۰۰!

باوك : رۆلە شىرىنەكەم بە شىتومەكى كشتى ھۆى ئەو ھەموو
تاوان و زولم و ستمەى ئەكرى ئە خەلكى ، بەرەللا كردن و
ئىنەپرسىنەوئى لاوئەكانە ، چونكە ئەوان بەردى بناغەن ، وە كۆمەل
ھەمووى ئەوان پىك ھاتوو و دەولەت بەوان پى ئەيتەو ۰۰ وەك
دەزگاكان نەخوشخانەكان ۰۰ قوتابخانەگان، وەزارەتەكان ئەنجومەنەكان،
سەربازكەكان ، وە ھەرۈھە ۰۰

ئازاد گيان : ئەگەر بە پەيرەوىي و پەروەردەيەكى رىك و پىك
يىنە ناو كۆمەلەو ، ئىتر ھەموو كەس ھەست بە ئەركى سەرشانى خۆى
ئەكات ، وە ھەريەكەيان ئەبى بە سەدىكى پۇلايىن لە بەردەم دوژمانا ،

بەلەم ئەگەر بە يېڭەوانەۋە ھەريەكەيان گىيە دۆلەت بىخوات و باسى
شونى بىكەت ، ۋە بەريان بۇ بەرەلەبىرى و ھۆى گومپايىيان بۇ
فراوان بىرى و گۆى بە پەۋشتيان نەدرى ۰۰

تەۋە نەبى بە ماۋەيەكى زۆر نەزىك سەرەنەى ئەۋ بەرەلەيە
بەدرىت و بىنە زىر دەستەى دوزمن بى ئەمەى كەسى داچلە كى ۰۰!!
گۆى بىرە لە (مارشال پىتال) سەرەك كۆمارى فەرەنسە ۰۰ نىيان پرى:
ھۆى جىبۋو ھىلى (ماجىنو) پىر لە چاۋ تروئاندىك تىشكا سە بەردەم
رەنەمەبى ۱۵۰۰! سەرۋك ووتى :

» پاستىيەكەى ئەمە بو ، فەرەنسە بەلى ۰۰ خەۋەنى چەكى ئاگر
و ئاسن بو ۰۰ بەلەم لە رەۋىشتى بەرز و پالا بى بەش بو ۰۰!! «

ئازاد: بابە كيان؛ ديارە پىش ئەۋەى فەرەنسە بە چۆكەيت بەلەيەۋە
ۋا بوۋ تەنھا چەكى ئاگر و ئاسن بەسە بۇ سەرباز و ئەۋەسەرەكان ۰۰
ۋاتە لەشكر پىۋىستى بە (رەۋىشت) نىيە •

باۋك : بەلى ئازاد گيان، ئەۋانىش و قوتابىيەكانىشيان رايان ۋايە!
بۆيە پياۋە لانى دەۋلەت ، ۋاتە ئەۋانەى دەست و پىيى مىرىن ھەر خەرىكى
پاۋاردن و خۇساف و لوۋس دانن ۰۰! ئەۋەتە لاتى لەشكرى ئەلەمان
داى بە سەرەلە و كۆشكەكانى فەرەنسەدا (سەرەكۆۋەزىرەكانى) لە گەل
ئامەتلىكى سەلەتەدا خەرىكى راۋاردن بوۋ ۰۰ ، چا رۆلە شىرىنەكەم
ئەگەر پياۋە گەۋرەكانى دەۋلەت نا بەۋ جۆرە دەست پىس و دەم پىس و
شەروال پىس بن تۆ و خوا ئەبى خەنكەكەى تر چۆن پىت ۹۰۰
(گەنەدى) سەرەك كۆمارى ۋلاتە يەككەرتۈەكانى ئەمەرىكا سالى ۱۹۶۲ى
ئازىنى ھاۋارى لى بەرزبۋىيەۋە سەبارەت بە لاۋاز بوۋيان بەھۆى
بەرەلەيەۋە ، ئەمەش دۋاى ئەۋەى سەر زىرىيەك بىرا بۇ سەربازىي
تەماشايان كىرد ۶/۷يان بە كەلك نەئەھاتن لە بەر لاۋازىي و نەخۇشىي
تەنى و دەروۋىيان •

ئازىزە كەم :

نەھىشتى خوپرەۋىشى لاۋەكان ئاۋات و ھىۋاي ژەھراۋى
دوژمنانە ۰۰ ئاڭات لەر پىرگەيە كە لە (پروتوگولات) ى جۈولە كە كاندا
ھاتوۋە ئەلئىت :

• پىۋىستى سەرشانمانە تىكۆشىن بۆ پرووخاندنى خوۋ و
پەۋىشت ، ئىنجا دۋايى زۆر بە ئاسانى سەرنەكەۋىن ، (فرۆيد) لە ئىچەيە
بۆيە درىژە ئەدات بە ئارەكەي و پەيۋەندىي سىڭسى پىشكەش ئەكات
بۆ ئەۋەي لاي لاۋەكان ھىچ شىڭكى خاۋەن نرخ نەمىيىتەۋە تەنھا
تىر كىردنى دەمارى (جىسىي) نەبى ۰۰! ئىنجا دۋاي ئەۋە بە تەۋايىي
پەۋىشت تەپروخى^(۱) ۰ ، ۰ ، ۰ واتە لاۋەكان ئەبەسنەۋە بە رابواردن و
سىنما و سەماۋ سوۋوردانەۋە ۰۰ تا بەنج ئەبن و ھەستى مەردايەتپان لا
نامىتى ، ئىنجا پەلامار دىتىن بۆ ئاۋو خاك و ۋلات و نىشتان و ئايىن ، بى
ئەۋەي لە كەسى بىرسىن و ھاشاۋلىان بۆ بىتى ۰۰!!

ئازاد : بابە گيان : ۋادەرنەكەۋى تىرسى تەۋايان لە لاۋەكانە
بۆيە ئەۋەندە ھەۋل ئەدەن بۆ سەركەرم كىردىان ۰۰!

باۋك : رۆلەكەم نەي ئەگەر لە لاۋ نەترسىن لە كى بىرسىن ۰۰
خۆ پىر ۋالەۋى ئاتىشى پى ناخورى ، ئىر كافر چۆن لىي بىرسىت ۰!
ۋە چۆن تەماي تى بىكات تا ھەلى خەلەتتى^(۱) ۰۰! ئازاد گيان پىروا بىكە
پارەيش بىدات نايانەۋى ۰۰ ئەۋان بەرخى دابەستەيان ئەۋى و بىكەن بە
قوربانى خۆيان نەك پىر و پەككەۋتە بەخىو بىكات •

بۆيە پىرتۆكۆلات ئەلئىت : • چۈنە ھەر شوئىت
ھۆي رابواردن و مەستېۋىنى لاۋەكان زۆر بىكەن ئەگەر چى بە

(۱) تربية الاولاد في الاسلام ص ۲۴۴ بەشى سىتھەم ، ژمارە (۲)

(۱) واتە پىرى ساكار و دوور لە بەرنامەي خوا •

مليۆنەھا دۆلارى تېجىت ، تا بەشكوم بەۋەۋە خەرىك بن و ئاگان لە

ھىجى تر نەمىتى •••

ئازاد : بابە گيان •• ديارە چاك تىگەشتون لەلاو بۆيە ئەۋەندە
ھەول ئەدەن و كۆشش ئەكەن بۆ لاواز كەردنى خۆى و بىر و باۋەپى ،
چونكە ئەزانن لاو بەردى بناغەى كۆمەلە •• خىزانە •• دەۋلەتە •

باۋك : ئەى ئازىزەكەم ئەم لاۋانە ھەركامىتىكان بگرى لە پاشەپۇزدا
ئەبنە پارچەيەكى دەۋلەت ، ئىتر بچووك ، يا گەۋرە ، كەۋاتە بۆيە ئەۋان
ئەۋەندە مەترسى لى ئەكەن و سەر لىشىۋاۋى ئەكەن ، چونكە ئەگەر بە
پىي نەخشەى ئىسلام پەرۋەردە بگرى ئىتر ئەۋان ناتۋانن ھەلى خەلەتتىن
نە بە پارە و پۈل ، نە بە ھۆى رابواردن • خۆ ئەگەر بە نەخشەى
ئەۋان بچوۋلئەۋە ئەبنە گورگ و پەلامار ئەدەنە ئىمە و ئەمانكەن بە
قوربانى ئاگانىان !! ھەر كاتكىش جىگەيان پى لەق بوو پائەكەن بۆ لاي
ئاگانىان ، دۋاى ئەۋەى شوئسەۋارىكى پىس و بۆگەنى زەھراۋىي
بەجى دىلن ••!!

ئازاد : بابەگيان فەرۋەدەكەت زۆر راستە •• زۆرم بىستۈۋە
سەرەك دەۋلەتى فالا ئە شوئىن بۆ فلان جىگە ھەلەت و ئەۋەندەش
دارايى فەردۋە ••!!

باۋكى بەپىزىم – ۋەك خۆت ئەزانى – ئەمانە كە بەپىزىت
بەياتكەردن دەرد و نەخۋىشەكان بوون •• پىۋىستە دەرمانىش بگرىن ،
چونكە پىزىشك ۋەك نەخۋىشى ديارى ئەكات ئەبى دەرمانىشى بۆ بنوئى •
باۋك : كۈپە شىرىنەكەم چار ھەر ئەۋەيە كۈرپەكان بە شىرى
ئىسلام گۆش بگەين ، ۋە ھەول بەدەين ئەخلاق و ۋىلى قورئان بگرن ،
چونكە ۋەك لە پىشەۋە ئامازەمان بۆ كرد – شىرىي ھەر ۋلاتى بخۆن
دزىي و جەردەيى و بەرەللايى و شەقاۋەيى و خەيانەت و بەرتىل و
فرۆشتى ۋلات و سەرشۋىپى ھتد ؛ خەۋيان ئەبىت •

تەنھا ئەخلافي جوان چەكە بۆ پاشە پوژ ، وە زەخىرە و پاشە كەوتە
بۆ تەنگانە ، بۆيە خوا - جل جلاله - وەسفى پىغەمبەر - صلى الله عليه
وسلم - ئەكەت و ئەفەرموئى :

« وَاِنَّكَ لَعَلٰى خَلْقٍ عَظِيْمٍ » سورەى قەلەم ئايەتى ٦

بە ماناى خاوەنى خو و پەروەشتى بەرزىن .. خاوەن سپاردەيت ..
راستىن - بەدادىت - بە سۆزىت - خاوەن پەيمانىت .. و تەو كەردارىت
يەكە .. كەردار و نىيازىت يەكە .. سەمكار نىت .. قىل بازىت ..
چاۋو راۋكەر نىت .. مالى مەردم ناخۆيت .. خاوەنى ئەم وەسفا نىت
لەگەل خۆتا لەگەل تاكدا .. لەگەل كۆمەلدا .. لەگەل دەۋلەتدا ..
لەگەل خاۋى خۆتا .

قاژاد : باۋكى خۆشەويستەم بە راستى تەنھا خاۋى كەۋرە پاىەو
پلەى ئەو پىغەمبەرەى زانىۋە .. چونكە ئىمە تەنھا ئەۋەندە ئەزانىن كە
پىغەمبەرە - صلى الله عليه وسلم -

بابەگيان - واديارە ئايىنى پىروژى ئىسلام پىش ھەموو شىتەك
گەرنەگى بە خووپەروشت داۋە ؟ بۆيە خاۋى گەۋرە بە (خەلق) وەسفى
پىغەمبەر ئەكەت .

باۋك : ئەى كۆپەكەم ئىسلام پىش ھەموو شىتەك رۆلەكانى ..
ئەندامەكانى لەسەر پەروەشتى پاك و بەرز پەروەردە ئەكەت .

نەتخوئەندۆتەۋە لەژيانامەى پىغەمبەردا - صلى الله عليه وسلم -
كە (٣) سى سالى بى وچان و بشوۋدان مۇسلمانەكانى كۆتەكەردەۋە و
دەرزى يەكپەرستىيە و خووپەروشتى دائەدان، چونكە مەرووف ئەگەر خاۋەن
سۆز بوۋ بىرى لىپرسىنەۋەى خاۋى بوۋ ئىتر كاتى سۋارى فەرۆكەى
جەنگى ئەبى بوردمانى ھەزار و يىتاۋان ئەكەت، واتە ئەو كاتەى كە خاۋەنى

بە ماناى خاوەنى خو و پەروەشتى بەرزىن ..

ئازاد : بابەگيان ۰۰ لەمەووە كەوتە دلمەووە كە بلىم : ئايا راي ئىسلام چىيە سەبارەت بەدروستكردنى چەك و ھۆيەكانى تىرى جەنگىي ۰۰؟
 ئايا راستە كە ئىلتىن : موستمانيان ووتووە سىواكىك (و بەرمالنىك)
 نەك چەك و كەرەسەي جەنگىي ، نە ئۆتۆمۆبىل و ، نە فېرۇكەو ، نە ۰۰
 نە ۰۰ ھتد ۰۰ ھەژنەكەم تۆزى ئىمەم بۆ باس بكەيت •

باوك : ئازاد گيان ۰۰ زۆر پاش بوو ئەمەت بىرخستەووە ، منىشى دەمىكە لە خەلكى ئىسىم ، وە ماوۋىيەكە بۆتە گرىي دلم ۰۰ خوايا لەج فرسەتىكا تىشكىك بەھاوژمە سەرى و تۆزى شىي بكەمەووە دەي فەرموو قورئانەكەت بكەرەووە با تەماشايەكسى سووردى (الانفال) ئايەتى ۶۰۰ بكەين كە ئەفەرموئى :

« واعدوا لهم ما استطعتم من قوة ومن رباط الخيل ترهبون به عدو الله وعدوكم ، وآخرين من دونهم لاتعلمونهم الله يعلمهم ۰۰ » •

تا دەر كەوئى بۆ ھەموولايەك كە : ئايا گوناھ و تاوانى ئىسلامە و ئىسلام ووتوۋىەتى : تېو ھەر ئىبى بەدواي ئەوروپادا پروانن ۰۰! دەست نەدەنە چەك ۰۰! بقیە لىيان ھە رامە ۰۰! وەيا ئىسلام ووتوۋىەتى چەك و ئەسلەھەتان ھەر ئىبى (تېرۇگەوان) بىت !

– چونكە سەرەنای ئىسلام ھەر ئەوۋەيان بوو ۰۰ – بەلام با خەلكى تر ھەموو جۆرە چەكىيان بىي و شەوو رۆزىش لە داھىنانا بن ۰۰! ئىوۋەش – موستمانەكان :

« دەست بگرن بە كلۆھ شىرەكەتائەووە با با نەبىات » •

ئازاد : بابەگيان ، باماناي ئايەتەكەمان لە بىر نەچچتەووە ، دەي فەرموو ماناكەيمان بۆ رافە بكە ، وا ئىمەش گۆت بۆ ئەگرىن •

باوك : ئازاد گيان ؛ پىش ئەوۋى دەست بكەين بەماناي ئايەتەكە ئەمە بزائىن كە : ئىسلام بۆ ئازاۋە نانەووە و پەرتەوازەكردنى كۆمەل نەھاتوۋە ، نەھاتوۋە ئەم ھۆز بكات بە گز ئەو ھۆزدا ۰۰ ئەم دەولەت

هان بدات لهو ده ولته .. نه خير ئەمانه ئيشى ئىسلام نين ، به لكو به
 يېچەوانه وه ئىسلام هاتووه بو ئازاد كردنى ئادەمىزاد له هەموو سووچىكى
 زهويدا له دەست ستمى ستمكاران و مل هووپان و دامر كاندى هيمنى
 و ئاسايش له ولاتدا ، ئاشكرايه لەم بەلامارەدا چەند چين و كۆمەلەك
 ئەبنە كۆسپ له بەردەميا ، چونكه به هاتنى ئىسلام گۆلۆلەى ژيانى
 سەرەوخوار ئەيتەوه و ئىتر ناتوانى بژى و سەرۆكايەتى خۆى له كىس
 داوه ، خو زۆر دياريه هەر كۆسىك هاته رېى كاروانى بەختيارى
 ئەبى هۆى لابرەنى دروست بكرى به گوێرەى ئەو رۆژه و ئەو شوێنە
 و ئەو كۆسپ ، هەرەك يەنەمەر و هاوێلەكانى ئامادە بوون بەچەك و
 ئەسلەحەى ئەوكاتەى تيا ئەزيان .

ئازاد گيان .. ئەگەر چەكى ئەوكاتە فرۆكه و تانك و پۆكىت و
 مووشەك و .. بوايه يىگومان يەنەمەرى خۆشەويستمان يىكەوهى ئەنا ،
 كەوابوو يۆستە لەسەر مۆسلمانەكان هەول و كۆشش بەن بو فەراهم
 هتانی جۆراو جۆرى چەك و كەرەسەى جەنگى به يى ئەمپۆژە .

ئایا چەكى هەزار سأل لەمەوبەر بەرەبەرەكانى ئەم جۆرە چەكانەى
 بى ئەكرى ؟! ئايىك خواى بوونەوهەر هەلى بژاردىت بە ديارى بو
 ئەواوى جيهان ، ئایا ئەو ئايىنە ئەگونجىت ئەوەندە سادە بىت بلى :

(فرۆكه و تانك و مانگى دەستكرد قەدەغەيه لىتان وەمۆسلمان
 هەر ئەبى خاوەنى (سيواكىك) و (تەزىيەيكى) سەد و يەك دەنگى بىت ؟!)

ئازاد : بابە گيان .. ديارە ئەم باسە زۆر خەست و خۆلە ،
 تۆش لە داخى تى نەگەشتى مەردومدا هەر ئەپۆيت و مل ئەنىت ،
 خەرىكە مانای ئايەتەكەمان لە بىرئەجىت .

باوك : رۆلە شىرینەكەم جا ناھەقەمە مێشكەم تىك بچىت ، لە ناو
 كۆمەلەكدا كە بە ناھەق بىتاوان تاوانبار بكات ، ئازاد گيان .. ئىنسان

چۆن دئی لوت نه بئی له ناو ئهم وته بئی جیانهدا که ئاراستهی ئیسلام
نه کرین :

(ئیسلام ناهیلئی ئیمه فپۆکه و پروکیت و ٠٠ههته٠٠ بهدهست بئین
ئیسلام دوای خستوین ٠٠!!) له کاتیکشا ئایهته که ی بهر دهستمان
نه فهرموئی : « ئاماده بکهن بۆیان - بۆبئی پهیمانان - هیز بهیئی دهسهلان
و تواناتان ٠٠ » واته دهستهوسان دامه نیشن و چاوه پروانی دهستی
(قهدهر) مهن ، ئهو ههرچی کرد ههر وا ئه بئیت ٠٠! راسته ئهم بیره ،
بهلام بریاری (قهدهر) وایه ئه بئی بۆ چاره سه ری هه مو قوورت و
گریه که ئه بئی هه ول بدرئی بۆ ته خکردنی ئهو گریه ، وه هویه کانی بۆ
ئاماده بکری بهیئی روژ و کات و شوین و جیگه له فپۆکه و تانک و
روکیت و مووشه ک و ٠٠ههتهد ٠٠ وه ههروه ها ٠٠ بئجگه له مه یش خوی
گه وه له سوورهی (الحدید) ١ ئایه تی ٢٥ ئه فهرمی : « لقد أرسلنا
رسلنا بالبینات وأنزلنا معهم الکتاب والمیزان ٠٠٠٠٠ »

به لئی جا ئه وانهی رافهی فورئانیان کردووه ئه لئین : خوا - جل
جلاله - بۆیه دوا به دوای وشه ی (کتاب) دا باسی دروستکردنی ئاسنمان
بۆ ئه کات ئه مه ئامازه یه به وهی که ئایینی بیروزی ئیسلام بیوستی
به (٣) سئ هیز هه یه بۆ ئه وهی دهوری خوی بینتی و له ناو کۆمه لا
جیگه ی بته وه :

- ١ - هیزی یاسا دانان .. القوة التشريعية .
- ٢ - هیزی دادوه ری - القوة القضائية .
- ٣ - هیزی پیاده کردن - القوة التنفيذية . « راپه راندن »

چونکه هه مووی جیهان به پاو بئیت و پر بئیت له یاسای
قهشه نگ و پێک و پێک ، به لام هیز پێک نه بئیت پیاده ی بکات ، دیاره فپۆ
نه درته ره فه ی له بیرچوونه وه و باسی هه ر نامتی . که وابوو ئه مه یش

دېسانه وه داواښه کات له موملمانان که نازاو ورياو گورج و گول بن ،
وه به گوږمې کات زيواري خوږيان دهست بخهن .

نازاد گيان ؟ خو څه گهر تهماشاي سيمانامې پښه مېر - صلى الله
عليه وسلم - بکهين که چوڼ له رفتاري مه ککه وه روښت بو شاري
مهدينه تيمان څه گه يه نې که مېردوم هه مووکات څه بې له ههول و جم و
جولا بيت و خوږي نه دات به دهست کوفره وه ، وه څه بې به ربه رکه کاتي
له گهل بکهيت به و جوړه وي څو هه يه تي !!

شتيکي تر هه يه که هه موو موملمانک به چاوي خوږي څه ييښي ،
څه وېش هه رکه سيک بيري لي بکاته وه زور به ريکي له مېه به سته تي
څه گات ، دواندهر بوږيه له روژي هه يندا (شير) څه گرځي به دهسيه وه
ماناي وايه څه بې څيسلام دهسته لات و هيريکي بې !!

به لام - به داخه وه - نه مانه و چنده ها شتي ترمان هه يه هېچ
که سيک بير له فلهسه فله کي ناکاته وه !!

نازاد : بابه گيان . هه رچه ند تهماشا نه کم نه وانسه ي نه م
تاوانانه نه دهنه پال څيسلام فريان به څيسلامه وه نيه ، که واپو پيوست
ناکات تو څه ونده خوږي بېتافت بکه ي .

باوک : راسته هق وايه مروږ به شتيکه وه خهريک بيت بايه خ و
نرخيکي هه بيت ، چونکه څه وانسه ي له څيسلام نه دون . څا يا گوږي
رايه لي څيسلامن ؟ څا يا رزيږم و ياسايان به گوږمې څيسلامه ؟
تا هه قې څه ويان بيت و بلين ريگي څيسلامان گرته بهر و به څا مانه جېش
نه گه يشتين !! څا يا جياوازي شه قامي ولاته څيسلاميه کان و ناڅيسلاميه کان
چيه ؟

ناشي بلني څه ويان بازاره کاتيان پرې له عه روق و بيره و هه موو جوړه
خواردنه وه يکه و دزيي و گزيکاري و دوش و رووت و تالان و

برۆۋ ئۆزىنى رووت و قووت و بىي پەردە و بىي شەرم و تىكەلى
لەگەل پايوا •

ئازاد : بابە واتاي ئايەتەكە بوو بەۋە كە ئىسلام (ھىزى) ئەرئى
بۆ بەرگىرى لە ھاشاۋلى دوزمنان ، ئىتر بىي ديارىي كىردىنى جۆرى
ھىزە كە ، چونكە ئەۋە رۆژگار ديارىي ئەكات •

باۋلا : ئەي ئازاد گىيان •• بۆيە فەرموۋى «من قوۋە» كەۋاتە ئەبىي
موسلمانەكان خۆيان بەگۆئىرى كات و پىۋىست چەكەمەنى دروست
بەكەن •• ھەۋلى بۆ بدەن خۆ كافرەكان لە زكى دايكىانا نەپەنئەۋە بۆ
ئەۋەى بەتەماي ئەم و ئەۋ نەبىن • پىشىنانمان چەند جوانيان وتوۋە :
« ھەر كەس بە تەماي كاسەى دراۋسىي بىت •• ئىۋارە بىي شىۋ سەر
ئەتتەۋە •• »

كۆرە شىرىنەكەم : لەبەر ئەۋەى خەرىكە تاقىكردنەۋەتان دەست
بىي ئەكات •• برۆ ھەۋل و كۆشش بدە و زۆر بە وردىي موتالەي
بەپراۋەكانت بەكرەۋە و خۆتى بۆ ئامادە بەكە بۆ ئەۋەى چاۋەپروانى كەس
نەبىت تا نەمرەبەكت بۆ زياد بەكات - ئىنجا پىشتىش بەسە بە خۋاي
گەۋرە •

ئەۋەىش بزانە ئەم تاقىكردنەۋەى قوتابخانەيە تاقىكردنەۋەى رۆژى
دوايشمان بىر ئەخاتەۋە ، واتە تىي ئەگەين ۋە كو لەم دىنپايدا ھەموو كەس
ئەبىي بەھەۋل و كۆششى خۆى دەرېچىي لەۋىش دا وايە ، ۋە چۆن ئىترە
سەى ئەۋىي ئەۋىش ھەر بەۋ جۆرەيە •• خوا بەنا بدات - ئازاد
گىيان - لە كەۋتن و دەرەنەچۈرنى قىامەت بىرسە • كاكە گىيان ئىتر لە پەناي
خۋاي گەۋرە دابىزىت و خوات لەگەل •

دیمه نى سیهم

[لهو ماوه یه دا که نازاد خه ریکى تاقیکردنه وه ی نیوه ی سأل بوو ،
 باوکیشی سه فهریکى کرد و گه پرایه وه ۰۰ نازادیش - چونکه هه ولئیکى
 زوړى دابوو نمره یه کى باشى هئنا و به سه ربه رزیه که وه هاته وه و
 روښته خزمه تی باوکى و سه لامى لئکرد و ئینجا باوکیشی له پاداشی
 زیره کى و ووریا یی نازادا به پراوئیکى ژینامه ی (یتیمه برى) - صلى الله
 علیه وسلم - بو هئنا بوو دایه ده ستى ۰۰ نازادى خه مخوړى ئیسلام
 به نه ده بو و ئلئیکى ته و او دوه که و ته وه گفتم و گو له گه ل باوکى دا] ۰

نازاد : بابا گیان ۰۰ نایا نه وانه ی که یه که مجار شوئینى بانگه که ی
 یتیمه برى خوښه و یستمان - صلى الله علیه وسلم - که و تن گه نجوون
 یا پیر ۰۰؟

باوک : نازاد گیان ، مه به ست چیه له م پرسیا ره دا ۰۰؟ ره نگه
 نه وه بى له دلئا که هه ندئ جاو به ستر او نه یلئ [تایین هی پیر و به ک
 که و ته یه ، نه ک هی گه نج و لاو ۰۰!!] گوا یا تایین له گه ل سروشتى
 لاوا ناگونجیت ۰۰!!

نازاد : جا بو ناهه قمه نه گه ر مه به ستم نه وه بیت ۰۰؟ نه وه ته هه ر
 گه نج و لاوه له شه قام و مه یخانه کانداهه سته و بى هوښ و گوښ که و نه وه ،
 دوژمنان هو ی رابوار دنیان بو فراوان کردوون ، نه و انیش - له بهر نه وه ی
 که گه نجیه تی به شیکه له سه ر که شیبى - سه ریان تیکردووه ، به شیوه یه ک
 پرسیا ریک خوى نه ک به ناوار نه لیت : [ئاخو لاو قهت به شداریى تاینى
 ئیسلامى کردیت ۰۰!]

باوک : روله شیرینه که م ؛ ئیستا هی بیکه سییه نا بهو شیوه یه
 لاوه کان بى نه مه نا گایان له دنیا بى نه سووړینه وه ۰۰! نه گینه له سه ر ته ی
 ئیسلاما و بوچهند سه ده یه کیش هه ر لاوه کان بوون پاسه وانی شه ریعه تی
 خویان نه کردو به ده ورو به رى یتیمه بره هه ل نه سووړان ۰

وا بۆ نمونە كۆمەللىكان لە خوارەو ئەنوسىن ، تا ھەموو كەس
بزائى لاو زياتر پيوستى بە ئاين ھەيە ، بۆ بەرھەلست وەستانى و
گەپانەوہى لە خراپەكارىي : ھەرموو نۆ و ناوى ھەندىكان :

١ - ھەلى كۆپى ئەبوو تاليب - خوا لىي رازى بىت - تەمەنى
(٨) سالى بوو .

ئەم لاوہ قورەيشىە دلیرە باوہ پى ھتاو دواى پتەمبەزى
خۆشەويست - صلى الله عليه وسلم - كەوت و قۆلى مەردايەتتى لى
ھەلکرد بۆ يارمەنى ئىسلام ، وە تەمەنى لاوىي خۆى بەخشىي بە
ئىسلام ، وە لە ھەموو جەنگىكا بەشداریي کردوہ وجىگە دەستى خۆى
ديارىي کردوہ .

٢ - نوبە پرى كۆپى ھەوام - خوا لىي رازى بىت - تەمەنى (٨)
سالى بوو ، ئەم گەنجە لە خواترسە يەكەم كەس بوو شمشىرى كيشا لە
رنگەى خوادا و كۆچى کرد بۆ (جەبەشە) ، وە لە ھەموو جەنگەكانى
ئىسلامدا بەشدار بوو .

٣ - طلحەى كۆپى عوبەيدللا - خوا لىي رازى بىت - تەمەنى
(١١) سالى بوو . ئەم لاوہ خوين گەرمەيەخواوەنى سەروەت و سامان
بوو . ھەر كە ھەزارىكى بەدى بکردايە ، وە ئىشكى خىر بەيدا
بوايە گورج خۆشەويستىنى دارايى بۆ سەرف ئەکرد . ٠٠ بۆيە
پتەمبەر - صلى الله عليه وسلم - نازناوى (طلحة الجواد)ى دايە واتە
زۆر سەخى و بەدەھەن .

٤ - نەرقمى كۆپى ئەبوئەرقەم - خوا لىي رازى بىت - تەمەنى
(١٢) سالى بوو .

٥ - عەبدوللای كۆپى مەسعوود - خوا لىي رازى بىت - تەمەنى
(١٤) سالى بوو .

- ۶ - سه‌عیدی کوپی زهید - خوا لیتی رازی بیت - تهمه‌نی (۱۷)
 سال بو .
- ۷ - سه‌عیدی کوپی نه‌بی‌وه‌ققاص - خوا لیتی رازی بیت - تهمه‌نی
 (۱۷) سال بو .
- ۸ - مه‌سعوودی کوپی ره‌بیعه - خوا لیتی رازی بیت - تهمه‌نی
 (۱۷) سال بو .
- ۹ - جه‌عهری کوپی نه‌بوتالب - خوا لیتی رازی بیت - تهمه‌نی
 (۱۸) سال بو .
- ۱۰ - صوه‌ییی رۆمی - خوا لیتی رازی بیت - تهمه‌نی (۲۰)
 سال بو .
- ۱۱ - زه‌یدی کوپی حارثه - خوا لیتی رازی بیت - تهمه‌نی
 (۲۰) سال بو .
- ۱۲ - عوسمانی کوپی عه‌ففان - خوا لیتی رازی بیت - تهمه‌نی
 (۳۰) سال بو .
- ۱۳ - طوله‌ییی کوپی عومه‌یر - خوا لیتی رازی بیت - تهمه‌نی
 (۲۰) سال بو .
- ۱۴ - قودامه‌ی کوپی مه‌ظعووش - خوا لیتی رازی بیت - تهمه‌نی
 (۲۰) سال بو .
- ۱۵ - خه‌بیابی کوپی ئه‌رت - خوا لیتی رازی بیت - تهمه‌نی
 (۲۰) سال بو .
- ۱۶ - عامیری کوپی فوه‌یره - خوا لیتی رازی بیت - تهمه‌نی
 (۲۳) سال بو .
- ۱۷ - موضعه‌بی کوپی عومه‌یر - خوا لیتی رازی بیت - تهمه‌نی
 (۲۴) سال بو .
- ۱۸ - میقدادی کوپی نه‌سود - خوا لیتی رازی بیت - تهمه‌نی
 (۲۴) سال بو .
- ۱۹ - عه‌بدوللای کوپی جه‌حشی - خوا لیتی رازی بیت - تهمه‌نی
 (۲۵) سال بو .

۲۰ - عومیری کوپی خه تئاب - خوا لیتی رازی بیت - ته مه نی
(۲۶) سأل بوو • لایکی دلپهق بوو • بی به زه یی بوو • • • ئیسلام
تینی تیکرد و کوپی و کردی بهو پیاوهی که نه گهر منال بگریاه ،
هویش دهستی نه کرد به گریان و نه یفه رموو • له وانه یه له بهر زولم و
سته می عومه ر بگری • •

۲۱ - نه بوو عوبه یله ی کوپی جراح - خوا لیتی رازی بیت - ته مه نی
(۲۷) سأل بوو •

۲۲ - عومیری کوپی سه عید - خوا لیتی رازی بیت - ته مه نی
(۲۹) سأل بوو •

۲۳ - عوتبه ی کوپی غه زوان - خوا لیتی رازی بیت - ته مه نی
(۲۷) سأل بوو •

۲۴ - نه بوو حوذه یفه ی کوپی عوتبه - خوا لیتی رازی بیت - ته مه نی
(۲۹) سأل بوو •

۲۵ - عه بدو ره حمانی کوپی عه وف - خوا لیتی رازی بیت - ته مه نی
(۳۰) سأل بوو •

۲۶ - بیلالی کوپی ره باح - خوا لیتی رازی بیت - ته مه نی
(۳۰) سأل بوو •

۲۷ - خالیدی کوپی سه عید - خوا لیتی رازی بیت - ته مه نی
(۳۰) سأل بوو •

۲۸ - عه یاشی کوپی نه بی ره بیعه - خوا لیتی رازی بیت - ته مه نی
(۳۰) سأل بوو •

۲۹ - عومیری کوپی ره بیعه - خوا لیتی رازی بیت - ته مه نی
(۳۱) سأل بوو •

۳۰ - نوعه می کوپی عه بدوللا - خوا لیتی رازی بیت - ته مه نی
(۳۱) سأل بوو •

۳۱ - عوسمانی کوپی مه ظموون - خوا لیتی رازی بیت - ته مه نی
(۳۱) سأل بوو •

۳۲ - ئەبوسەلمەھى كۆپى ، بىدول ئەسەد - خوا لىتى رازى بىت -
(۳۱) سالى بوو .

۳۳ - غەممەرى كۆپى ياسىر - خوا لىتى رازى بىت - تەمەنى
(۳۵) سالى بوو .

۳۴ - ئەبۇبەكرى ھىدىق - خوا نىتى رازى بىت - تەمەنى
(۳۷) سالى بوو (۱) .

ئازىزە كەم :

ئەمانە ھەدىئى لەو لاوانە بوون ھاتە ژىر ئالاي ئىسلام لە تەمەنى
لاويدا ، كەچى ئىسلام ھىچ جۆرە زىيانكى لىئ نەدان و بەرگى نەشو
نماي نەكردن .

ئازاد : بابە گيان ۰۰ خوا سۆزى خۆى بېرىئى بەسەرتا ۰۰ وا
ئەم راستىت خستە پىش چاۋ ، تۆپەلئى قوپت دا بە دەمى (فرۆيدا) ،
چونكە وتوويەتى :

» شەخسەتى مەرفۇ لەو پىتچ سالى سەرەتاي تەمەنى منالىيەيدا
دەيت و يىئى ئەگات ، دواي ئەو پىتچ سالى ئىتر پەند و ئامۇزگارى ھىچ
سوودىئى نابەخشى !!۰۰ ، ،

باۋك : رۆلە گيان ۰۰ لەم وتەيەۋە پىرسپارىك خۆى ئەكا بە
ئاۋاۋ ئەلئىت : ئايا » دەرووناسى ، بناغەيەكى زانىارىي نەگۇپاۋى ھەيە ،
واتە ھەموۋكات ئاكامى ۋەك يەك ئەبىت ؟۰۰
يا فەلسەفەۋ پىتۋولە و بنچىنەيەكى ئەوتۇى بىنيە ؟۰۰

ئازاد : بابە گيان قوتابىيەكانى (فرۆيد) وا باس ئەكەن كە
گوايا دەرووناسى چەند بناغە و رىبازىكى زانىارىيەۋ پەيۋەندىي بە
فەلسەفەۋە نىيە و ھەموۋكات يەك جۆر بەرھەم ئەدات .

باۋك : جا ئەگەر ئەم وشەيە راستە ، ئەى بۆ ئەنجامى تىۋورەكانى
لەۋلآتە سەرمایەدارەكان و ۋولآتە شىۋەيەكاندا ۋەك يەك نىيە ؟۰۰

(۱) من ھدى النبوة ص ۱۱۷-۱۱۸ كمالالدين الطائي .

که واپور ددروتناسی بریتیه نه چهند یو چوونیکى فلسفه ی و
جل و بهر لى زانیاریان له بهر لردووه و ناویان نا (علم النفس)، نهمه یش
دواى رووخاندنې دهولتنی فلسفه •

نازاد : بابه لهم وتهدا مه به ست چیه ۴۰۰

باوك : رۆله كم ۰۰ فرۆید په كيكه لهو فیتله سوانه ی كه جیهانی
خه له تاندووه به ماوی زانیاریه وه ۰۰ ته وه ته لهم لاره به رهه لستی
ته خلاق و په وشت ته كات به ناوی زانیاریه وه ۰۰!! لهو لایشه وه خوی
ته ندامت كه نه نیژنه ی دانهرانی «پرونوكولات حكماء سهیون» ته به هم مو
هیزك ته یانه وئ په رده ی غیرت و شهره له بهر مهردوما دامان به ناوی
زانیاریه وه ، بهو نیاز وه پیرو لار ، پیاوو ژفرت خهريك بكن
به پابواردنه وه و خویشیان سوازی سهزیان بن ۰۰! بویه دم و
ده زكای را نه یاندنې رۆز ناوایسه كان بی وچان تیوره كانی بلاو
نه كنه وه •

نازاد: بابه نه مانه چهند قه زیه یه کی شه خسی و خویین و په یوه نندیان
به وته زانیاریه كانه وه نیه •

باوك : نازاد نه گهر تو نه نه خوشخانه یه ك پزیشك بیت ، سه
نه خوش نایكه ینه وه و هر سه ده یه كه یان تووشی له مخوینی (الانیمیا -
فقر الدم) بوو بن ثایا ته توانی راپورتك بنووسیت و بلیت : ته واوی
شاره كه تووشی نه خوشی كه مخوینی بووه ۴۰۰

نازاد : نه خیر ناتوانم راپورتی ناوا بلاو بكمه وه ، چونكه نه
ته یه ته واو نیه ، نه ی من له لوی یه كه یه كه ی دانشتوانی شاره كم
تافكر دۆته وه ۰۰ تا بوم ره وان یت راپورتی ناوا به جیهانا بلاو
بكمه وه ۴۰۰!

باوك : هم مو ههولتكي فرۆیدیش له وه زیاتر نه بووه ، چونكه
هه لسا به لیکولینه وه یه كه به سر چهند كه سكد كه تووشی نه خوشی

دەروونىي بووبورون ئىنجا ئەمەۋە ياسايەكى گىتى داندا بۇ ھەمۇن
ئادەمىزاد بەتلىكرا !!۰۰

ئەي بۇ فرۇيد بىي وچان خەرىكە بۇ ئەۋەي دىلى مەردوم سارد
بىكەۋە لە ئايىن كەچى خۇشى لەسەر «يەھودىيەت» و بەشدارىيى كىردن
لە تۆمەلە ئىمپىريانىزىمە كان بەردەۋامە !!۰۰

نازاد : بابە گىيان : رات چىيە سەبارەت بە بىۋورە ئەي (فرۇيد)
ئەلئىت :

« شەخسىيەتى مروف لەو پىنج سالەي مائىيەيدا يىك دىت !!۰۰
بىر چاك بوۋىيىيە !!۰۰ »

باۋك : رۆلە گىيان ۰۰ فرۇيد بەجارىئ ئەيەرىئ خەنجەرە
زەھراۋىيە ئەي بىتتە سەر دىلى پوئان و رۆلە گانيان !!

نازاد : چۆن ۰۰ بابە ۰۰۰

باۋك : نازاد گىيان : باۋك بەپىيى باۋو نەرىت دۋاي تەمەنى شەش
سالى مائەكە ، ئىنجا ئەلەۋىتە چاۋدېرىي و ئاكادارىيى جم و جوۋلە و
مەلس و كەۋتى ، چۈنكە لەپىش ئەم سالانەۋە چاۋى بېرۋەتەۋە
نەشۋىنما و يىكەين و فەي خۇش و گەشەي ، واتە تا ئەم تەمەنە ھىچ
ئامۇزكارىيەكى ناكات ۰۰ ۋە ھەركاتىش ۋەختى ھات و باۋك وىستى
ئامۇزكارىيى كۆپرەكەي بىكات لە تەمەنى مائىيدا فرۇيد ۋەك (مار)سەر
لە كوو دىتتە دەرۋە و ئەلئىت : « تازە لە دەست دەرچوۋە و ھەزار
فە پوۋلى ئاھىتتى ، چۈنكە تەمەنى گەشتۋتە (۶)سال ، !!

لەۋلايشەۋە خۇي روۋئەكەتە لاۋەكان و - بەناۋى زانىارىيەۋە -
پىيان ئەلئىت : ئايىن شىتىكى بېرۋوچە !!۰۰ سەر كوتكىردىنى
ئەرەزوۋە !! نەخۇشە دەروونىيەكان ھۆيان بەستەۋەي (جىسىيەتە) !!۰۰
ئايا درۆزن و بىي ئەخلاقى ئاۋا ئەگونجىت بىي بە مامۇستاي كۆمەل و
كۆمەلگە ؟!

ئازاد گيان ؛ ئەو شاگردي شەيتانە ۋا ئەلەيت ، كەچى يىغەمبەرى
خۆشەويستان - صلى الله عليه وسلم - توانى ئا بەو جۆرە - كە خرايە
يىش چاوت - رووى مېزوو بىكۆپى ، ۋە دېمپەيەكى نوئى بىكاتەۋە ، بۆ
لاۋە كان كە بىۋىنە بىت ، لە دەست پاكى و زمان پاكى و داۋىن پاكىدا ،
ئەمە لە كۆئى و ۋىنە بوۋچەنە كەى فرۆيدى فریودەرى جىهان لە كۆئى ؟
• دواى (۶) سالى ھەرچى بىكۆترى بە منال ھىچ كەلگىكى نىيە !! • ،
چونكە ھەر كامىكىيان بىگرىت لە ۋ دىلرانەى ئىسلام تەمەنى لە (۶) سالى
بەرمە زوورترە ، بۆ سىنوۋىيان گۆپاۋ لە ۋ دىل پەقىي و بى سۆزىي و
بى بەزەيىيەۋە بوون بەو پىاۋانەى كە ھەموو جىهان - بەتايەت لە سەدەى
بىستەمدا - خەويان پىۋە ئەينى !! •

كەۋابوۋ ئەم تەقەردنەۋە و بەراۋردەى يىغەمبەرە - صلى الله عليه
وسلم - بۆ يىگەياندىنى ئەۋ پىاۋانە لە ھەزارەھا تىۋور و بىردۆز
راستىرە •

ئازاد : من بەش بەھالى خۆم تا ئىستىنا نەمزاينەۋە كە كۆمەلگىكى
لاۋى خوين گەرمى نوۋى خواناس لە دەۋرى يىغەمبەرا - صلى الله
عليه وسلم - پەسەۋانى ئىسلام بوون !! •

باوك : ئازاد گيان ؛ منىش ناھەقت ناگرم ، چونكە لە ئىستىئاي
كۆمەلەۋە تەماشاي ئەۋكاتەش ئەكرى • • ئىستا ئەبىرى ئەۋانەى
ھات ۋچۆى مزكەوت ئەكەن بىرىتن لە جەند پىاۋىكى پىرى پەككەۋتە ،
ئەۋانىش وشك ، بى تاقەت ، كەس ناۋىرى نىزىكىان بىكەۋتەۋە !! •
ئەمە لە لايەكەۋە ، لە لايەكى تىرىشەۋە لاۋە كان - زۆرەيان -
كەلەمچەى ھەۋاۋ ئارەزوون ، ۋە لە سەدان لاۋە بۆيان دانىشتوون ،
ئەمانىش بە كۆپرانە ئەنەشە ملىان ، خۆ ئەگەر خاۋەن سۆزىك
ھەلگەۋى دەستيان بۆ رابكىشى • • سەد ھەزار پىلانى بۆ ئەدۆزىتەۋە و

بەدەيان ناو و ناتۆردى پتوۋ ئىنرئى و بە پياۋى يىگانە ئىدرتە قەلەم ، وە يا
ئەلئىن ، شىئىكى وا لەزىرسەرا !! •

ئازاد : بابە گيان •• فرمودە گەت زۆر راستە ، بەلام چۆن و
بەچ شىۋەيەك لە سەدان لاۋە بۆ لاۋە كان دانىشتوون ؟!

باوك : ئەو پروپاكەندەنى كە (سەھىۆم نىزم) و (ئىمپىريالىزم) كان
نەخشەيان بۆ كىشاۋە بۆ لاۋاز كەردن و مراندنى دەمارى غىرەت و شەرف
لە ھەموو جىھاندا بە گىشتى ، وە سەبارەت بە ئىسلام بە تايەتتى ••!
ھەركەسى تۆزى ئاگادارى ئەو پىلاتانە يىت كە دەست نىشانىان كەردوون
زۆر بەروونىي ئەيسەلىتتى كە خالى سەرە كىيان سىپىنەۋەى خووپەوۋشتى
پاۋانەيە لەناو كۆمەلدا بەم شتانەى لای خوارەۋە •

يەنەم : نىشانەنى قىلمى سىنەمايە ، بەجۆرىك مەۋف شەرم
ئەكات بەزمان بىيىت ، وەھاندانى ئەو تاغەتەيە كە بەكرى گىراۋى
ئەۋانن ، بۆ ئەۋەى كە خۆيان نىشان بەدن بەرووت و قوۋتى لەبەردەم
ھەزارەھا لاۋى تازە يىگەيشتوۋى خۆن گەرما !!

ئازاد گيان •• زۆر بەداخەۋە بۆ ئەو باوك و دايكانە و ئەۋانەى
بەرۋەردە و لەلەى مائىيان بە ئەستۆۋەيە – ھەرۋەك مائەكان سادە و
نەفامن ، ئەمانىش ۋەك ئەۋان چاۋ ئەپرە ئەو جۆرە قىلىمانە و پىر لەۋان
ھەۋلەق ئەبن ••!!

ۋە ھەرۋەھا زۆر شوۋرەيىيە بۆ ئەو باوك و دايكەى كە شىۋەى
دەلدارىيى و ماچ و مۆچ و •• ھەتەد •• نەبەرچاۋى كىچ و كوپە
يىگەيشتوۋە كانيا پىشان بەت •

بەئى •• دوزمىنانى خوۋپەۋشت و شەرف و كەرەمەت بەمە تىر
نەبوون ، ئىتر دەست بىكىشنە دواۋە •• بەلكو ھەۋلىكى زۆريان دا بۆ
زىر دەست كەردنى ئەو فابرىقە و كۆمپانىيەى كە فىلم دەرئەكەن بۆ

سینه‌ماکان ، وه‌بارده‌کی زۆریان یندان بۆ ئەوێ کارە‌که‌ین
چڕوێ ترپیت و داوه‌که‌یان باستر بچین !!

ئازاد گیان ! بۆ درۆ و راستیی من ، چاوی بگیره‌ به‌و وێنه‌دا که
به‌دیواری ده‌رکای سینه‌ماکانا هه‌لواسراون ، بزانه‌ پێی بلیت «به‌رده‌» له‌به‌ر
ئافره‌تا هه‌ستووینه‌ ئه‌مه‌ و زیانر له‌مه‌ ، هه‌ربۆته‌وه‌یه‌ که‌ ئێوه‌ی پێوه
خه‌رنک ببن و ئه‌وانیش به‌ ئاره‌زووی خۆیان گه‌زی بکه‌ن و که‌سێک
ئاکادار نه‌یت و دزیان هه‌لسی !!

ئازاد : بابه‌ گیان ٠٠ راسته‌ من وه‌ک لایک ئه‌زانم فیلیم چه‌نده
کارینه‌ره‌ له‌ده‌روونا فیلمی رووت و قووت ئاده‌میزادی کوشت و
رۆح و مانای زبانی ئازادی نه‌هه‌شت چونکه‌ رێگه‌ی ده‌ست‌درێژی و
بێ ناموسی و دزی و گزیکاری نیشانی کۆمه‌ڵ ئه‌دات ، ئاره‌زوو
وشه‌هوانیه‌یان به‌ره‌للا ئه‌کات ، ئیتر تیکه‌ڵ بوونی تیر و می ، پیاو
ئافره‌ت له‌ده‌رگا و ژووره‌وه‌ی سینه‌ماکانا با بووه‌ سێ (خوا
به‌نامان بدات) •

به‌تایه‌ت له‌مکاته‌دا که‌ ترسی ئا‌پروچوونی پاشه‌پۆزی نه‌ماوه‌ ،
چونکه‌ به‌دیان فرۆفیل دا‌هه‌نراوه‌ بۆ به‌ربه‌ستکردنی زاوژی !!
به‌لام بابه‌ گیان چه‌ز ئه‌که‌م درێزه‌ به‌م باسه‌ بده‌یت بۆ ئەوێ ئه‌و
شتانه‌ی هۆی تیکدانی مێشکی لایه‌کانن بیان ناسین •

باوک : هۆی دووهم بۆ تیکدانی لایه‌کان گۆرانی بێزه‌کان به
شێوه‌یه‌ک زۆر زۆر دوور له‌ یاسای خووپه‌وشته‌وه‌ ، رۆله‌که‌م ! ئەوێ
بیستی ، یا بیستی ئه‌زانێ - ئه‌گه‌ر به‌و پێه‌ پروات - رۆژیکێ ره‌ش
چاوه‌روان ئه‌کریت !!

هۆی سێهه‌م : چیرۆک گیره‌کانن ٠٠ چونکه‌ ئه‌وانیش هه‌ریه‌که‌یان
به‌سه‌دان شتی بێ‌ناغه‌ و پووجه‌ل و بێ ناوه‌رۆک ئه‌یت له‌سه‌ر شانۆکان ،

سینه‌ما و تەلەزىيۇن باشتىرىن ھۆن بۆيەيەندىن و يىگەيەندىن
و قىرگەردىن .

جا چ شىتەك لەۋە باشتىرىت كە ھەموو مائىك بىيى بە قوتابخانە و
قىرگە و سەربازگە و جىيى يىشمەسازىيى ، بىيى ھىچ ئازار و ماندووبوونى .

ئازاد گىيان ! بۆلەبەتەيى فىلىمى روت و بىيى ئاپرورويى و بىيى شەرمىيى
و تىكەدرى مېشىكى لاوان و نىشان دانى ئافرەت بە روتى لە گۆمى مەلەو
تاتىرۇكاندا . . . بۆلەبەتەيى ئەمانە مافى ئافرەت و ھۆيى يىشمەسازىيى نىشان
نەدرى . . . ؟ بۆلەبەتەيى نىشان نەدرى كە ئافرەت يىشمەسازىيى بىيى ھەيە
چ ئايىنى و چ دىيىيى ، چ لە مەلەۋە و چ لە دەرەۋە . . . ؟
بۆلەبەتەيى نىشان نەدرى كە چۆن كۆرۈپەكان پەرەۋەردە بىكەت
بۆلەبەتەيى . . . ؟ بۆلەبەتەيى نىشان نەدرى كە چۆن تەۋە و دروۋمان
بىكەت و بەرگە و پۇشاك دروست بىكەت بۆلەبەتەيى . . . ھەند . . . ؟

ئازاد : ھەروەكە فىلىمى روت نىشان نەدات ، لەگەل نەۋەشە
يىشمەسازىيى و ھەمووچۆرە يىشمەسازىيى كى زىيانىش يىشمەسازىيى نەدات .

باۋك : رۆلە گىيان . . . ئەمە ۋەك نەۋەشەۋايە كەسىك ھەنگويىنىت
بەداتى و ئىنجا پەرداخى زەھرىش بىكەت بەسەريا . . . ئايا ھەرچى لەش و
دەمار و دەرۋەنت ھەيە نا يەرنىيى . . . ؟

و ئافرەتەكە قىرى دروۋمان و يىشمەسازىيى بىكەت . . . لەۋلايشەۋە
قىرى بەرەللايى و سەما و سوۋپدانى بىكەت ، ۋەمەل بەكەس نەدات و
كەشىش نەۋەشە بىيى ئەۋە چى ئەكەيت . . . ؟! گەۋرە و بچوۋكىيى
لانەمىنى و رىزى باۋكە دايىكى بەلەۋە نەبىت . . . !! چ كەلگىكى ھەيە
كۆرەكە قىرى نوۋسەيىن و خويىندەۋە بىكەت . . . لەۋلايشەۋە قىرى
جەردەيى و مەلە بىيى و بانقى بىيى بىكەت ، ۋە ھەروەشە قىرى ئەۋەيىن و
عەشق بازىيى بىكەت . . . ؟!

ئازاد گيان ؟ ئەوا بانگى فەرموو ، بانگمان ئەتا بۆ لای خواى
بەروەردگارى بوونەوەر بۆ تازە کردنەوێ پەيمانى راستى و هەول و
تێكوشان و فەداكارى و قوربانى دان •

بۆ دەمەزەرد کردنەوێ باوەپ •• فەرموو با بچين بۆ مزگەوت ••
هەردوو گيان هەلەستن و ئەلەين :

سبحان ربك رب العزة عما يصفون

و

سلام على المرسلين

و

الحمد لله رب العالمين

دیمه نی چوارهم

[دواى حهواندهوه له ئیش و کاری رۆژانه و نوێزی شیوان ..
قوتابیه کى موسلمان ، ده‌چووی شه‌شی ئاماده‌یی یشه‌سازی - به‌ناوی
- (ئومید) - له‌ ده‌رگا ئه‌داو دارای ماوه‌ نه‌کات بێته‌زوورمه‌ .. به‌لێ
هاته‌ ژوورمه‌ و سه‌لامی کردو ئینجا رووی کرده مامۆستا ..]

ئومید : مامۆستا بیرورای ئیسلام چیه‌ سه‌پاره‌ت به‌ به‌جی هێنایی
ئاره‌زووی «جنسی» ؟

مامۆستا : کاکه‌ ئومید ؛ پرسیاره‌که‌ت زۆر به‌جیه‌ ، وه‌زۆر
به‌که‌لکه‌ ، چونکه‌ زۆر که‌س واته‌زانێ موسلمان ته‌نها ئه‌بی خزمه‌تی
رۆجی بکات ، ئیتر خزمه‌تی لاشه‌و به‌جی هێنایی ئاره‌زووی جنسیه‌ت
له‌ ئیسلاما نیه‌ .. !

جا وا به‌ پشتیوانی خوای گه‌وره‌ تیشکیک ئه‌هاوێزمه‌ سه‌ر ئه‌م
باسه‌یه‌ تا رۆشن بێته‌وه‌ بۆ هه‌موولایه‌ک که‌ ئایینی پیرۆزی ئیسلام
چه‌نده‌ گرنگی به‌م باسه‌ داوه‌ .. ، وه‌تا هه‌موو که‌س بزائیت که‌ ئیسلام
دووره‌ له‌ گۆشه‌ گیریی و ده‌ست به‌رداربوون له‌ دنیا ، وه‌ک یتفه‌مه‌ن
- صلی الله علیه وسلم - ئه‌فه‌رمی :

« خوا له‌ باتی ئایینی گۆشه‌ گیریی و مل‌کرکردن ئایینکی پر
سۆز و خاوه‌ن میهره‌بانی بۆ هێناوین » .

« ان الله أبدلنا بالرهباية .. الحنيفة السمحة » به‌یه‌قه‌ی .
دیسانه‌وه‌ هه‌په‌شه‌ نه‌کات له‌و که‌سانه‌ که‌ خاوه‌ن دارایی و ده‌ست له‌م
شته‌زگماکی و سروشتیه‌ هه‌له‌گرن ، به‌شێوه‌یه‌ک له‌ اکۆمه‌لی موسلمانانی
دوور ئه‌خاته‌وه‌ « من كان موسرا لان ينكح ثم لم ينكح فليس مني »
طه‌به‌رانی. به‌یه‌قه‌ی . کاکه‌ ئومید ! له‌م فه‌رموودانه‌ و چه‌ندان فه‌رمووده‌ی
تروه‌ رۆشن ئه‌بێته‌وه‌ که‌ ئایینی پیرۆزی ئیسلام چۆن یاسای ئه‌کات

دهست کيشانهوه و واز هيتان له (جنسيهت) بهتايهت له کاتي دهسلات و
بي بيانوويدا •

ديسانهوه ته گهر توژي تي بفکرين له هه لويمه کاني پيغه مبهه
- صلى الله عليه وسلم - سه بارهت به چاره سهه کردني هيزه زگماکي و
دهروونيه کاني ئاده ميزاد برومان پتهوتر ته بيت به ئيسلام ، چونکه زور
به وردبي و زور به قوولي وه لامي داخوازيه دهروونيه کاني داوه ته وه ،
به لکو ته گهر به شيوه ي پيوست نه هيتريته به رههم سزاو تو له ي بو
دانراوه !! چونکه ئهم جيهانه به زارزي ئاوه دان ته بيت وه ، له ولايشه وه
ياسايه کي خوايي به هه رکه س پشت گوئي بخات چه نده ها گيروگرفت
دته بهرده مي ، وه تووشي زيني لاشه يي و دهروني ته بيت ، چونکه
مانه وه ي ئه (ئاوه) له ته ني مرؤفا هو ي زيانه بو لهش و دهروون ،
ههروه ک به بهر ته بيت و به وه جاخ کويري سهر ته نيته وه •

« فطرة الله التي فطر الناس عليها لا تبديل لخلق الله ، ذلك الدين
القيم ، ولكن أكثر الناس لا يعلمون » الروم/ ۳۰ •

نوميتد : ماموستا ؛ نه ي پيغه مبهه - صلى الله عليه وسلم - له
بارديه وه هه لس و بههوتي چو ن بووه •••

ماموستا : کاکه نوميتد ؛ پيغه مبهه - صلى الله عليه وسلم
وه نه بيت دهستي له دنيا هه لگرتي وه وه لامي داخوازيه کاني له شي
نه دا بيت وه ، واته ته واويي سال به روژو بوو بيت ، خه وو خوراكي له
خوي ياساغ کردبي ، دهستي له زن هيتان هه لگرتي •

نه خير پيغه مبهه - صلى الله عليه وسلم - زور به ريك و يكي هه موو
فه رمانه کاني له شي جي به جي کردوه •

ته ناهت نه فه رمي : ئه وه که سه ي زن نه هيني له ئيسلام
دهر ئمچي^(۱) •••• ديسانه وه پيغه مبهه رمان - صلى الله عليه وسلم -

(۱) بو ئهم باسه باخوينهه سه ريك له کتيبي (سهه بهستي له ئيسلامه)
بنات •

چهنده ها خيزانی بوون ، نهمه يش نه ومان تئ ته گه يه نئ كه رۆزئ له
رۆزان سه ركوتئ (جنسيه تي) نه كردوو (٢) .

نوميتد : ماموستا ؛ دواي نهو هه موو فهرمودانه ي پتيغه مبه ره
- صلى الله عليه وسلم - له باره ي داخوازيه كانئ له شه وه بۆچ ئيسلام
تاوانبار نه كهن و نه ئين ؛ هئزئ جنسيه تي مه ردومي سه ركوت
كردوو . ٩٠٠!

ماموستا : كا كه نوميتد . ٠٠ ئيسلام به ره به ست و په نكي جنسيه تي
نه داوه ته وه - وهك دوزمان نه ئين - به لكو شه وي نه وان پئي
نه ئين (كبت) ، له راستيدا (ضبط -) ، چونكه ئيسلام ياساي زۆر
قه شه نكي داناوه بۆ جييه جي كردنئ ئاره زووي لاشه ي ، وه ههروه ها
شوئن و پيگه ي بۆ ده ست نيشان كردوو ، به لام نه وه نده هه يه مرؤف
به رگريئ ته كات له وي كه جياوازيئ له نيوان هيج ئافره تك نه خات ،
واته تگه و به راني و بئ سنور ، وه به سه ر شه رفي ئهم و شه وه
پا بوئري . ٠٠!! شه مه يه تئ نه گه يشتوو كان پئي نه ئين (كبت) . ٠٠!!
ده ته گه ر ته نها چاوت له خيزانه كه ي خۆته وه بيت و ريزئ شه رفي
مه ردوم بگري ئايا شه كه به ته . ٩٠٠!

دياره (ميكروپ) به هه ر شتو به كه ئازاري خه لكئ بدات و له سه ر
دئي ئاده ميزادا به وه ره ئئ هه ر خۆئ به تاوانبار نازاني و نزا ي شه پيش
ته كات له و كه سه ي دزي بۆ دۆزيوه ته وه . ٠٠!

كا كه ئوميتد ! ته نانه ت ئيسلام نه فره ئئ . ٠٠ پتيوسته چوار شه
جاريك بجيئه لاي هاو سه ره كه ي ، واته به رنامه ي خوا ياساي چوونه لاي
ئافره تيشي داناوه ، چونكه - وهك پزيشكه كان نه ئين - هيشته وه ي شه
ئاوه زيان به خشه به له ش .

(٢) واته كه بت كردنئ به كار نه هيتناوه .

ئىسلامى پىرۆز تا ئىو ئەندازە روڭشتووۋە كە بەبى پەردە باسى
(دەۋرەى جماع) ئەكات و ئەفەرموئىت : ھەموو شىك ئەبى (ئىقتىساد)ى تيا
بكرى ۰۰!! ئىتر ئىمە چى بىكەين لە ئادەمىزادى نەقام ۰۰ ھىچ نەزان ۰۰
ئىنەگەشتوو وەك فروئىدى ھەلگىرى ئالائى بى شەرمى و بى شەرفى ۰۰!!؟
چى بىكەين لەو مروۋەى (خۆر) نابىنى ۰۰!؟

ئومىد : مامۇستا ؛ بە ئەركى مەزانە تۆزى سوود و كەلكى
يەككەۋتى ئۇن و پياومان بۆ باس بىكە ۰۰

مامۇستا : كاكە ئومىد ، ئۇن ھىنان و يەككەۋتىنى ئىتر و مو
ۋانە پياوو ئافرەت بە شىۋەيەكى پەسەندى شەرىعتى ئىسلام شىكى
زگماكى و چار نەكراۋە و ئەبى ھەر بىت لەبەر چەندەھا ھۆ ، ئەمانەش
ھەندىكىان :

۱ - بۆ مانەۋى جۆرى توخى ئادەمىزاد ، چونكە بەجووت بوونى
ئىر و مى جۆرى ئادەمىزاد زۆر ئەبى و يەك بەدۋاى يەكدا دىت ،
بەردەۋام ئەبىت و پەردەئەستىنى ، ئامازە بەم مەبەستەيە قورئانى پىرۆز
ئەفەرمىت :

« والله جعل لكم من أنفسكم أزواجا وجعل لكم من أزواجكم بنين
وحفلة ۰۰ » النحل/ ۷۲ .

۲ - بۆ مانەۋى رەگەز و نەزادە ، چونكە ھەركەستىك خاۋەن
ھەست بىت ئەزانى خۆنى و كامەرانى و بەختيارى ئەم جىھانە لە پالى
كەس و كارايە ، بە تايەت باوك و دايك و برا و خوشك ، بۆيە
ئىنەمبەر - صلى الله عليه وسلم - ئەفەرموئى :

« تناكحوا ، تناسلوا » .

۳ - بۆ ئەۋەى كۆمەل بە داۋىن پاكى بىرى ، چونكە ئارەزوۋى
سىكىيەت ئەگەر لەپىگەى پاكى ديارى كراۋى خۆيەۋە جىنەجى نەكرى

سووكيه تى و نەنگ و شەروال پىسى تووشى ئەو كۆمەلە ئەيت ۰۰!!
پووبەپووى ئەم مەبەستە پەمبەرمان - موحەممەد صلى الله عليه
وسلم - ئەفەرمى :

« يا معشر الشباب من استطاع منكم الباءة فليتزوج ، فإنه أغض
لللبصر وأحصن للفرج ۰۰ فمن لم يستطع فعليه بالنصوم فإنه له وجاء ۰۰ »
جەماعت گىراويا ئەتەو ۰

۴ - بۇ راگىر كىرگەن تەندىرۇستىيەلەش ساغىيە لە نە خۇشە كانى
ناو كۆمەل ۰۰ چۈنكى بەھۇي يەككەوتى ئافرىت و پىاۋەو كۆمەل
ئەپارزىرئى لەو نەخۇشەنەي لەزىنا و شەروال پىسىيەو پەيدائەبن ، وەك
نەخۇشى سووزەنەك و ئەو نەخۇشەنەي ئەنەھۇي بىنەپرى زاۋزى ۰

۵ - بۇ ئاسايش و جەسانەوئى گىان و دەروونە ، چۈنكى پىاۋ كاتى
لە ئىشەكە دەست ھەلەگىرى و بەرە و مائەوە رىگە ئەگىرئە بەرە
لەگەل خاۋخىزاندا كۆ ئەيتەو ، گومانى تىدا نىيە كە ئەجەبەو و
ماندووبوونى لە بىر ئەجەبەو ۰

ئافرىتىش كاتى لەگەل مېردە كەيدا كۆ ئەيتەو و بە يەكەو راز و
نيازى دىلان شى ئەكەنەو ماندووبوون و ئەركى رۆزانەي لە بىر
ئەجەبەو ھەرەك قورئانى پىرۆز ئەفەرمى :

« ومن آياته ان خلق لكم من انفسكم ازواجا لتسكنوا اليها وجعل
بينكم مودة ورحمة ان في ذلك لآيات لقوم يتفكرون » الروم / ۲۱ ۰

۶ - پىاۋو ئافرىت بە ھەرەوئى خىزان دروست ئەكەن و پەروەردەي
مئال ئەكەن - بىگومان بەھۇي نىكاحەو ئەم دوانە - ژن و پىاۋ -
يارمەنى يەكتر ئەدەن لەسەر دروست بوون و پىكەتئانى خىزان ۰

ئافرىمەكە ئىش ئەكا بەيتى تۈپتىن خۇي و ئەۋەي لەگەل سۈشتى
(ئۈنۈنە) تيا بگۈنچىت .. ۋەك چاۋدېرى و ھەلسوۋپاندنى كاروبارى ناو
مال و پەرۋەردەي منال .

ئافرىم بۇ ئەۋ شاعىرەي كە چەندجوان باسى دەۋرى دايك ئەكات
بۇ پەرۋەردەي منال و يىگەياندنى گەللىكى تىگەشتۈي پەۋۋشت بەرز كە
ئەلئىت :

الأم مدرسة إذا أعددتها أعددت شعباً طيب الأعراق

ۋە ھەرۋەھا پياۋەكەش بەيتى لەياقەت و لىھاتوۋيى خۇي ھەۋل
ئەدات بۇ يداكردنى رۈزىي بۇيان و پاراستيان لەۋكارە ناھەموارانەي دىنە
بەردەم ژيانى خىزان .

ئىنجا بەم ھۆيەۋە سۆز و بەزەيى ئەكەۋىتە دلى باۋك و دايكەۋە
بەرامبەر بەھەموۋ گىزانلەبەرىكى تر ، يىگومانم ھەر گەللىك خاۋەنى سۆز و
بەزەيى بى ، دوۋر ئەيىت لە گزىي و سەم و خواردنى مالى يەكتر و
رەش و رووت كىردن و .. ھتد .

كەۋابوۋ جىگەي خۇيەتى ئايىنى ئىسلام ئەۋەندە بايەخ و گىرنگىي
داۋە بە مەسەلەي ژن ھىتان .. چەند فەرۋەردەيەكى پايس بەرزە ئەم
فەرۋەردەي يىغەمبەرە - صلى الله عليه وسلم - كە ئەفەرمى :

« ھەموۋ بوۋنەۋەر - يىجگە لە خواناسىن - ناگاتە پلەي ئافرىمىكى
چاكى گۈي رايەلى مېردەكەي و روۋخۇش و دەست پاك و داۋىن پاك :

« ما استفاد المرء بعد تقوى الله - عز وجل - خيرا له من زوجة
صالحة ان امرها اطاعته ، وان نظر اليها سرته ، وان اقسم عليها
أبرته ، وان غاب عنها نصحتة في نفسها وماله » . ئىبن وماجە
گىراۋىتەۋە .

نومیتد : مامۆستا گیان ؛ خوا یارمه تی دهرت بی ئه مانه هه ندی که لک و سوودی ژن هینان بوون ، باشه ئه و ئافره تی که له ئه نجاما ئه بیتم به دایکی منال تاریقیکی بکه له سه ر زمانی ئیسلام ٠٠ با له ئاکامدا نووشی هه له نه بین وه تا بزاین چ جوړه ئافره تیک په سه نده لای ئیسلام ٩٠٠

مامۆستا : کاکه نومیتد ؛ بۆ ئه م دروست بوون و به ککه و تنی ژن و میردی به شه ریه تی ئیسلام یاسای تاییه تی و بناغه یه کی پته وو به هیزی داپشتوو ، تا له پاشه پوژا به شیمانی نه که ویته نتوانیانوه و یاسای ژن و میردیان لای تیک نه چی ، له ئه نجامیشا بیه هوی ته فره قه و شله ژاندنی مناله کانیان ، ئه وایش بی له له و بی دالده سه رگه ردان بسووپینه وه !

جا وا بۆ هه لزاردن ئافره ت بۆ یاو ، وه یا یساو بۆ ئافره ت ئه م چه ند خاله ئه م هه ییش چاوت :

١ - هه لزاردن له سه ر بناغه ی ئایین .

مه به ست به م ئایینه تی گه یشتنه به ریک و ییکی له ئایینی ئیسلام و ویا ده کردنی یاساکانی ئیسلامه له هه موو هه لس و دانیشن و جم و جوولیکی پوژانهیدا ، کاکه نومیتد ؛ هه رکات (خوازبیتی کهر) وه یا (خوازبیتی گرا) به م پیه تی گه ییش له ئیسلام نه وه ره وایه پیمان بگوتری خاوه ن ئایین ، وه جیگه ی خۆیه تی به دوای یه کتره بگه پین . زۆر جیگه ی خۆیه تی که شه ریه ت ئیسلام به و جوړه پیاوه ئه لیت : (الزوج المحمود) وه به و جوړه ئافره ته ش ئه لیت « الزوجة المحموده » - خۆ ئه گه ر هات و به وینه نه بوون ، واته بی ئایین و دوو له ئیسلام بوون ، ئه وه نابی هچ لایه کیان مل بدن به یه کتر ، چونکه ئه گه ر پیاوه که خاوه ن ئایین و خووپه وشت بی ، به لام ئافره ته که بی ئایین بیت ، ئه وا له نیوه ی رینگه دا کاروانه که یان په کی ئه که وئ و ئینجا ته نها رینگه بۆ چاره سه ریان جیا بوونه وه و ته لافدانه ٠٠!

خۆ ئەگەر ئافرىدە تەكە مەل كەچى فەرمانە كاتى ئىسلام بوو . . .
پىاۋەكە گۆى بە ئىسلام نەئەدا ، ئەو دىسانەو پىئوى و ئازاۋە
دروست ئەبىتەو ، بۆيە يىغەمبەرمان - صلى الله عليه وسلم - ئەفەرمى :

« تَنكِحُ امْرَأَةً لَأَرْبَعٍ : لِمَالِهَا ، وَلِحَسْبِهَا ، وَلِجَمَالِهَا ، وَلِدِينِهَا فَافْظُرْ
بِلَدَاتِ الْدِّينِ تَرَبَّتْ يَدَاكَ » . . . بوخارى وموسليم .

واتە ئەگەر يەككى وىستى ھاۋسەرىك يىكەو بىت ، ھەق واىە
تەنھا ئاينداروۋى و خواپەرسىتى پىش چاۋ بىكرى ، چۈنكە بىەرك و
كالاى شەرف و غىرەت و تاجى سەرى ئافرىدە تەنھا خورەۋىشتى
پەسەندە ، نەبەمالە ، نە نەزاد ، نە سامان ، نە جوانى . . . نە پلە و
پايە . . . نە پىروانامە و نە شەھادە ، ھىما و ئامازە بەم مەبەستەيە ئەم
فەرمودەى يىغەمبەرە - صلى الله عليه وسلم - :

« مَنْ تَزَوَّجَ امْرَأَةً لَعَزَّهَا لَمْ يَزِدْهُ اللَّهُ إِلَّا ذِلًّا ، وَمَنْ تَزَوَّجَهَا لِمَالِهَا لَمْ
يَزِدْهُ إِلَّا فَقْرًا ، وَمَنْ تَزَوَّجَهَا لِحَسْبِهَا لَمْ يَزِدْهُ إِلَّا دَنَاءَةً ، وَمَنْ تَزَوَّجَ
امْرَأَةً لَمْ يَرِدْ بِهَا إِلَّا أَنْ يَفْضَ بَصَرَهُ ، وَيَحْصَنَ فَرْجَهُ ، أَوْ يَصِلَ رَحِمَهُ
بَارَكَ اللَّهُ لَهُ فِيهَا وَبَارَكَ لَهَا فِيهِ » . . . طبرانى كىتراۋىە تەرە .

ئومىد : مامۇستا : ئايىنى پىرۋى ئىسلام ۋەك ئەۋەندە لەگەل
پاۋا ھەۋل ئەدات و گەف و كۆى لەگەل ئەكات ، ئايا سەبارەت بە
ئافرىدە چ رايەك دائەنەت ؟

واتە ئەم چۈن مىرد بىكات و كى ھەلېزىرى بۆ ھاۋسەرى خۆى . . ؟

مامۇستا : كاكە ئومىد : يىغەمبەر - صلى الله عليه وسلم - ھەرۋەك
نەخشە ئەكىشى بۆ دۆزىنەۋەى ئافرىدىكى بەخورەۋىشت ، ھەر بەم
جۆرەش داۋا ئەكات لەئافرىدەكە و كاربەدەستى ئافرىدەكە ھەۋل بەدەن
پاۋىكىسى مۇسلمان و دەم و دەست و داۋىن پاك بدۆزىنەۋە بۆيە
ئەفەرمى :

« اذا جاءكم من ترضون خلقه ودينه فزوجوه ، إلا تفلوه تكن
فتنة في الأرض وفساد عريض ۰۰ » • ترمذی هیتاویه تی •

به لکو ئه بئی پتر ههول بدریت بو دوزینه وهی هاوسه رینکی رینک و
پاک بو ئافرهت ، چونکه ئافرهت - ئه گهر هاوسه ره که ی نارینک بوو -
به گران رزگاری ئه پیت له دهستی •

کاکه ئومید ! موسلمانانی پێشوو وشه به وشه ، رسته به پسته
به رنامه کانی ئیسلامیان پیاده ئه کرد له ههموو روویه که وه •• ههر له
پێغه مبه ر و هاوه له کانیسه وه تا دێرین رۆژگار •• ئه وه ته خۆی به زمانی
خۆی ئه فهرمیت من ژن ئه ده م به (عوسمان) - خوا لێی رازی بێ - ، وه
ههروه ها عومه ری کۆپی خهتاب داوا ئه کات له (ئهبوبه کر و عوسمان)
خوا لێان رازی بێت - بو ئه وه ی ژنیان بداتێ !!

ناشتی سه رگوزه شته که ی (سه عیدی) (۱) کۆپی موسه یب) و کچه که ییت
له بیر چروپینه وه و نه تیستی ••؟

ئومید : مامۆستا ، ئیمه ی قوتابی چیمان بیستوه ••؟ فهرموو به
ئه رکی مه زانه بۆمان باس بکه ••

مامۆستا : به لێ •• ئه و پیاره خوا تاسه ، له خوا ترسه ،
(سه عیدی کۆپی موسه یب) دوا ی ئه وه ی پهروه رده ی کچه که ی کرد
به وجۆره قورئان داوا ئه کات بوو به نموونه له زانیاریی و قام و ئه قل و

(۱) مامۆستا سه عید له (۹۱) ی کۆچیدا له ته مه نی (۷۴) سالیدا له
دنیا ده رچوو ، دوا ی ئه وه چه رمه سه ره به کی زۆر درا له لایه ن
(عه بدول مه لیک کۆپی مه یوان) • وه گونا هه که شی ته نها ئه وه بوو
یاسای ئیسلام رینگه ی نه دایه (به یعه ت) بکا به (وه لید) و (سلیمان) •
مامۆستای به پێز (۵۰) سال له سه ره به ک (الله اکبر) ی نوێز
دا به ستنی له ده ست ده رنه چوو به جه ماعه ت ، وه له نوێزا قه ت
ته ماشای هیچ که سی نه کردوه •

ژیریدا ، وه ناوو شۆرەتی دەرکرد و له ههموو لایهك دهنگی دایهوه
دهنگی زانایی و دانایی و خواناسینی ، نهك سهما و گوپرانیی !! ،

بۆیه ههموو كهس پێی خۆشبوو داواى بكات بۆ كوپی ٠٠! دیاره
مامۆستا سهعید - خوا لێی رازی بێت - ئهفهرمێ :

» ئهم جۆره كهسانه هاوكووفی كچی من نین ، كچی من زاناو
خواناسه ، كوپی خهلیفه و ئهمریش بهو جۆرهیه كه ههمووكهس
ئهیزانی !!

مامۆستا سهعید قوتابییهکی ئهیبی نازناوی (ئهبوووه.داعه) بوو ،
روژی پێی ئهلیت :

خێر بوو ئهمڕۆ دوا كهوتی ٠٠؟

ئهبوووه.داعه : خێزانهم مرد ، خهريكی شاردهنهوهی بووم ٠٠
بۆیه دواكهوتم ٠٠!!

سهعید : ئهی بۆ ههواڵت نهداینی تا یارمهتیمان بدایتایه ٠٠؟ دهی
ئێتر ژنی توت نههیتاوهتهوه ٠٠؟!

ئهبوووه.داعه : به پێكهینهوه ئهلیت ، خوارهحمت پێی بكات ههموو
سهروتهی من چوار درههمه !! بکێ ژن به من ئهدات ٠٠؟!

سهعید : ئهگەر سهعید كچهكهی خۆیت بداتی ٠٠ ئهتهوێ ٠٠؟
ئهبوووه.داعه : بهلێ ٠٠ مامۆستا ئهوهوێ ، ئینجا مامۆستا ههر له
ناو ئهلقهی فەقیكاندا بۆی ماره ئهكات ٠٠؟!!

با ئهوهیش بێتین - وهك سوپارد - كچهكه داواى له باوكی
كردبوو به یاوێکی زانا و دانا و خواناسی بدات .

ئەبووودەئە ئەلەيت : ئەو شەو لە مائەوە بووم ؛ ئىتوپىر يەكئى
داى لەدەرگا ۰۰!

كەيت ۰۰؟ سەئەيد : مەيش ھەرچى سەئەيد ناو بوو بە دلىا ھات ،
مامۇستا سەئەيد نەيت ، چونكە ئەمە يەكەمجارى بوو لەكائى ئاوادا لە
دەرگا بدات ، دەرگام كەردەو .كەچى ئەينم مامۇستا سەئەيد ،فەرمووى:
ئەو خۆت و ئەو ژنت ۰۰!

ئىم ناخۆش بوو ئەم شەو نۆ تەنيا بىت و حەلالەكەت لەمالى منا
بەئىتتەو ! ئەبوو وەدەئە ئەلەيت :

بەيانى يەكەن ھەلەم بۆم بۆ دەرز خۆتەن بۆ لای مامۇستا ،
كەچى خەزانەكەم چەمكى سەئەلەئەى كەرم و وتى دانىشە با زانبارى يەكەى
«باوكت» قەركەم ، تەرك بۆ كۆئى ئەپۆيت ۰۰؟!

كەكە ئومەيد ! ئەوانەن نەمۆنەى مۆسلىمانى راستەقەنە و خاۋاناس ،
نەك ئىمەى ماددىي و پەولەكەى ۰۰!! نەك مەرفەكەنى سەدەى زانبارى !!
چونكە ھەروەك ئازەل بفرۆشئ مامەلەى ئەكەت و سەروخوار ئەكەت و
ئەكەت بە قەربانى خۆى ، واتە ئىسلام ئافەندەى رەزگار كەرد لە زىندەبەچال
كەردنى سەردەمى نەفامىي ، بەلام داخەكەم دىسانەو گەپرايەو بۆ ئەوئ،
بەلام ئىسا بە شەو و شەوازىكى تر !!

۲ - ھەلەزاردنى ئافەندەك لە خەزانەكى ناودار بە چاك و رۆچوو
لە رەوشت و ئايندارەيدا ، چونكە گەروى ئادەمىزاد وەك (كان)وايە
ھەلەكەوئ بەشەكى لە بەشەكى تەرى باشەرت بىت ! جا لەبەر ئەو پەيۋىستە
ومەرف ھەول بدات تا بەشەكوم لە بەشە باشەكەيان بەدەست بىتئ ۰۰ بۆيە
ئىشەوامان پەغەمبەر - صلى الله عليه وسلم - ئەفەرمئ :

« الناس معادن في الخير والشر ، خيارهم في الجاهلية ، خيارهم في
الاسلام اذا فقهوا » طبائيس كەتراو بەتەو .

هەر ئاماژە بەم مەبەستەيە ئەم فەرموودانەيشە :

« تَغَيِّرُوا لِنُطْفِكُمْ فَإِنَّ الْعِرْقَ دَسَائِسُ » ئىبن ماجە گىياوئەتەو •
« اَطْلُبُوا الْاَكْفَاءَ لِنُطْفِكُمْ فَإِنَّ الرَّجُلَ رِبْتًا أَشْبَهَ اِخْوَالَهُ » •
ئىبن عەدى • « تَغَيِّرُوا لِنُطْفِكُمْ فَإِنَّ النِّسَاءَ يَلْتَنِ اِشْبَاهَ اِخْوَانِهِنَّ
وَاِخْوَاتِهِنَّ » •

كاكە ئومىد ؟ ئەم كۆمەلە فەرموودانە پەند و ئامۆزگارىيەكى قولمان
دائەدەن سەبارەت بە ھەلبەرزادنى ھاوسەر ، پىش ئەوئە گىرۆدەي
دەردىيىن !!

وہ موسلمان رينمونسى ئەكەن - چ پىاو ، چ ئافرەت - كە
يىلكەيە نى پاك و خاوين ھەلبەرزىن بۆ (نوۆە) كەيان ••
بۆيە خەلىفەي موسلمانان - عوسمانى كوپى عەففان - خوا لىي
رازى يىت - تەيفەرموو :

• رۆلەكەم ئەوئە زىن ئەھىتى وەك كەسىك وايە درەختىك
بىنئىزى ••! كەواتە با مرووف بزائى لە چ جىگايە كدا ئەينىزى ••• •
ئومىد : مامۇستا كيان : كەوابوو ھەلە و ناپەوايى نە ئىتمو
دروست ئەبى ، بۆيە ئەم ھەموو شەپو ھەراو ئازاوەيە پەيدا ئەيىت ،
تەماشە ئەكەي ئەو ئافرەتە ئەپراو ئەمیان تەلاق ئەدرى و ئەويان
سكالاى خۆي ئەبكات ••!

ئەگىنە ئىسلام پرۆگرامى زىن خواستى دانائو ، من پروام وايە
ھەركەس بەو پرۆگرامە رەفتار بكات قەت تووشى ھەلە نايىت •
مامۇستا ! داوات لىي ئەكەم پىر ئەم ياسايە روۋشن بكەرەو بۆمان
تازياتر بەھرە مەندىيىن •

مامۆستا : كوپە شىرىنەكەم ؛ راستە ھەر كەسنىڭ ئىم كەتەلۈكە بىگىرى بەدەستەۋە و لە كاتى پىۋىستا بىخاتە پىش چاۋ ، ھەروەك دەرمان بىگىرى ئىم دەرمانگە و ئەو دەرمانگە ، سەد لە سەد سەركەۋتوۋ ئەبى و گىر و گىر نايەتە رىنگەى لە پاشەرۇزا بەلام ئىسلام چى بىكات لە ئىمە كە بەرنامەكەى پىادە ناكەين ؟! لاۋەكان لە پەلەپەلى خۇياندا مىلى خۇيان ئەكەن بەپەتەۋە ۰۰! ئەۋەش كاروبارى ئافرىتى بەدەستە ماددە كۆپىرى ئەكات ، ۋەكى پاره و پوۋلى زۆرى بداتى ئەۋە پىۋى باشە !! بۆيە سەرتەنجام دادگاكان ۋەپس ئەبن و ھەر رۇزەى چەندەن داۋا و سىكالا تۆمار ئەكەن .

ئىم رچە و رىيازە كە ئىسلام دەستى بۆراكىشاۋە سەبارەت بە زن خواستى لای زانىيارىش رىك و پەسەندە چونكە زانىيارى رەگەز ناسىن ئەئىت :

منال وەسپ و خوى باوك و دايك ھەئەگىرى ، چ تەئىبى و ، ، چ ژىرىى ۰۰۰۰

۳ - ھەلزاردنى ئافرىتىك خىزم ئەئىت ۰۰

ۋاتە خواستى ئافرىتىكى بىگەنە ، بۆ ئەۋە مىالى نەجىم و لىھاتوۋ جۋامىرى لى بىگەۋىتە ۋە ۰۰ بۆيە پىمەمبەرى خۇشەۋىستمان - صلى الله عليه وسلم - فەرموۋى :

« اغتربوا ولا تفسوا » .

ۋە بۆ ئەۋە لە نەخۇشە رەگەزىيەكان پارىزىرى ، ئەمە لە لايەكەۋە ، لە لايەكى تىرىشەۋە ناسىن و خىزمەتە ناۋ گەلانى پى زىادەئەبى !! ئىم فەرموۋدەيەش ئامازە بەم مەبەستە ئەكات : « لا تنكحوا القرابة ، فان الولد يخلق ضاويًا ۰۰ » بىچكە لەمەش زانىيارى تازە سەلماندوۋىەنى و ددانى ناۋە بەۋەدا كە ئافرىتى خىزم ئەبى بەھۋى ئەۋە كە ھەر خويەك لەۋىنەمالەدايىت ئەيگۈزىتەۋە بۆ منالەكەش .

٢ - هه‌لێزاردنی کچ ٠٠

به‌لێ - کانه ئومید : تاینی پیروزی ئیسلام ئهم خاله‌یش به‌رچاو
ته‌گرێ بۆ ئه‌وه‌ی خۆشه‌ و‌یستی له‌ نیوان زن و میردا به‌رده‌وام ییت !!
چونکه‌ بیوه‌زن وا ته‌بێ میردی دوووه‌می ناچه‌فێ به‌دلیسه‌وه‌ و وه‌ك میردی
یه‌نه‌می نابێت له‌ خووپه‌وشتا ٠!

به‌لام کچ چونکه‌ بۆ یه‌که‌مجاره‌ سه‌ر ته‌کات به‌ده‌رگای شووکردنا
هه‌رجۆریت پێی رازی ته‌بێت و له‌گه‌لی رادیت ، واته‌ به‌بوون و نه‌بوون
دانه‌که‌وه‌ی ٠٠!! یه‌غه‌به‌ری خۆشه‌وێستان - صلی الله علیه وسلم -
بویه ته‌فه‌رمی :

« علیکم بالابکار فانهنّ اعزب افوهما ، وانتق ارحاما ، و اقل خبنا

و ارضی بالیسر ٠٠ »

ئومید : مامۆستا : جا ته‌که‌ر ته‌نها کچ به‌سه‌ند بیت له‌ ئیسلاما
ئه‌و بیوه‌زانه‌ چی بکه‌ن که‌ میردیان نه‌ماوه‌ و ئیستا منالان به‌سه‌روه‌
جیناوه‌ ٠٠!!

مامۆستا : کاکه‌ ئومید : ئهم خاله‌ چواره‌مین هه‌سه‌له‌یه‌کی
زۆربه‌یی واکاته‌ ، وه‌ نه‌بیت ئیتر نیکاحی بیوه‌زن دانه‌مه‌زری و ته‌بێ هه‌ر
ته‌وانیش به‌میتته‌وه‌ ! نه‌خیر به‌لکو ماره‌کردنی بیوه‌زن وا ته‌بیت که‌ مایه‌ی
ره‌زانه‌ندی خوا و سه‌رفرازی هه‌ردوو جیهان ییت ٠٠ وه‌ك بیوه‌ژنێکی
بێ له‌له‌ و بێ دالده‌ ، وه‌یا منال ده‌وره‌یان دایت ٠٠ چونکه‌ قورئان
ته‌فه‌رمی :

« وتعاونوا علی البر والتقوی »

کاکه‌ ئومید ! به‌ندیکی تر پێسته‌ - لهم هه‌سه‌له‌ی زن هتانه‌دا
پیش چاو بگیرێ ئه‌ویش بریبه‌ له‌هه‌لێزاردنی ئافره‌تێك که‌ له‌رێی
زاوێدایت ٠

به لئى ۰۰ ئاينى ئىسلام مروف هه ئه نيت بو هه لئى زاردنى ئافره تىك كه
 زاوژى بكت ، دياره سوودو كه لكى هيجگار فراوانه به تايهت له كاتى
 ههراو ئازاوه و جهنگدا ، چونكه زوربهى پياوان تيا نه چن و دانىشتوى
 ولات كه م ته يته وه ۰۰ بويه ده وله تان دواى شه پرو ئازاوه خه لك هان
 نه دن بو ژن هيتان !! سه بارهت به م مه به سته به هم فهرموده دى پئغه بهر
 - صلى الله عليه وسلم -

« تزوجوا الولود ، فانى مكاتر بكم الامم ۰۰ » (۱) .

ئوميد : جا ماموستا گيان ؛ نه بى چون بزانريت ئهو ئافره ته منالى
 نه بى يا ناييت ؟!

ماموستا : كا كه ئوميد نه مه چهنه نيشانه به كى هه به :
 به كه م : سه لامهت بى له و نه خو شيه نه به نه هوى بهر گرى زاوژى ،
 نه ميه ش زور جار پزىشهك سپوره كان نه يزاني .

دووم : تى ينى و سه رنجدانى دايكى و خوشكه شوو كرده وه گانى ۰۰
 واته نه گه ر نه وان نه زوك بن وا نه ميه ش به پى ته جرو به و تافى كرده وه
 نه زوك نه بى ۰۰ !!

كا كه ئوميد ؛ نه مانه بوم باس كر دى چهنه خالىكى سه ره كى بوون
 ئاينى پيروژى ئىسلام پيش چاوى گرتوون ، بو نه وهى مروف هه ره له
 بناغه وه له سه ر نه خشه بروات تا له دوا روژا به شيمانى به دوا وه نه ييت .

چهنه به نديكى تريس هه ن - ييجكه له وانه پويسته نه وانيش
 پيش چاوه بگيرين ، وهك چاوپي كه وتن و ته ماشا كر دى كوپ و كچ بو
 به كتر ، وه ههروه ها نا بى زور له ئافره ته كه بكري ، چونكه نه م خالانه
 نه به نه هوى به رده وام بوونى نيكاحه كه له يتوان هه ر دوولادا ، بويه
 (زاناكان) له م باره وه زور له سه رى روشتوون و سه ر دپرى تايه تيان بو

(۱) نه بوو داود و نيسانى و حاكيم .

نوو سیوو به ناوونیشانی (صیغه تەکانی هاوکوفنی) ، بتر له مانەیی
باسمان کرد چەندە هاشتی تریان نوو سیوو . . (۱)

بێگومانم کە هەرکەسێک بە پێی ئەم کەتەلۆکە بجووتێتووە تووشی
هیچ گری و گۆتالێک نابێت، وە دوور ئەبێت لە دووبەرەکی و بەرتەوازیی
لە ژياندا . کاکە ئومێد ؟ ئەمانە هەندێ کەلک و سوودی زن هێنان بوون،
لە گەل وەسبێ ئەو ئافەتەدا کە بخوازی بۆم باسکردی لە سەر داوای
خۆت ، هیوام رایە تۆیش و هەموو هاوڵەکانت بە پێی ئەم کەتەلۆکە یە
رەفتار بکەن ، بێر لە پەنای خوا ی گەورە دا بێت .

ئومێد : مامۆستا گیان ؛ خوا بە لوتفی خۆی پارمەتیمان بدات بۆ
پیادە کردنی بەرنامەکانی ئیسلام ، وە وێنەی تۆیشمان بۆ زیاد بکات .

(۱) سەرنجێکی (احیاء علوم الدین) بکە ، بەرگی دوو ، بادی (مایراعی
حالة العقد من أحوال المرأة وشروط العقد) وە سەیری شەریعەتی
ئەسلام بکە . بەرگی سێهەم ص ۱۳۸ .

دیمه نی پینجه م

[له کاتیکې ناوختا مام علی به په له خوی نه کات به ژووره کوی
ماموستا ، هر دیار بوو به پړه نگی شله ژاوو ه لبرسکاويا تووشی دورد و
خه فته تیکي گه وړه بووه . . به لای دانیش و دواي به خیره اتن کردن چړه
دوو که لیک له دمه ووه هاته دهر ووه و به ټاهونا له به که ووه] .

مام علی : [نای چی بکه م له ده ست نه ولادی ناسالغ ؟ ! ټینجا
[هه ناسه به کی قوول هه لته کیشیت و پروو نه کاته ماموستا]

ماموستا : من ټیستا بیرم بگردو ته ووه که تم مالا نه مان بو به نه ووه نده
بی پړه وشت و خرابی . . له گهل خوماردا و له گهل دراز سیدا و له گهل
هاوړی یاندا ، وه له نه نجامیسا خوا ناسن ، تازه بیرم گردو ته ووه که
بو به ټاوان چونکه به گوړه ی ټیسلام په ووه رده ناکړین ! دیاره گه پړه
و کولان و شقام چوړ ره فتر بکه نه مانیش وا دهر ته چن . . !!

باشه ماموستا گیان ؟ به پی شریعتی ټیسلام چوینان په ووه رده
بکه بن . . ؟ به لکو ټیمه ش و هه موو کومه لیش به وینه ووه .

ماموستا : مام علی ! له بهر نه ووی که منال رولای پاشه ووه ،
وه هه موو لایه کمان جاوه پړوانی ته واین کاروباری ولات به بن به پړوه . .
له بهر نه ووه هر له پړوی له دایک بووینه ووه - به لکو پیش ژن هتان -
ټایینی پړوی ټیسلام ټهړک و پیوسته کانی ته دات به سر مروفا ، وه
داوا ته کات تنها چاوتر و کاندیکش لیان بی ټاگا نه بیت ، وه داوا ته کات
که هه موو کات له ژیر چاودیریا بژین ، بو به هر له به کم روی
زیانیه ووه نه خسه دانه نی بو باوک و دایک بهم شپوه یی خواره ووه :

۱ - ټافره تکی خواناس و له خواترس و شاره زا به بهرنامه ی ټیسلام
بکړی به دایکی .

۲ - پېخوښحالی خوی دهرېږي له پوړی له دایک بوونیا ، بې
جیاوازیی له نیوان کچ و کوږدا ، واته بهو شیوه نهه تهگر کوږ بوو
تههلی گهړهك بکوبکاتهوه و شایی و زه ماوهند بگړي ! خو تهگر کچیش
بوو خوی مات و زویر بکات و ژناني گهړه کیش سهرخوښی لی بکهن !!

به پاستی - مام علی - ته مجوره کرده وانه زور زورن له ناو
موسلمانانی ته مړودا !! له کاتیکشا ته مه خوو نه ریتی سهرده می نه فامی و
پیش ئیسلامه !!

(واذا بشر احدهم بالانثى ظل وجهه مسودا وهو كظيم يتوارى
من القوم من سوء ما بشر به ايمسكه على هون ام يدسه في التراب الا
ساء يحكمون) النحل/ ۵۸-۵۹ •

۳ - بانك به گوڼی راستیدا بگوترئ ، قامه تیش به گوڼی چه پیدا •

۴ - شتیکی شیرینی و وورده هارواوه بهتری به مه لاشویدا وهك
خورما ، شه کراو ، وه ههروه ها •

۵ - روژی هه و ته می له دایک بوونی سهری بتاشری و مووه کانی
بکشرین به (زیو) داو بدرئ به هه ژاران •

مام علی : ماموستا کیان ! من تا ئیستا نه مه نه بیستوده ، جا
بوچی سهری بتاشری ؟ وه ته بئ فلسفه هی چیی ؟ •

ماموستا : سهرایا پره له قازانچ و كهلك كه نه مانه هه ندیکیان :

● ته ندروستی و لهش ساغی بو مناله كه ، چونكه - وهك
پژیشكه کاتیش ته ئین : ته نی به هیز ته بیت ، له ولایشه وه چاوو گوڼی و
پووکیشی بئ به هره مه ند ته بن •

● باری کومه لایته نی به هیز ته بیت ، چونكه کاتی کیشانه ی مووی
سهری مناله كه زیو بدرئ به هه ژار و بئ نهوا ، بنگومان دوخی کومه ل

ئەگۈپىچ ، ئامازە بەم سوود و كەلگەنە يە ئەم فەرمووددەيە كە (ئەنەسى كوپى مالىك) - خوا لى رازى بىت - ئەيگىر تەود :

(أن رسول الله - صلى الله عليه وسلم - أمر بحلق رأس الحسن والحسين يوم سابهما فحلقا وتصدق بوزنة فضة) •

مامەلى : مامۆستا گيان ؛ چەند رۆژ لەدوای لەدايك بوونى ئاۋ بىرى ؟ باشە ، وەچ ئاۋىك پەسەندە ۹۹۰۰

مامۆستا : خاۋەن منال ئارەزورى خۆيەتى ، لەرۆژى يەكەمدا ئاۋى ئەننى ، ياستىيەم ، يارۆژى حەوتەم ، وديا دواتر وە بۆ ھەريەكە لەمانە فەرموودەيەكى يىغەمبەر - صلى الله عليه وسلم - ھەيە وە سەبارەت بەئاۋى خۆش يىغەمبەر - صلى الله عليه وسلم - ئەفەرمى :

(إنكم تدعون يوم القيامة باسمائكم وباسماء آبائكم فأحسنوا اسماءكم) •

واتە لە پۆژى قىامەتا بەئاۋى خۆتان و باۋكسانەۋە بانگ ئەكرىن كەۋابوۋ ئاۋەكالتان جوان و شىرىن بىن •

كەۋاتە ھەر ئاۋىك مائا و وانايەكى ئاپەسەند و ئاشىرىن بىەخشى منالەكەي ئاۋنەتىن •

دىسانەۋە ھەر ئاۋىك منالەكەي پى شەرمەزار و تەرىق بىتموۋە بەۋ ئاۋەۋە ئاۋى نەتىن ، چونكە دايكى مۇسلمانان خاتوۋ عائشە ئەفەرمى يىغەمبەر - صلى الله عليه وسلم - گەلەك ئاۋى ئاشىرىن و ئاخۆنى گۈپى بۆ نموۋە :

- (حەرب) بە (سېلم) •
- (مضطجع) بە (منبعث) •
- (حزن) بە (سەھل) •
- (عاضيه) بە (جەمىلە) •

بەسەر دەروو دراوسیدا ، بۆيە يىغەمبەر - صلى الله عليه وسلم - ئەفرمى :
« كل غلام رهينة بعقيقته تذبح عنه يوم سابعه ويسمى فيه
ويحلق رأسه » .

(إلزموا أولادكم وأحسنوا أدبهم) بەماناى دەست لە منالە کاتتان بەرمەدەن ،
مامەلى : مامۆستا ؛ سود و کەلکى ئەم حەوتە چيە ؟ .

مامۆستا : مامەلى ؛ خيىر و بىرى ئەم حەوتە زۆر زۆرە ،
ئەمانە ھەندىكىان :

● بۆيە کەمجار بى ئەتتە دەرگای ژيان ئىسلام فىرى خىرو
چاکەى ئەکات .

● فیدیە و بریتی یە لە بەلاو گىروگرفت ، ھەروەك خوا - جل جلاله -
بریتی و فیدیە (ئىسماعىلى) نارد .

● دەربىرى خۆشى و شادیە بە لەدايك بوونى ئەندام و تاكىكى
موسلمانان ھەروەك يىغەمبەرمان - صلى الله عليه وسلم - شانازى
يۆە ئەکات لە رۆژى قیامەتا .

● بەردان بە خۆشەويستى و پتەو کردنى پەيوەندى لە ناو کۆمەلا،
کاتى لەسەر سفرەى براىەتتى و ئاشتى کۆ ئەبنەو و شادیى
ئەگىرن بۆ زیاد بوونى ئەندامىكى موسلمانان .

مامەلى : مامۆستا ؛ ديارە ئىسلام زۆر بايەخ ئەدات بەخۆشى و
ژيانى ئاسوودەى بۆئادەمىزاد ، ئايا يىجگە لەمە اکات و وەختى تر ھەبە
شادیى و خۆشى تيا بنۆتتى ، وە خۆراكى تيا دروست بکرى و خەلکى
لەسەر کۆبکرىتەو و يارمەتتى ھەزارانى پى بدرى ؟ .

مامۆستا : مامەلى ؛ پرسىارە کەتم گەلەك يىتخۆشە ، چونکە
پەيوەندى بەحەوتەو ھەبە ، جا فەرمو ھەمانە ھەندىكىان :

x ميوانداریى .

x خۆراكى لەدايك بوونى منال / الخرس / .

x خۆراكى بانگ کردن / المأدبة / .

- × ژن ھېنان و زەماۋەند / العرس / •
- × ھەوتەم / العقیقە / •
- × خەتەنەکردن / الاختان / •
- × و دروست کردنی خواردەمەنی بۆخاوەن مردوو • نەك خواردەمەنی
پێدروست بکړئ !
- × گەپانەووە لەسەفەر •
- × لەکاتی تەواوبوونی خانووینادا ، واتە دواى تەواوبوونی ھەریەکە
لەمانە شەریعتی ئیسلام بەکردهوویەکی بەسەندی داناوە خۆراك
دان بە ھەژاران و دراوسێ •
- بە کورتی: ئاینی پیرۆزی ئیسلام ھەمووکات ھەزی لە دروستکردنی
خۆشەویستی و یارمەتی و دەست راکێشانی بۆ ھەموو لایەك لە ھەموو
کاتێک ، بۆیە جەندان کاتی تری داناوە وەك جەژنەکانی قوربان و
رەمەزان و شەپۆھەیی یڤغەمبەر - صلی اللہ علیہ وسلم - لەمەککەووە بۆ
(قودس)ی پیرۆز کە ئیستا - بەداخەووە - وا لەژێر جەپۆکی جوولەکە
ناپاکا !! وە موسلمانەکانیش چاویان لێ داخستوووە و بەشتی پڕبووچەووە
خەریک کراون ، تەنانت ھەر باسیشی ناکەن مەگەر جاروبار وەك لە
وتاری ھەینی و جورە تانەنگێدا ، باسکردنەکەشی رۆحی نییە بەلکەر
لەبەر (وەزنی شیعەر) !! ھیوادارم ھەموولایەك (قودس) لەبەر نەچیتەووە
و پەلاماری شیرانە بۆبیرئ و ھەلمەتی بۆبیرئ لەو رچەندووە کە پالەوانی
ئەسلام و ئەوێ کوردی خواناس - صلاح الدین ئەیبوبی یایا رۆشت •
- ۷ - ئەوێە مائالە کە خەتەنە بکړئ لە سەرەتای ھاتنە دنیایەووە ،
چونکە خەتەنە دروشمی ئیسلامە ، واتە نیشانەیکە موسلمانێ پێ جیا
ئەکړیتەووە لە ناموسلمان •
- ئەم خەتەنە بەرامبەر بەتیرینە (واجب)ەووە ئەو کەسە ھەولی بۆ
نەدا لەپیش پالغ بوونیدا ئەووە کارێکی ناپەسەندی کردووە و خۆی تووشی
گوناھو تەوان کردووە •

مام علی : مامۆستا ؛ قازانچ و سوودی خهته نه چیه ؟ وا ئیسلام
ئهوئنده بایهخی ئهداتی ؟!

مامۆستا : مام علی ؛ یتیش هه موو شتیک بزانه هه رچی ئیسلام
فهرمانی کردوو به کردنی ، یا به نه کردنی ئه وه پره له که لک و سوود
بۆ تاکیش و کۆمه لیش با یتمه ش هه چی لئ نه زانین ، به لام ئه مانه هه ندی
سوودو ته لکی خهته نه ن :

x دروشمی ئیسلامه •

x به شیکه له تاینی (ئیراهیم ینغه بهر) - صلی الله علیه وسلم -
که ئه مه ش نیشانه ی یه کیه یتی و یه لگرتنی تاینه کان نیشان ئهدات •

x یاده کردنی فهرمانی ئیسلامه بی چه ندو چوون •

x بانگ و خاوتنی و ئارایشی تیدایه •

x شتیک لوتجاوه له که ل سروشتی ئاده میزادا ، واه مروق ئه پاریزی
له چه ندو ها نه خوشتی (۱) .. ئامازه به م له لگانه یه ئه م فهرموده یه
که ئه فهرمی :

(من الفطرة : المضمضة ، والاستنشاق ، وفص الشارب ، والاختان)

• بوخاری وموسلم

مام علی ؛ ئاگات لئ ئیسلام چه ند لرنگی ئهدات به منال ؟ ..
ئهو ته هه ر له دایک ئه بی داوا ئه کات چر که یه ک لئ بی ئاگا نه بین ..
بانگ ، قامهت ، ناوتانی ، شادیی بۆ گپران ، خهته نه کردنی ، دیاره
ئه مه ش ئه ومان نیشان ئهدات که هه ر به منالی خوویان بده نی ،
وه هه موو ئه رک و داخوازیه کاتیان جیه جئ بکه ین .. به شکوم ئه وانیش
له پاشه پرۆزا دوا ی یتمه بکه ون ، هه روه ک ئه وه یشمان پیر ئه خاهوه که

(۱) دکتۆر (صبری القبان) له کتبی « حیاتنا الجنسية » داهه ندیك
له سووده کان خهته نه ی نووسیوه •

منال له منالیدا ئەوەندە ئەرکی ھەبە ! خۆ ئەگەر گەورە بووئەبێ ئەرکی
چۆن بێت ؟ ۱۹۰۰!

بە کورتیی :

منال سپاردەبە کە خوای گەورە ئەیدانە دەست باوک و دایک و
ئەو دایک و باوک بەرپرسیار ئەبن لێان لە پاشەپۆزا ، ئەگەر پەروەردە
چاکیان بکەن ئەوا پاداشتیان چاک ئەبێ ، ئەگینە گیرۆدە پاشەپۆزی
خۆیان ئەبن .

سەبارەت بەم مانایەبە ئەم فەرموودەبە کە : (عەبدوللای کوپی
عومەر) خوا لێان رازی بێت - ئەبگێرێتەو لە پێغەمبەرەو - صلی الله
علیه وسلم - :-

(ھەمووتان شوانن ، وە بە تێکرا بەر سپارن لە ژێردەستە و
پەعیەتان :-

أ - پێشەوا - ئیمام - شوان و چاودێریکەری ژێردەستە کانیەتی
ب - خاوەن خێزان ، شوانە لە ھەستان و جم و جوولەیی خێزانەکی
و بەرپرسیارە لێان .

ج - ئافەرەت کەبسانوو چاودێریکەری مالی مێردە کەبەتی و بەر
پرسیاریەتی .

د - کارگوزار و خزمەتکار ، شوانی مال و سامانی ئاغا کەبەتی ، وە
بەرپرسیاریەتی .

ه - ئینجا بەگشتی ھەمووتان شوان و بەرپرسیارن لە ژێر دەستەتان .
مام عەلی ؛ ئیمامی غەزالی ش ئەفەرمی : (منال واشیلراو بەبە کە
دەست ئەدات بۆ وەرگرتنی چاکە و خراپە) .

مام عەلی : مامۆستا ؛ مەبەستت ئەوێبە منال چۆن پەروەردە بکری
لە پاشەپۆزا وائەبێت ؟ ۱۹۰۰!

ماموستا : به لږي ۰۰ چوڼ پوره رده بکړي وا دهرته نه چيټ بږيه
 گوره و پيشه و امان هزره تي محمد - صلي الله عليه وسلم - نه فرمي :
 (الزموا اولادکم واحسنوا ادبهم) واته : دمست له مناله کانتان پهرمه دهن
 وه ناداب و ويلي باشيان داوه .

مام علي ؛ له م فرموده دا و امان بو دهرته که وي که پيوسته منال
 هموولات له ژير چوديري باوک و دايکا گوره بکړي ، بهم شيوه بهي
 خواره وه :-

به کم : به کساني ترومي له پوره رده دا ، واته بي جياوازي له
 نيوانيانا ، چونکه تاييني ئيسلام لايه کياني خوشر ناوي له وي تريان نه ک
 جياوازي بخانه نيوانيانوه ، هروه له مافه کاني تر دا وه که به ک
 سيريان نه کات .

ئيسلام پروونه کاته کاربه دهمستي منال و داواي لي نه کات که
 ترومي به ک پوره رده يان هيه ، هره به کين به يي سروشت و
 له ياقه تي خوي ۰۰ سه بارت به ويل و پوره رده ي ثافره ته - به تايهت -
 که يغه بهرمان - صلي الله عليه وسلم - نه فرمي :

(من کانت له ابنة فادبها فاحسن تاديبها ، وربها فاحسن
 تربيتها ، و غذاها فاحسن غذاها کانت له وقاية من النار) .
 هروها پيوسته منال دل و ددروون و مي شکي په يوه مست بکړي بهم
 شتانه ي خواره وه :

۱ - به سترې به باوه پوه ، واته له سهره تي دهرکه وتني نيشانه ي
 ژيري و نه قل و ثاوه زروي مناله که وه ، وه هروها پيوسته پا به بناغه به کاني
 ئيسلامي بي بناسري و بخري نه مي شکه وه به جوړيک له گدل هستيا
 گونجاو يټ ۰۰

- پروا بوون به زات و صيقات و کرداري خوا - جل جلاله - .
- پروا بوون به فرشته کاني خوا .

- پروا بوون به بهرنامه و کتیه کانی •
- پرواهیتان به پابه‌ران و پیغمبه‌رانی •
- پرواهیتان به روژی دواپی ، واته موخسه‌به و لی پرسینه‌وهی
ردار و وتار •
- حدان نان به (قهزا و قه‌در) دا •

وه هه‌روه‌هاشته غه‌بی و نادیاریه‌کانی بر ، وه‌ن برسیاری
فریسته‌کانی نۆپ و سزای کۆپ و ... به‌ه‌شت و جهه‌نم و ... ه‌ند .
مام‌عه‌لی ؛ لیت روون و ئاشکرا بی هه‌رک‌ت به‌قوولی بۆی داچیت و
پروابوون به‌خوا به‌خه‌یه‌ قوولایی دلی رۆله‌که‌ته‌ود ، ئه‌وه‌ بنگومان نه‌و
رۆله‌یه‌ نه‌شوونیمای له‌ ژیر چاودێریی خوادا نه‌بیت ، وه‌ باودش نه‌کات
به‌پروگرام و رچه‌ی به‌رتامه‌ی خوادا • واته‌ ئیتر تووشی دله‌ راوکئی و
دوو دلی نابیت له‌ لایه‌ن پیر و باوه‌په‌ نه‌خۆشه‌لانه‌وه‌ ، وه‌ دامه‌زراوو ،
باریزراو ته‌بیت نه‌ هاشاوولی بی بووه‌پی و به‌ره‌لایی و خوانه‌ناسی •

٢ - به‌یوه‌ندی رۆحی و ده‌روونی ، واته‌ رۆحی منله‌که‌ پالآوته
بکری و یارمه‌تی بدری بۆیک پاگرتی به‌هه‌ر هۆیه‌ک بووه‌ ، بۆ ئه‌مه‌یش
تایینی پیرۆزی ئیسلام پروگرامی تایه‌تی هه‌یه‌ و نه‌خشه‌ی بۆ کیشاوه‌ :-
أ - خووی پی بدرینه‌ خوا به‌رستی ، بۆیه‌ پیغمبه‌ر - صلی الله علیه
وسلم - نه‌فه‌رمی :

(مروا اولادکم بانصلاة وهم أبناء سبع سنين ، واضربوهم علیها
وهم أبناء عشر ، وفرقوا بينهم فی المضاجع) •

واته‌ فه‌رمان بده‌ن به‌ رۆله‌کاتان به‌ نوێز له‌ ته‌مه‌نی جه‌وت سالی‌دا ،
وه‌ له‌ ته‌مه‌نی ده‌ سالی‌اندا لیان بده‌ن له‌سه‌ر نوێز ، وه‌ له‌ جینگه‌ی نووستندا
له‌یه‌ک جیا‌یان بکه‌نه‌وه‌ وه‌ هه‌روه‌ها ، ئه‌بی ئه‌و مناله‌ تی بگه‌یه‌نری که‌
ئیسلام ته‌نها نوێز و رۆژو و جه‌ج و زه‌ک‌ت نیه‌ - وه‌ک وه‌زعی خه‌لکی

وانیشان نه دات - به لکو نه ویشه و هه رچی کرده و هی چاک و ریت ههیه
ئیسلام فرمانی پی ته کات :

(إعملوا بطاعة الله ، واتقوا معاصي الله ، ومروا أولادکم بامتثال
الأوامر ، واجتناب النواهي فديت و فایه بهم ونکم من النار) نین جهیر و
ئین المنلو .

ب - رواندی خوشه ویستی قورئان له دل و میسکيا . . واته ههول
بدری قورئانی پروزی قیر بکری به کویره ته وانا ، ههروه پتویسته
پیتی نه بهر بکری .

(ابن خلدون) له پهراوی (مقدمه) داو (ابن سینا) یش له کیتی
(السیاسة) دا ته لیت : پتویسته به کم شتی قیری منال بکری قورئانی
پروژه ، چونکه ته پته هوی دامه زرانندی خیر و چاکه له دهرووتیا .

وه ئیمامی (غزالی) خوا لپی رازی ینت - وه سیه تی کردوه له کیتی
(احیاء) دا « به قیر کردنی منال قورئان و چهندان فهرمووده ی پیغمبه ر و
داستانی پیاوچکان و له گهل هه ندی ته حکامی ئایینی . .

مام عهلی : پیاوچکان چونکه حاوه نی قام هست و ریری بوون
مناله کانیان ته دایه دست ره وین دادهر و پهروم ده نهروه ، ته وانیستی
به کم شتی که پتوهی خه ریک ته بوون قیر کردن و له بهر کردنی قورئان
بوو تازمانیان به هیز ته بوو دهرووتیان دائه مرکا و باوپی و ئیسلام له
دلاندا بنجی دائه کوتی . . بویه له ته نجامدا بیجگه له قورئان و ئیسلام
هیچ شتیکی تریان به راست نه ته زانی و نه یان ته کرده ده ستور و
به رنامه و یاسا . . !! .

مام عهلی : ماموستا ؛ یانی ته بهی مناله کان بدهینه ده ست
ماموستایه کی له خوا ترس قورئانیان پی بخویتی و پینان له بهر بکات ؟ .

ماموستا : به لی . . مام عهلی ؛ ده خیل سه د ده خیل که سیتیک
بدوزه ره وه و بیکه به ماموستای روله کانت - چ کوپ ، چ کچ - قورئانیان

فیر بکات ۰۰ چونکه دهرمانی دهرمان تهنها قورئانه ، وئاخیری ئهم
ئوممه ته دانامرکئی بهوه نه بئیت که سه ره تاکهی پیی دامرکاوه .

ئه گهر ئاوات اکرده ، ئینجا رۆله کهت وای لی دیت له پاشه پوژا
یه نهجی بو رایشیئت له جوامیریتی و په وشت پاکیدا ، چونکه له سه ره
پینگهی راسته و پینگهی به ختیاریی داوه ته بهر .

ئامازه بهم مه بهستانه یه ئهم فهرمووده ی پینگه به ره یه - صلی الله علیه
وسلم - که ئه فرمیی :

(ادبوا اولادکم علی ثلاث خصال : حباً نبيکم ، وحباً آل بيته ،
وتلاوة القرآن ، فان حملة القرآن في ظل عرش الله ، يوم لا ظل الا
ظله مع انبيائه واصفيائه) طه بهرانی گیتراویه ته وه .

ج - خو شه ویستی مزگهوت له دهرووینا پروتیری ۰۰

به لئی ۰۰ مزگهوت زۆر گرنگه له ئیسلاما . چونکه کۆمه لانی
پا بووردومان له مزگهوتا ینگه یشتن و بنیاتی کۆمه لیان نا ۰۰ وه ههتا
ههتا یه مزگهوت دهوری سه ره کبی ئه بیئیی له دروستکردن و ینگه یاندنی
کۆمه ل و تا کدا ، با کافران سه ده هزار فی و قیل لیده ن بۆنه ههشتی
مزگهوت چونکه پیی مزگهوت :

× بۆت ئالوئی مناله کهت پیی بگه یه نی و ده نکی (الله اکبری پیی بیسی .

× موسلمان فیری یاسا کانی ئایین و ژیا نی دنیا و حه لال و حه رام
نابیت .

× موسلمان قورئان وه رئا گری و فیری ورده کاریه کانی نابیت .

× نا گونجی موسلمان ه کانه - به کۆمه ل و تیکرا - ئا گاداری ئیش و
ئازاری یه کتر بین .

× پیک نا که وئی موسلمان ه کانه کۆ به نه وه و ئال و گوپی خو شه ویستی
و براهه تی و یارمه تی یه کتر بکه ن ۰۰۰ وه ههروه ها سه ده ها که لک

و سووده کانی تری مزگهوت که هه ن و یو یست ناکات په نجه یان بو
پاکشین ، هینا و ئامازه بهم سوودانه یه ئهم فەرمووده ی ینگه مبه ره
- صلی الله علیه وسلم - که ئه فرمیی :

(وما اجتمع قوم في بيت من بيوت الله يتلون كتاب الله ويتدارسون
بينهم إلا نزلت عليهم السكينة ، وغشيتهم الرحمة ، وحفتهم الملائكة ،
وذكرهم الله فيمن عنده) موسلیم •

مام عهلی ؛ ئیتر به هیوام یه کهم مه لیه ندی مناله کهت سه ری لی بدات
مزگهوت بی ، وه دوا ی ئه و نه هیلی سینه ری هیچ شوینیکی تر بکه و ئه
سه ری که ینجه وانه ی مزگهوت بیت •

مام عهلی ؛ مامۆستا گیان ؛ خوا یادداشت بداته وه ، حه ز نه کهم
پتر له سه ری برۆیت و درێژه بهم باسه بدهیت •

مامۆستا : مام عهلی ؛ من به ئه رکی سه رشانی خۆمی ئه زانم
پۆشن اکردنه وه ی ئهم جوړه باسانه ، جا له بهر ئه وه زوړم پيخوشه
درێژه دان بهم باسه یه به لی ... مام عهلی ئه بی ئه و مناله بیر و یاد و
زیکری خوا له دلیا جیگیر بکړی به شیویه ک ئهم راستیا نه ی بو
رافه بکړی :-

۱ - نه مری و مانه وه ی ئیسلام و به که لک هاتی بو هه موو
سه ده یه ک •

۲ - پشووړه کانمان ئه و سه ربه رزی و سه رفرازیه ی ده ستیان
کهوت به هو ی ده ست گرتیا نه وه بوو به قورئان و یاسا کانی قورئانه وه •

۳ - باسی پشمکه و تووی و شارستانه نی ئیسلام •

۴ - باسکردنی ئه و نه خشه یه که دوژمنانی ئیسلام کیشاویانه وه ک :-

x نه خشه کانی جوړ له که ی ناپاک •

x نه خشه کانی به ردی داگیر که ر •

x نهخشه کانی شیووعیه تی جیهان •

x نهخشه ی (صلیهت) و خاچه دهروون یسه کان •

۵ - تی بگه یه نرئ که نه ته وه و نوممه تی ئیسلام ناتوانئ بزی و بگات به چله بویه زیان تا قورئان پیانه نه کات ، وه تی بگه یه نرئ ، که هه رکرد و کوشش بکری و له ژیر ئالای ئیسلاما نه کری ، واته به پیی نهخشه و کلیشه ی ئیسلام نه بیت شه وه سه ره نهجام سه رشور و ژیرده سته مان نه کات ، وه ک پشه و امان - عومه ری کوپی خه تاپ - خوا لئی رازی بیت - نه فدرمی :

(نحن قوم أعزنا الله بالاسلام ، فمهما ابتغينا العزة بغير ما أعزنا الله به أذلنا الله ..) •

۶ - تی بگه یه نرئ که شه پرز و بلاویی و ژیرده سته ی که ئیستا تووشی کومه ئی موسلمانان بووه شه پرز بو شه و په ، وه هه روه ها هو ی سه ره نهوتی لا کویلئ (جووله که) به سه ر ولاته ئیسلامیه کاندایه تاییه ت (قودی) ی پرۆز هو ی دوور که و ته وه ی موسلمانانه کانه له خوا !! •

حوکم نه کردنه به بهرنامه ی خوا !! • هه لزاردنی یاسای شه و شه وه بو زیان ، پشت کردنه له یاسای خوا !! •

وه ک پیغه مبه ر - صلی الله علیه وسلم - نه فدرمی :

« ولا حکم امراؤهم بغير ما انزل الله إلا سلب الله عليهم عدوهم فاستنفلوا بعض ما فی ایدیهم ، وما عطلوا کتاب الله وسنة نبیه إلا جعل الله بأسهم بینهم » • به یه قی و حاکیم مجیراویانه ته وه •

۷ - هه ندئ و ته هه ن له ناو کومه لدا مه ئیووسی و په شینی نیشان نه ده ن ، نه هیلرئ شه جوړه قسانه بچن به گویدا ، وه ک : (هه ول و کوشش هچ سوودی نیه !! •)

(ئاخىر زەمانە ! ئەم خەلگە بە منو نۇ چاك ناپىت .!!۰۰ بە گۈلى
 بەھار ناپىت ! خوا خۆى خاۋەنى ئەم دىنەيە ! من و تۆى ناۋى !
 دەخىل سەد دەخىل لەم وتانە پارىزىرى چۈنكە ئەو ھەموو مارە تۆيۈوانە
 دوژمنانى ئىسلام ئەيان خەنە بەر يىمان بۆ ئەۋەى تىمە يىش ئەۋەى
 ۋەختى مردىمان يىت بىمانىرىن و ئەۋانىش دەست بخەنە بەروو بوۋى
 ۋلانى كەمانەۋە ، تىمە يىش چاۋە پروانى مردن بىين ، چۈنكە ئاخىر زەمانە .!!۰۰
 بۆيە يىغەبەر - صلى الله عليه وسلم - ئەفەرمى :

(من قال هلك المسلمون فهو اهلكهم !) راتە ئەۋەى ئەر شىتانە
 ئەلپت ئەۋە خۆى غىرەنى ئىسلامى لا ئەماۋە و وورەى بەرداۋە
 - بەخۆى بزائى و نەزائى - بوۋە بە نۆكەرى دوژمنان ، ۋە ئەتاين و
 ئەيمانى لا ئەماۋە .۰۰ بۆيە يىۋىستە مۇسلىمانە كان حىساب بۆ وتەى
 ئەو دەروون نەخۆشانە نەكەن .

ۋە ھەروەھا تى بىگەيەنرى كەداهاتوۋ پاشەپۇژ ھەر بۆ ئىسلامە ،
 با ئىستائىش ۋا بەدى نەكرى ، چۈنكە ئەۋە بوۋ كاتى خۆى (سەلىيە كان)
 زوربەى ۋلانى ئىسلامىيە كاتيان داگىر كىردبوۋ بە مزگەۋى (قودى)
 يىشەۋە ۋە نىزىكەى يەك سەدە لەزىر حوكمى ناپەۋاى ئەۋاندا بوۋ .!!۰۰
 مام على ؟ ئايا بەخەيالى ھىچ كەسكىدا ئەھات كە ئەم ۋلانى ئىسلامىيە
 پۇزى دىت ئازاد ئەبن لەزىر حوكمى ناھەموارى سەلىيە تدا ؟!

نە بەدىلى كەسدا نە ئەھات ، تالەم دوايەدا خۋاى گەۋرىمان
 پالەۋانى بەغىرەت و ئىسلام پەرۋەر (صلاح الدىن)ى كوردى خوا نەلى
 نەردە بە ھىزى بىرۋا و يەكەتتى ناۋ مۇسلىمانە كان رىزگارى كىرد و دىلى
 بەزىر دەستى خاچەكاندا ، بە شىۋەيەك ئىستائىش لوۋتان ئەۋزىتەۋە و
 ھەتا ھەتايە لە بىريان ناچىتەۋە .

يا كئى گومانى ئىبرد دواى پەلامارە دېندانەكەى مەغۇل و تەتار
بۇ سەر ولاتە ئىسلامىيە كان ، بەو شىۋەيە كە ئەلئىن (ھۇلاكۇ) نامەرد بە
كەللە سەرى مۇسلمانە كان چەندەھا تەبۇلكەى دروست كرد .!! كئى
بە تەماى ئىۋە بوو جارىكى تر دەنكى (الله اكبر) بەرز بېتتەۋە لەسەر
لووتكەى منارە كان !!؟

كەۋابوو ئەو جۆرە قىسانە خەلكى ئەيان كات و ئەبنە ھۆى سارد
بوۋنەۋەى بانگى بانگ كەران بۇ سەر پىنگەى پاست و دروست ، قسەى
دوژمانە و ئەيانەۋى ئىمە ھەر خەۋتوو بېىن و خەبەرمان نەبىتەۋە .

مام ەلى ؛ باۋەپ بوون بەخۇ و ھىوا و ئاۋات و كۆل نەدان چەكىكى
نەپساۋە و مروف ئەگەينەى بەئاۋات و مەبەستى بەرز .

كەۋابوو پاشەپۇژ ھەر بۇ ئىسلامە ، ئەگەر چى دوژمانى سەدان
پىلان بگىرن ، چونكە مۇسلمانە كان - سوباس بۇ خوا - خاۋەنى
بەرنامەيەكن ئەمپۇش و پاشەپۇژىش زۆر بە شانازىيەۋە ئەتوانى
ئادەمىيە سەر گەردانە كان ھىدايەت بدا و لە تەنگ و چەلەمەى نەفامىي
رزگارىان بىكات . سوباس بۇ خوا بانگى خۋاى گەۋرە ئەمپۇ لەسەر
زەۋىيا بەۋىيەپى متمانەۋە ھەنگاۋ ھەلئەگرئ و قوژبىتىكى ئەم زەۋىيە نىيە
ئىسلامى بىگەرد خەرىكى ھىدايەت دان و پۇشن كەرنەۋەى دلى
دانىشتۋانى نەبىت .

[مام ەلى فەرمۇدە كانى مامۇستاي زۆر بەدلە ، ئەيەۋى زىاتر لە
خىزمەتيا ئامۇزگارى ۋەرگرئ و ئەۋىش بىكا بە دەرز بۇ پۇلەكانى .
بەلام ۋا دەرئەكەۋى مامۇستا بەلئى داۋە بە كۆمەلئ قوتابى كە دەرزى
قورئانان پى بلى . بۇيە خوا خافىزى لە مام ەلى كرد و داۋاى لى
بوردنى لىكرد] .

مام ەلى : ماۋمە ھەم دىسان دىمەۋە خىزمەت ، ۋەتا بەيەك
ئەگەينەۋە لەزىر چاۋدېرىى خۋاى گەۋرەدا بىت .

دیمہ فی شہ شہم

[دواى يهك دوو پوژ مام على بى تاقه تى وته خوښه بگاني ماموستا بوو وهاته وه بو خزمهت ماموستا سلاوى ليكرد و ته وقي له گه لا كرد ، نينجا دواى پشوو دايك نوښه كه يان به (جه ماعت) كرد و مام على رووئه كاته ماموستا] .

مام عملی : ماموستا گیان ؛ نه دانیشتنی پیشوومه دا هه ندی
فرمایشت کرد له باری پهره و دهی مناله وه ، به راستی زور زور به
بایه خ و جیگه دار بوون له دلی هه موو موسلمانیکدا ئیستایش ئه مه م بو
پروشن بکه زه وه که : هه ئس و که وتی کومه لایه نی مناله که چون بی
سوود به خشه ؟ و دیا نه خشه ی ناو کومه لی موسلماننی چون بی به
گویری به نامه ی ئسلام ...؟

ماموستا : مام علی ! نه گهر له بیرت مابچ وتمان پټیوسته منال
 دل و میشکی په یووست بکړی به چنه د شټیکوه به کهم په یووست کردنی
 به باوه پوه و دووم په یووست کردنی پوڅی و دهروونی که
 هردوو کیانمان بس کرد ، وایستاس - پشت به خوا - (په یوه ندی
 کومه لایه نیت) بو باس نه کهم .

مہ بہ ست بہرواندنی مانای کومہ لایہ تی لہ دلی منالہ کہدا
نہمہ بہ کہ :

منالہ کہ لہ سہرہ تہای چاوو بیر کردنہ وہیدا لہ زیانگہ یہ کی پاک و
خاوندہ پدرومزدہ بکری ، تا بیی بہ خاوندی ہموو جوړہ خوویہ کی
مہردانہ :

بەلەم ئاياتىمۇ زىيانكەش كەمەيە و جۈنە ؟۰۰؟

بهائی ۰۰- مام علی ؛ بهیئی لیکدانهوی بهرودده کهران نه بیئ
نهو مناله له گهڙ سئ شتدا به یوه ندیی بیئ :-

یه کهم : بنیررینه لای ماموستاو مورشیدیک ، نه میس بو نه مه یه که
له سه خواناسیی و دهروون پاکیی پای بهیئی ، چونکه بیئ گومانم که نه گهر
منال هات و چووی (مورشید) یکی زانای تیگه به شتوو له ئیسلام ، وه کۆل
نه ده له جهاد و ، نه ترس له بهر دهم سته مکارانا بکات ۰۰۰ بیئ گومانم
هات و چووی زانا و زانای ئاوا واته کات به مناله که ، که خوین و دهمار
و تیسک و پستی ئیسلام بیت ، چونکه مورشیده راست گوکان ، وه زانا
خواناسه کان هه موو ئیش و کاریکیان تارنانی دوژمنان و کافران بووه ،
وه ههروه ها هه لگری ئالای یه کیه تی و سه ره رزی ناو کۆمه ل بوون ، وه
هیچ کات چاویان نه نوو قاندوو له ناپه وا و به سه ریا هه نگاویان
هه لکه گرتوو ، وه زۆر به وردی خزمه تی شه ریه تیان کردوو و گوئی
رایه لئ قورئان و فهرمووه کانی یقه مبه ر بوون ، فهرموو .

- به یه که وه- گوئی بگرین بو مورشیدی زانای خوا ناس (شیخ
عبدول قادری گه یلانی) له کتیی « الفتح الربانی » ل ۲۹ که هاتوو
و ته ئیت (۱) :

« هه ر شتیک شه ریه ت پالشتی نه کات . نه وه بیئ دینی و
سه رگه ردانیه ، که واته قورئان و فهرمووده ی یقه مبه ر - صلی الله علیه
وسلم - بکه به بال و بیئ هه لفره بو لای هه ق و راستیی - که خوا یه ،
جل جلاله ۰۰۰ ، »

دیسانه وه زانا و مورشیدی خواناس (نه بول هه سه نی شازی)
نه فهرمی : « هه رکات که شف و که رامت له گه ل قورئان و فهرمووده کانی
یقه مبه را - صلی الله علیه وسلم - نه گونجا ۰۰ !! نه وه زۆر زۆر به

(۱) زۆر به داخه وه که هه ندی نه فام و گزی کار نه م پیاوه ناوازه یانه
- تابتوانن - ناشیرین کردوو بو نه وی هه ندی شتی پر و پوچ و
شیرک بده نه پالی ئیسلام به ناوی نه وه وه .

توندى قورئان و فەرموودە كە بگرە و كەشف و كەرامەتە كەت
فەيى بدە

(ئەبوو سەئىدى خەرازى) یش ئەفەرمى : « ھەر باطن و پەنھانىيەك
روالەت و دیمەنەكەى لە گەل شەریعەتا دەست نەدات . . . !! ئەو
پروپوچ و ناپەوايە

بەلئى . . مام عەلى : مورئىدى راستەقینە ھەلگەرى ئالای جیھادە ،
وە موصلیح و ریحەرى مۇسلمانانە . . ئىمامى سەنوسى كاتى رىستى
نیوان مۇسلمانان بەھیز بکات ، واتە یەکیەتى بخاتە ناویانەوہ بو ئەم
مەبەستە بەلامارى ئەسەر (تەصووف) داوہ ، کۆمەلئى صوفى کۆ
نە کردەوہ و سەدەھا پەرۆزەى خیرى گشتى دروست ئە کرد بو
مۇسلمانان (نەك بو خۆى . . !)

بە کورتى

رنگەى تەصووف گەورەترین و چاك ترینى رنگایە بو یەکیەتى و
برایەتى و ئاشتى و لەناوبردنى کافر و دوژمنى قورئان ، بەمەرچئ لە
چەشنى ئەو مورئیدانە سەرپەرشتى بکەن کە ھەندئ وەسپمان کردن
لەپیشەوہ ، وە لەشئوہى ئەو خواناسانە بێت کە رنگەى جیھادو پاراستى
ئىسلامیان بو خۆیان ھەلزاردوہ وەك (عەبدوللای کوپى موبارەك)^(۱)
خوالئى رازى بێت . ئەم زاتە کاتئ بىستى (فوضەبلى کوپى عیاض)
چۆتە ھەرمەى مەككە و دەستى لە ھەموو شتئ شۆریوہ ، تەنھا خەریكى
عیادەتى خۆیەتى . . !! واتە بیوہى دانیشوہ گۆشەنشەن . . ! وە
جیھادى خستۆتە ئەولاوہ ، کاتئ ئەمەى بىست ، چونکە – ئەو خۆى –

(۱) ئەم پیشەوا خواناسە ساوہى تەمەنى بو ئىسلام تیکۆشا و لە
(جیھادا) بو ، تا ئەوہ بو لە سالى ۱۸۱ ى کۆچیدالا (جیھاد)
گەرایەوہ لە (ھیت)ى عیراقدا کۆچى دواىى کرد .

زانایه کی یتگه یشتوو بوو نه ئیسلام ، وه نه ی زانی که ئیسلام پسه وانی
 نه وی به چه که وه . . . وه کافران ناترسن له گۆشه گیری و که نار گرتن
 به لکو به قازانجی نه وان ته و او نه بیت ، کاتی ئه مه ی بیست گورج
 هه لسا (فوضه یلی) خه بهر کرده وه و داوای لیکرد که غه یری
 رینگه بگری !! . .

چونکه پیاری زانا و دانا ئه به و جوړه گۆشه نشین بیت زیانی
 گه وری قورئانی تیدایه ، بویه به هه ندی هونراوه ئاگاداری کرد ، ئیر
 (فوضه یلیش) ده ست به جی ئاموژگاریه که ی په سه ند کرد و گریا و
 وتی راستی ووتوو .

يا عابد الحرمين لو أبصرتنا
 لعلمت أنك بالعبادة تلعب

او كان يتعب خيله في باطل
 فخيولنا يوم الكريهة تعب

او كان يخضب خده بدموعه
 فتحورنا بدمائنا متخضب

ريح العير لكم ونحن غيرنا رهج السنايك والغبار الأظيب

هه مه هه : ماموستا ؛ نه ی قور به سه ر ئیمه . . پیاوێک پرواته
 هه رهمی مه که که و نه نه ها خه ریکی خواناسین بیت ، ماستاو بو که س
 نه کات ، به لێ بو هه ج سته مکارێک نه کات ، هونراوه و په خشان به سه ر
 که سدا هه له دات که چی (عه بدوللا) هه شتای ره خه ی لێ بگری و
 به کو سپی دابنی له به رده م قورئانا !! . . ئاخو ئه گه ر عه بدوللا - به لای
 چاوه وه - وه زعی موسلمانانی نه مپو ی بینایه ، به تابه تی مورشد و
 زانا کان ، جی بووتایه و چ شینکی ئیسلامی بکر دایه ۱۹۰۰!

مامۆستا : مام عەلى ؛ ئەويش ھەرنەوھى ئەفەرموو كە نىمامى

غەزالى لە كىيى (احياء علوم الدين) دا كە ھەنت ھەدە لەمەو يىش
فەرموو يەتتى دەربارەيان •

مام عەلى : مامۆستا گيان ؛ بەنەر كى مەزانە تۆزى لەومم بۆ
باس بکە •

مامۆستا : مام عەلى ؛ ژيان بردنە سەر لەگەل ئەمىر و دەستەلاتدارە
ستەمكارە كاندا سى جۆرە : يەكەم ئەمەيە - كە لەمەموو بارەكان
خراپترە - تۆ پرۆى بۆ لای ئەوان !!••

دووم : ئەو يە ئەوان بىن بۆ لای تۆ •

سێھەم : كە پلەى يۆھەبى يە ، ئەو يە كەنار بگرى ، واتە نە بىيان
بىنە ، وە نە ئەوانىش تۆ بىين •

بەلگەمان بۆ بەشى يەكەم - تۆ پرۆى بۆ لای ئەوان - فەرموودە و
وتەى پىشيانە ، ئىتر بىجگە لە پىغەمبەرى خۆشەويستمان كە ئەفەرمى :

« ابغض القرء الى الله تعالى الدين يزودون الامراء » •

واتە خوا قىنى ھەرەگەورەى لەو قورئان خوتنانەيە كە ئەپۆنەلای
ئەمىر و كار بەدەستەكان ••!! ديسانەو ئەفەرمى :

« خير الامراء الذين ياتون العلماء ، وشر العلماء الذين ياتون
الامراء » •

واتە باشترىن كار بەدەست ئەوانەيانن ھات و چۆى لای
زاناکان بکەن •

وہ خراپترىنى زاناكان ئەو دەستەيانەن ھات و چۆى كار بەدەستەكان
بکەن • وەيان ئەفەرمى :

« العلماء امناء الرسل على عباد الله عالم يخالطوا السلطان .. فاذا فعلوا ذلك فقد خانوا الرسل فاحذروهم واعتزلوهم » .

واته زاناكان ئەمىن و دەمپاسى پىغەمبەرانى بەسەر بەندەكانى خواوە تا ئىكەلى دەسەلانئى دەسەلاتداران نەكەن ، جا هەر كات پالان دا بە ئەمىر و كارگىرە سەمكارەكانەو دەيارە ئەو خەيانەتيان لە پىغەمبەران كردوو .!! ئىنجا تىوەش (ئەى مۇسلمانان) دوورە پەريز بوەستن لىيان و كەناريان لى بگرن .!!

مام عەلى ؛ سەرگوزەشتە و داستانى پىشيان زۆر زۆرە ، بەلام بۆ ئەوئى لە مەبەستەكەى خۆمان زۆر لاسەدەين (قىيات - اکتفاء) ئەكەين بە فرمودەكانى حەزەرەت - صلى الله عليه وسلم - سەبارەت بە بەشى يەكەم ، وە بۆ دوو بەشەكەى تر ئويست ناكات هيجان لى بلىين ، چونكە زۆر دەگەنن .

مام عەلى ؛ وەك لە پىشمەو وتمان كارى مورشيدى راستەقىنە برىتيە لە جيهادو بووزاندەوئى خەلكى بۆ تارنان و راوانئى كافران لەولائى ئىسلام - وەك ئەم شوپشانه :

- شىخ سەعیدى كوردى نەقىبەندى لە توركيا .
 - شىخ شامل نەقىبەندى لە تركستان .
 - سنوسىەكان^(١) لە لىيادا ، دژى (ئىتاليا)ى فاشىست .
- بەكورتى :

ئەوانەى ناوئىكى ئايىيان لە سەربووە خوڤروش نەبوون ، وەتا

(١) تەرىقەى (سنوسى) لە لىبيادا ، قوتابخانەيەكى فێرکردنى جيهاد بوو ، دژى سەمكاران .. يەكئى لە پىشمەواو (مورشيد)ەكانى : ماموستا ئەحمەد كورپى محمەدى سنوسىى بوو ، ئەم ناودارە (١١) يازدە سالى رەبەق لەگەل فرەنسەدا جەنگاو كۆلى نەدا ، واتە لە سالى ١٩٠٢ى زاينىيەو تا ١٩١٣ى زاينىى . ئىتر بىجگە لەوئى كە پتر لە (٧) سال لەگەل (ئىتاليا) داجەنگا .

دوايېن دټوټې خوين جهنگاون دږى زالمان و ستمكارانې ټايېن و ولات
خوران و لك :

x عېدول قادري جه زائيري^(۲) ، دږى فېره نسهى داگير كېر و
خوين مش .

x شوږشه ، ئيسلاميه كېي (هېند) سالي (۱۸۵۷)ى زايېنى دږى
ئينگليز م كان ، به لام داخه كېم برېي خو فروش نه يان هېشت بگانه
به رهم ، نه و به و ئينگليز چووه ناو شاري (دهلي) يه و به نامه ردانه و
سېر به رږى چلكاو خوړه كان (۳۰۰۰۰)سى هه زار لاوى موسلمانې
له قه ناره دا . . !!

x په لاماري زانا موسلمانسه كانى (نهنده نووسيا) دږى داگير كېرى
(هو لنده) به لئى . . . ته سه ووف و خواناسېن هه مو وكات چقلي چاوى
ستمكاران بووه ؟ به لام به داخه وه له دوا دوايې به دا ريگېي
(ته سه ووف) يان لينگو پين ، وه كړديان به كو مه ل و ده سته يه كېي
جياواز و دوور له ئيسلام و بې خه به له قورئان !! به جوړيك كه
هه ركات باسې ته سه ووف كرا خوشار دنه وه و گوشه گيرى و

(۲) ماموستا عېدول قادري جه زاييري سالي (۱۸۱۷)ى زايېنى له
(وه هران) له دايك بووه ، وه ده ستيكى بالاي بووله (فيقه دا) بويه له
ناوه روكي دلي موسلماننه كاندا جيگېي خو كرده وه ، به تاييه ت
دواى داگير كړدني (جه زايير) له لايه ن فېره نسهى خوين . مزه وه
نه و به و زاناو داناكان كو بوونه وه و په يمانياندا به يه كتر كه
بجه نكئين دږى فېره نسه ، به سه ر كړدايه تي به پړزي ، . . به لئى
(۱۷) هه فده سال شوږشي كړدو فېره نسهى هيتابه چوكا - نه گهر
ده ستي ناپاكان نه بوايه - كه ولات نه يكرده دهر وه ، به لام داخه كېم
سالي ۱۸۴۷ كه مارو دراوديل كراو برديان بو فېره نسه ، ئينجا
خويو خيتراني دوور خرانه وه بو (سووريه) تا سالي ۱۸۸۳ ، وه
هه رله وى كوچي دوايې كړد ، وه له سالي ۱۹۶۷ داترمه كېيان
كو استه وه بو جه زايير .

دوور کهوتنه وه له جیهاد دیت بهیر و منسکه ، له مەیشه وه سهروازی
 بکرد و گهشته شه و راده یه که بووتری : « موسلمانانی خواهن
 (سلوک) و پهرووه ده نابیی تیکه لیبی سیاست بکا !! » یا « نه گهر
 به چاو شیخه که ت بینی خه ریکیی بی شه رعیی بوو نه بی - نه ی لکی
 مورید - به عیاده تی بزایت ! » ، چونکه تو چاوی بیت کویره و
 له وانه یه له ژیره وه حیکمه تیکیی یا بیت !! ساخوا یا بمان لیره ته وه
 بو لای (ته سه ووف) ی راسته قینه و دروست .

مام علی : ماموستا فەرەووت ؛ پتو یسته منان له گه ل (سی) شتدا
 ناشنایی دابخات یه کتیکیان ت بو باس کردم ، پتیم خو شه شه وانیشم بو
 باس بکه ی ت .

ماموستا : به لای مام علی ؛ یه که ممان باس کرد و وتان ته بپن
 نه و مناله بنیررینه لای زانا و مورشدیک ، نیتستایش گوئی بکوره بو خالی
 دووم و ستهم .

دووم : په یوه ندی منال به رفیق و هاو پنی چکه وه .
 نه بی به خپو کهر هه ول و کوشش بدات تا له جوړو شپوهی خو یان
 هاو پنی و براده ریان بو هه ل بزیری ، بو گه یشتن بهم مه بهسته یش
 چوار شت پتو یسته .

۱ - په یوه ندی به بنه ماله وه ، واته له گه ل براو خزم و کهس و
 کارا پا به تیری ، چونکه کوبوونه وه له گه ل نه مانه دا نا چاری و سروشنیه ،
 که واته پتو یسته بو به خپو کهر دوور تا نزیک چاودیری بکات و بزانی
 نه وانه ی تم له گه ل یانا هه لس و کهوت ته کات چوون !! بنگومانم نه گهر
 نه وانه بش و ریک و پیک بن نه مانش خووی شه وان شه گرن ، خو
 نه گهر لار و لاساریش بن هه ر به وجوړه .

مام علی : دپاره تم چاودیری به نه زیه ت و ماندوو بوون و سه رف
 و خه رچی نه وی ، هه روه ک بازار و یزاری دل و د مروونی نه وی .

۲ - په یوه ندى به منالی گهړه كه وه ، ديسانو وه هم ټكه ليه ش
سروشي و نه بې هره بې ۰۰ كه و ابو له خالي په كم پتر پيوسته
چاو د پري و ناگداري و سه رنج داني هاو پي و براده ريان ۰ واته نه بې
كام منال - له گهړه كه كه دا - زير و په يوه ندى به نايينه وه هديه شهويان
هلبزيري و بېكا به هاو پي ۰

۳ - په يوه ندى بهو منلانه وه خوويان داو ته مز كهوت ۰۰ واته
له گهړه كه كه دا شه منلانه يان بو ديارى بكت كه هات و چوى مز كهوت
نه كهن بو (جومه و جهامعت) و دهرز خوئندن ۰

به لني ۰۰ نهركي سه رشاني به خيو كره نه هچ كات غافل نه بې له
هلمان و هانداني منال بو مز كهوت ، بو شهوي له وهختي خويدا نمادهي
نويژ بې و به جهامع تيش بكت ، وه بو شهوي پر وه نه لقي قورن
خوئندنه وه ۰

۴ - په يوه ندى به قوتبخنه و كاركه ي تيشو ۰۰ واته پيوسته
چاو د پري منال بكرى له قوتابخانه دا ، چونكه زور بهي قوتابخنه دن
به داخووم بووننه مه لېند و هيلانه ي پرواندي پرواوه پي كافران و
پريازي دوزماني خوا ۰

كه و ابو شهو قوتاييه دل پاكانه نابي بخرينه ژېر دهستي تاقينك
كه ويژداني خوئينين فروشتووه به (شهيتان) وه ددرونيان ناو ته دهستي
بيگانه كان ۰

نابي بخرينه ژېر دهستي كومه ليك كه شمېرو شهوپريان ټيكداني
ميشكي روله كانمانه سهرهت به تسليم ۰

نابي بخرينه ژېر دهستي كه سايكه وه كه ثاوات و نيازبان
شيرن كردني نه نامه ي تسليمه له لايان ۰

مام علی : بزانه چاودیری کردنی ئافرت زیاتر پتویسته له کور ،
چونکه ئافرت دل نهرمه کی ههیه زۆر زوو تیک شهچی و جل و
بههگی شهرف دائه مانی !!

خۆ ئه گهر - مناله کهت - له فابریقه یهك ئیشی نه کرد ، دیسانه وه
زیاتر چاودیری نهوئ ، چونکه دهستی ناپاکه کان زیاتر جیگیر بووه ، وه
زۆر به یان ههز به زیانی ئازهلئ و هه یوانی ئه کهن وه هه موو ئاواتیکیان
تیر کردنی هه ئه ی (جسیهت) یانه !! ئه مازه بهه و پئی و براده ره ئه م
هه رمووده ی پیغه مبه ره - صلی الله علیه وسلم - که ئه فهرمئ :

(المرء علی دین خلیله ، فلیتظر احدکم من یغائیل ٤٠) .

سینه م : بانک کردن بۆ لای ئیسلام ...
بهه ئی .. بۆ ئه وه ی هه ره به منالی خووی بداتی و بیکات به پتیه و
کاری پۆزانه و پاشه روژی ، وه بو ئه وه دی له دوا روژا له هیچ کوسینک
سل نه کانه وه ئه م خاله پیویسته به م شیهویه ی خواره وه :

١ - له رووی نهه سی و دهروونیه وه ئه مده بکری .. واته تی
بگه یه نرئ که له دیرین روژ کاره وه تائینستا موسلمان و کافر هه ره
له ناکۆکی و زۆران بازیدا بوون !!

٢ - هه وئ و تیکۆشه نه که ی ته نه ا له به ره به ره ز بوونه وه ی ئه لای
ئیسلام بئت ؟ وه ههروه ها هیوا و ئاواتی سه ره که وتن بخاته پتیه چاوی ،
به ره و فیدا کاری قوربانی دان هه ئی بئت ، وه روودا وه مئروویه کاتی بۆ
به س بکات وهك :-

● کئی به دلیا ته هات جارێکی تر ئیسلام هه ئیسته وه دوا ی ئه وه عه ره به کان
ده مارگیریه تی و ره گه ز په رستیان هه ئی دایه وه دوا ی کۆچی
پیغه مبه ره - صلی الله علیه وسلم - که چی ئه وه بوو به هه وئ و

تیکۆشانى خوازان ديسانەو پەوپەوئى ژيانان بەرەو ئىسلام
هەتايەو ۰۰ دواى تەواو مەئوس بوون !

تەنەت بەخەلفەى مۆسلمانەکانيان - ئەبووبەکر - ئەمەت :
« تۆ بەرگەى جەنگى عەرەبەکان ناگرىي ۰۰ پرۆ لە مالهەو داکەو
و دەرگا لە خۆت قايم کەو خەريکى زىکر و ئەورادى خۆتە
تا ئەمریت ۰۰ !! » .

● کۆى بەتەماى رزگار بوونى (قدس) بوو دواى داگیرکردنى لەلایەن
سەلیسەکان وە ؟!

● کۆى بەهواى ئەو بوو کە خوا لەواتىكى دێر و جەنگاوەرى
رەسەن کوردی بۆ بێترى ، وەك (سەلاحەددین)ى ئەییوبى کە
خاچە داگیرکەرەکان تارنئ ؟!

چوارەم : یاساو مەرجهکانى پلاوکردنەوئى بەرنامەى خواى تى
بگەنەنرئ بەم شێوەیە :

أ - ھەرپريارىك باسى ئەكات ، پۆستە خۆى لە پێشەو ئگادارى
حۆكم و پرپارەكەى بێت لە شەریعەتى ئىسلامدا واتە كوێرانه
مل نەتیت .

ب - وئەو کردارى یەكەن ، ناخەلكى قسەكەى لى وەرگرن ، وەبێن
بەسەردەم بانگەكەیهو ، ئای چ دەردىكى كوشندەیه وئەو كردار
وەك یەك نەبن !! .

ج - لەسەرخۆ ئەو كارە ناپەسەندەیه بگۆپئ ، یەكەمجار ترسى خوا
بختە دایەو ، خۆ ئەگەر سوودى نەبوو ھەرەشەى لى بكات ،
ئینجا بەزمان ، ئینجا بەدەست ھەر بەو جۆرە .

د - زمانى شیرین و قسەى نەرم و نیاى بێت ، وە زۆر بە حىكەت و
هەننى بچوولتەو .

ھ - بەئارام و خۆكر يىت ، نەسەر سزا و ئەشكەنجەى زالمەن و
ناپاكان •

و - چاودىرىى بدات بۆتەوۋى بزائى ھەسەن و دانىشتى چۈنە لەكەل
ئىشەكەيدا •

مامەلى : مامۇستا : ھاي بىسلام چىيە سەبارەت بە (وەرزش)بە
ھەموو جۆرە لايەوۋە ۶۰۰ ئەم پىرسىيارەيشىم بۆ ئەوۋىيە ھەندى لەس
وائەزانىن مۇسلمان و نەوۋى مۇسلمان تەبى تەپ و جىم نەكت !!•

مامۇستا : مامەلى : بەپراستى منىش پىرسىيارە كەنم بەدلە ،
چۈنكە پەيوەندى ھەيە بە يىلەياندىن و پەروەردەى مەالەوۋە ، واتەى
باسە لەى خۇمان •

بەلى ۰۰ ئىسلام داوا ئەكەت كەنرخى كەت بزايىن و بەپىرۆ
بەسەرى نەبەين جالەبەر ئەوۋە شەرىعتى ئىسلام راي وايە ئەو بۆشايانە
بەجىھاد مەشىقى سەربازىي و خۇراھىتان لەسەر جۆرە كەنى وەرزش
پىرەكەينەوۋە • كەوابوۋ باھەر يەكەمجار مەالە خىجىلانە دل پاكە كەنمان
راپىتىن لەسەر مەشىقى سەربازىي و جۆرە كەنى وەرزش ، چۈنكە وەرزش
تەبىئەھۆى :

● لەش ساغى و تەندروستىي •

● راھاتىن لەسەر پىويستىيە كەنى جەنگىي • جابەم ھۆيەوۋە فەرموۋ تۆۋ
باقەيەك لەفەرموۋدە كەنى پىغەمبەر - صلى الله عليه وسلم - بۆ
بىشتىگىرى ئەم مەبەستە :

« المؤمن القوي خير وأحبّ إلى الله من المؤمن الضعيف » مۇسلىم •

« كل شيء ليس من ذكر الله فهو لهو أو سهو إلا أربع خصال :

مشى الرجل بين الفرضين [للمرءى] ، وتاديبه نفسه ، وملاعبته أهله ،
وتعليمه السباحة » •

« إرموا بني اسماعيل ، فان أباكم كان رامياً ۰۰ إرموا وأنا معكم
كلکم » بوخاری •
به تورتی :

تایینی پیروزی ئیسلام هه‌رشێك هۆی نه‌شوونیمای لاشه و رۆحی
ئاده‌میزاد بێ په‌سه‌ندی کردوو ، هه‌روه‌ك په‌سه‌ندیشی کردوو هه‌لێسمان
ئه‌یت بۆ غیر بوونی ۰۰ چونکه ئه‌گه‌ر ئێمه ئابه‌و جۆره ئاماده و
لێهاتوو یین ۰۰

شاره‌زای جه‌هاد و مه‌شقی سه‌ربازی یین ، ئیتر کافران چاو نه‌په‌نه
به‌روو بوومی ولاتی ئیسلام و ژێرده‌ستیان نابین •

به‌لام پێویسته چه‌ند حاڵك بگرینه به‌ر بۆ نه‌وه‌ی له‌ سنووری
خۆی ده‌رنه‌چی •

یه‌که‌م : کاتیکی کونجا و هه‌لێزێری بۆی ، واته هه‌موو کات خۆی
پێوه خه‌ریك نه‌کات ۰۰ چونکه زیانی لاره‌سه‌نك ئه‌یت ئه‌مه‌یش له‌ گه‌ل
ئیسلامدا نا‌کونجیت بۆیه پێغه‌مبه‌رمان محمد - صلی الله علیه وسلم -
ئه‌فه‌رمی :

« يا عبدالله بن عمرو : إن لله عليك حقاً ، وإن لبدنك عليك حقاً ،
وإن لأهلك عليك حقاً ۰۰ فأعط كل ذي حق حقه ۰۰ » •

دووهم : سنووری خوا یێش چو بگيری به‌م جۆره :
أ - ئه‌و جل و به‌رکه‌ی وه‌رزنی پێوه نه‌کات ۰۰ یامه‌شقی سه‌ربازی
ئه‌بێ له‌ ناوکیه‌وه تانه‌زنوی دا‌پۆشی •

ب - له‌ شوێنێکا بێت شه‌ریعه‌تی ئیسلام یاساغی نه‌ کردبیت ، که‌وا به
نه‌وه‌کو ئافه‌رتان بووستن و کوپان یاریی بکه‌ن ، وه‌یا کچ و
کوپ به‌یه‌که‌وه مه‌له بکه‌ن !! •
وه‌یا هه‌ر کرده‌وه‌یه‌کی تر که بێته‌هۆی خه‌شم و قینی خوا دیاره
ئه‌وه ئابه‌سه‌نده •

ج - نەبىي بەخشىش (جانن)كە لە سەرئىشكى ھەرام يىت ، بەم شىۋە يە
پەسەندە كەتەنە ھەر لايەكەن بەخشىش بۇ دىيارى بىكرى ، واتە
نەبىي ھەردوولايان بەلەن بەدەن بە يەكتر ؛ چونكە ئەو قەمارە •

بەلام ئەكەر لايەكى سىنەم بۇيان بىر يار بەدات ئەو قەيناكت •

سىنەم : مەبەست و نيازى لە دەل خوادا پىك و پىك بىكات •

واتە مەبەستى لەم مەشق و راھىتەنە لەسەر وەرزىش خۆ ئامدە كردن
يىت بۇ تارقاتى كافران و فەداكارى و قوربىنى و تىكوشن لە پىتەسە
پىسلاما •

مام ەلى : بەراستى ئەكەر بەو جۆرە منال بەختىو بىكرى ئەو
ماناى واىە ھەموو موسلمانى ھەلساۋە بەئەركى سەرئىشكى خۆى و
سەربازىكى خىجىلەشى پىشكەشى ئىسلام كەردوۋە ، وە ھەموو جەم و
جەۋلىكى مەلەكەش بەخوا بەرستى دائەنە بۇيە كۆپى زانايان
بەرموۋىانە :

« إِنَّ النِّيةَ الصَّالِحَةَ تَقْلِبُ الْعَادَةَ عِبَادَةً » •

« وَقُلْ أَعْمَلُوا فَسِرَیَ اللَّهِ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ » •

صدق الله العظيم

دېيمه نى ھەوتەم

[مامۆستا رۆژى لى زوورە كەي دانىشتى خۇيدا لى مزگەوت بەتەنھا دانىشتىبو خەرىكى مۇئالەي تەفسىرى سوورەي (التوبة) بوو - كە بەراستىي سوورەتكە پۈيۈستە ھەموو مۇسلىمانلىك لى بەرى بىت بەمانە كەيەو، چونكە ئادەمىزاد تى ئەگەيەننى كە ئاينى پىرۋى ئىسلام چەندە ئازادى و سەر بەستىي دراۋەتتى بۇ بەرگىرى لى ئاينى ، وە بۇ جىھاد و تىكۇشان لى پىناۋى ھىمنى و ئاسايشدا •• ھەروەك دەستور و ياسايەكى جەنگ و ئىشتى ئەختە پىش جاو •

بەللى •• دىسانەوۋە مام ەلى وەك مۇسلىمانلىكى دىسۆز بە كۆمەللى مۇسلىمان ھاتەوۋە بۇ لاي مامۆستا] •

مام ەلى : مامۆستا گيان ؛ خوا لى ئىمەت نەسىتى و پاداشت بەچاكە بدانەوۋە ، ئەوۋە بوو لى دانىشتەكانى پىشوو مانا باسى ئەۋىشتەت بۇ كردين كە پۈيۈستە مۇئالىان لەسەر پەروۋردە بىكرى •• جا ئەگەر ماۋەت ھەبى ئەمپۇش ئەمەۋى باسى ئەۋىشتەم بۇ بىكەيت كە پۈيۈستە مۇئالىان لى دوور بىخىتەوۋە •

مامۆستا : مام ەلى ؛ پىش ئەۋە لەم باسە بدوئىن دوو شىت پۈيۈستە :

يەكەم : پەيوەندى خۇشەۋىستى قورئان لەدلى مۇئالەكەدا پىرۋىننى • بۇ ئەۋەي بەرگىرى وەرگىرى و خۇي لى ھەموو خۇۋىيەكى ناپەسەند پىرۋىنى •

دووم : ئەبى بە (خىۋكەر) خۇي پىرازىتەۋە بە رەۋىشتى بەرز و پاك ، تەنەت ئەۋىشتەنەش كە بەتەنھا دىمەن پىرۋوچن ئەبى خۇي لىيان دوور بىختەۋە ، چونكە بەروۋردەكەر ھەمىشە جاو لىكراۋە و

نەخشە بۆ خىزائىك ئەكىشى ، ئىنجا سەرەى مائەكە دىت بەم شىۋەى
خوارەۋە :

۱ - خۆ پاراستن لەو شتائەى ئەبنە ھۆى پىشگەز بوونەۋە لە
ئىسلام ، واتە كافىر بوون « ردة » ئەمەش چەند روۋىەكى ھەيە ۋە
ئەبى ھەۋل و تىكۆشانەكەى بەدروشم و نىشانەيەك بىت وانىشان بدات و
خەلك راى لى تى بگت كە بىجگە لە ئىسلام مەبەست و نىيازىكى ترى
نە ۋەك :

أ - ھەۋل دانەكەى بەناۋى « قەۋمىيەتە » ۋە بىت واتە بۆ ئەۋەبىت
ئالائى قەۋمىيەت بەرز بكتەۋە ۰۰! چونكە پىشەۋامان ھەزرەتى محمد
- صلى الله عليه وسلم - بە ئەقامى و رەگەز پەرسىتى ناۋى بردوۋە
ۋەك ئەفەرمى :

« ليس منا من دعا الى عصبية ، وليس منا من قاتل على عصبية ،
وليس منا من مات على عصبية » .

ئەبووداۋود گىراۋىيەتەۋە .

ب - تىكۆشانەكەى لەبەر نىشتەن بىت ۰۰!! واتە ئىسلام نەگرتە
پىش جاۋ ۰۰ ۋە لە زىر ئالائى ئىسلاما داۋاى نەكات .

خۆ ئەگەر ھەۋل و تىكۆشانەكەى لە چوار چۆۋەى ئىسلام
دەرنەچۈر ئەۋە ئىسلام پەسەندى ئەكات و بەلايەۋە بەجىيە ۰۰
نە ھەرئەۋە بەلكو ھانىشان ئەدات كە شەرف و ئايىن و مال و سامان و
ولاتان پارىزىن و نەھىلەن زالم و ستمكار دەستى تىكىشى . سەرەپراى
ئەۋەش ھەرگەسك لەۋ رىگەدا بمرى و تيا بجىت ئىسلام بەشەھىدى
راستەقىنە ناۋى ئەبات و پلەى شەھادەتى داۋەتتى ۋەك پىغەمبەرمان
ئەفەرمى :

« من قتل دون ماله فهو شهيد ، ومن قتل دون دمه فهو شهيد » .

بىجگە لەمەش پىغەمبەر - صلى الله عليه وسلم - لە فەرموۋدەيەكيا

ئەفەرمى : « باشىرىتقان ئەو كەسەتەنە ئە پىناۋى غىلەكەى خۇيدا
تى بىكۆشى ۰۰۰ ، بەر مەرجه توۋشى گوناھو تاۋان نەبىت : »

« خيركم المدافع عن عشيرته مالم ياتم (۱) » .

ج - تىكۆشانەكەى مەۋفائەتى پىيى بىكات ۰۰ واتە بەدلىا نەبىت كە
خوۋا فەرمەنى بەسەرا داۋە اكە ھەول بەدات بۆ رزگارى داتىشتۋانى
سەرزەۋى ، بەلگۈ ھەر مەۋفائەتى پىيى بىكات - ۋەك ھەندى كەس
ئەلن - دىسانەۋە ئەمە ناپەسەندە ، چۈنكە ئەم جۆرە ھەۋلداۋە دروشمى
(ماسۋىيەتە) كە سەھىۋىيەتى جىھانى ئەبىيات بەپۆۋە .
بەگۈرتى :

ھەر پزىم و دروشمىك ھەول و تەۋلاى بۆ بەدى ۰۰۰ رەزامەندى
خوۋا تىانەبىت ۰۰!! ئىتر ھەر شىتاك بىت - ئەۋە دروشمى نەقامىيەتە :-
x خۆشەۋىستى و گۈى رابەلى و مافى پىياردان بۆ غەبرى خوا
(اعطاء الولاء والمحبة والحاكمة والطاعة لغير الله) .

ۋەك ئەم كۆمەلە ۋەتەش تىمان ئەگەينەن كە تەنھا خوا مافى
پىياردانى بۆ ھەبە ، ۋەھەر كەسەك داۋاى ياسا دانان بىكات ئەۋە
بەكافر دائەنرەت :

« ومن لم يحكم بما انزل الله فاولئك هم الكافرون » المائدة/ ۴۴ .
« ثم جعلناك على شريعة من الامر فاتبعها ولا تتبع اهواء الذين
لا يعلمون » الجاثية/ ۱۸ .

« يا ايها الذين آمنوا لا تتخذوا اليهود والنصارى اولياء بعضهم
اولياء بعض ومن يتولهم فانه منهم ان الله لا يهدي القوم الظالمين »
المائدة/ ۵۱ .

« يا ايها الذين آمنوا لا تتخذوا آباءكم واهوانكم اولياء ان استحبوا
الكفر على الايمان ومن يتولهم فاولئك هم الظالمون » التوبة/ ۲۳ .

(۱) لەسراقەى كۆرى مالىكەۋە .

x بپيارتک نه برېره کانی خوا بداته دواوه ، واته بلنې به که لک نايښت ،
وہک تهوه که بلنې ، روژووم پيناخوښه ، چونکه زيان به خشمه
به ياسای نابووری !!

خو داپوښنې نافرته تم ناوې .. چونکه نيشانه ی دواکه وته !!

x به چاوی سووکه وه ته ماشای عبادته کنې ئیسلام بکات !!

x باوه پری به هندیکی ئیسلام بیت و .. باوه پری به هندیکی نه بی !!
بهم چه شنه بر وای بی که ئیسلام ئایینی خوابه رستیه به لام
بر وای نه بیت به وه که یاساورژیمشه ، یابروای بیت که ئایینکی
پوځی و په وشتیه به لام بر وای نه بیت که پژیمکی نابووری ، وه
یارامیاریه !!

x بر وای به کردار و تهو هلس و که وتی پیغمبر - صلی الله علیه
وسلم - نه بیت !!

x بر وای وایت که قورئان زاهیر و رواه تی هیه و جیاوازه له گدل
نه تی و (باطنیه) که یدا !! هندیکی تاییه تی نه بیت که س لوی
تی نکات !!

۲ - دوور خسته وه و پاراستیه تی لهو جوړه یاری و گالتانه ی که
شهریعتی ئیسلام به ناپه وای داناون •

مام علی : ماموستا گیان ؛ نهو یاریانه که ئایینی ئیسلام یاساغی
کردوون کامنه ن ؟

ماموستا : مام علی ؛ پیش هموو شتیك بزانه که ئایینی ئیسلام
تهو شتانه ی قهدهغه کردووه که زيان به خشن به گرو ی ئاده میزاد ،
به ره وشتیان ، به نابووریان ، به قهواره ی ده ولت .. به ریزی کو مه ل
.. تاک .. خیزان .. بویه شم یاریانه ی یاساغ کردووه که تستنا بوت
باس ته کم ..

يەكەم : يارى (تاۋلە) :

ئەم يارىيە قەدەغەيە با بۆ يتاقەتەش يېت يېغەبەرمان - صلى الله عليه وسلم - ئەفەرمى :

« من لعب بالنرد فقد عصى الله ورسوله » •

مامەلى : مامۆستا : ئاخۇ ئەم يارىيە بۆ حەرام يېت ۹۰۰

مامۆستا : مامەلى : چونكى كاتتىكى زۆرى يارىكەر ئەكوزى ،
وہ زۆر جار دەست لە يېۋىستىيائى ئايىنى ھەلەگىرى ، يېجگە لەمەيش
ورده ورده تەماع ئەيگىرى و لەسەرشت ئەيكات ، تۋاى لى دىت ئەيى
بەجەردەيەكى ئاشكرائى ئاۋكۆمەل ، خۇ مۇسلمانىش بۆ ئەمە دروست
نەكراۋە ... بەئكو بۆ ئەۋەيە كە بەيى وچان بەرنامەيى ئىسلام بگەيەيتتە
زو كۆمەل ، دەخۇت حەكەم بە ، ئايا مۇسلمان ئەۋەندە كاتى ھەيە
تايارى يې بىكات و لەشتى حەراما بىيائەسەر؟! ئاي چەندە جوانە ئەو
وتەيە كە ئەلەيت :

« الواجبات أكثر من الأوقات » واتە يېۋىستەكانى ئايىنى ، زياترن
لە كاتەكان ، با ئەلەيت :

« الوقت كالسيف إن لم تقطعه قطعك » •

• واتە كات ۋەك شىير وايسە ، ئەگەر ورياي نەبىت و نەپارەتلى
ئەنەپى •

دوۋم : گۈنى غەرتن بۆ گۆرانى و مۇسقىقا ••

گۈرتەي ئەم بەم جۆرەيە : ھەر گۆرانەك باسى ەدەق و
بىرە و تارىف و ۋەسفى ئەۋانە بىكات ، ۋەيا ۋەسفى ئافرەتلىكى زىندوۋى
دىارى بىكات ••! ۋەيا ئافرەت بىلى و پياۋگۈنى بۆيگىرى ، ۋەيا ھىرش
يېت بۆ سەر دەروۋنى مۇسلمانىك ••

يا . . يا . . ئەو جەرام و قەدەغەيە و ئەبى خۇمان و مەل و
مەلئەمانى لى دووربىخەينەو ، جا ئەگەر بە چەشتە نەبوو ئەو پەسەندە
و قەيناكات .

بەپىز مامۇستا مەلا عەبدول كەرىمى (مودەرىس) ئەلئىت :
هەروەها هەموو بەشى گۆرانى
دووربىن لەپەسم و شىوئى شەيتانى
چەن خۆشە بەستەى (لاوك) و (جەيران)
(ئەى ئاى) و (قەتار) نەغمەى گەرميان

نەزمى (دەرەيسى) و (سەبەمانە)
دەل ئەبىرژىنى لەو هەورامانە
(هۆرە) و (ياغەزال) يا خالۆى پىوار
(غەرىب هۆ غەرىب) دەرد ئەكا تىمار

بەلئى . . هەندى گۆرانى چۆن قەدەغە نەيت . .؟! تەماشە ئەكەيت
ئافرەتسى بى ئاپروووه سووپى ئەدات ، ياگۆرانى بىزى تەفامە بالۆرە
هەل ئەدات بەعەرەقدا . .

هۆنراوئى يا هەل ئەدات . زن و پىاو بەتەكەل هەلەپەركى و
سووپدانە ، واتە خرابتر لە پەش بەلەك .

مۆسقىايش ئەگەر بەو جۆرە يىت كە نەغمەكەى لەسەرىت يىت
ئەو پەسەندە :

بۆ بانگ كردنى سەربازى سوپا
بۆ ئامادە بوون بۆ شەپو دەعوا
بۆ دىدارى شاو بۆ يەكەسى شادى
بۆ ولات گرتن لە بۆ ئازادى

ئىنجا ئو جۆرە مۆسيقانە كە ئىستا باون - وە ئەمانەى خوارەو
هەندىكىيان - خەرامن ، وەك بەرئز مامۇستا مەلا غەبدول كەرىمى
(مدرس) بېرىكىيانى باسكردون بە ھۆنراوہ لە « دوورشتە » كەيدا .

(لەو غەفلەتە و غەفلەت خەرامە
گەپ و گالتەى زۆر دەستوورى عامە
ئەسباب گەلىكن بەياساى وولات
هەندى لەوانە بەيانكەم لەلات

(ارغۇن ، درىكە ، بوق ، وركنارە)
(كىنجە ، قانۇن ، عود) و (نقارە)

(مجزوز) و (صرنا) و (مزمار) و (طارە)
(صنج) و (طنبور) و (كوبە) و (قشارە)

(درىكە) وئەى دىلەكى درىز
(بوق) بۆرىيەكە قەمچ و پىچ و ئىز

(مجوز) دووزەلە (صرنا) سووپەيە
(مزمار) بەك خانە (طارە) وەك تايە

(صنج) دوودەورى زەردى مەشھورە
(طنبور) و (رباب) مەغناى تەمورە

(كوبە) دەملەكە ھەموو خەرامن
ئىشى ئىنسانى بى دىن و قامن

كەسى بەشدار بى لەپشەى مەردى
ناكەوئتە سەر ئىۆمى نامەردى

وہ ھەروەھا (چنك) و (سنطير) و (كمان) و (تۆكۆردىيۇن) و
(ئاي) و (پانۆ) و (سكسيە) و (ھلىكون) و (ماندولينە) و (ئۆكارينا) و

ئەوانەى تر كە ھەن ئەمىرۆ لەناو دەولەتانا ، ئەمانە ھەر ھەموویان
حەرامن چونكە ھۆن بۆ مراندەسى دۆل دوورخستەوہى لە یاسای
خوێناسان^(۱) .

ربنا لا تزغ قلوبنا بعد اذ هديتنا وهب لنا من لدنك رحمة
إنك أنت الوهب .

مامەلى : مامۆستا ؛ تەماشاشا كردن و بینینی (سینەما) و (تەلەفزیۆن)
چۆنە ؟..!

مامۆستا : مامەلى ؛ زۆر باش بوو بیرت خستەوہ ، ھەرچەندە
لەپشەوہ تۆزى لیان دواين – چونكە ئەمە خالى سێھەمە لەو شانە كە
پێوستە منالیان لى دوور بخەیتەوہ .

بەلى . . راگرێتى (تەلەفزیۆن) و تەماشاکردنوو گوێ گرتن بۆ
پروگرامەكەنى گوناھە و تاوانە لای خواى گەورە ، وە ھەروەھا سەردان
لە (سینەماكان و شەوہ پەمەییەكان – الليالي الحمراء)یش لای خوا زۆر
تاوانترە ، نامانەوێ بەلگە بۆ ئەم وشانە پێنێوہ چونكە ھەرکەس تۆزى
لە خووپەوشت بەشدار بێت ددانى پادا ئەیت و ئەيسەلمێتى (من وقع
في الشبهات ، وقع في الحرام) .

مامەلى : من لەبەر (قورئان) خوێندەكەى (تەلەفزیۆن)م ئەوێ ،
وہیا بەیناوە بەین رافەى فەرموودە بەكى پێغەمبەر ئەكەت – صلى الله عليه
وسلم – ، وەیا زانیارى بەكى بەكەلك پێشكەش ئەكەت ، مامۆستا ؛ بەم
نیازە پشەوہ ھەرتاوانبار ئەبم ؟..

مامۆستا : مامەلى ؛ قورئان ئەبێ لەشەوین و كاتێكى باشا
بخوێنێ ! بێجگە لەمەیش لەو پرۆادانیم تەنھا بۆ قورئان بکەیتەوہ واتە
گوێ بەبەرنامەكانى تری نەدریت ، چونكە ئەوہى ئامىرى تەلەفزیۆن

(۱) بۆ یاسای گۆرانی و موسیقا زیاتر تەماشای (الحلال والحرام فى
الاسلام) یوسف القرضاوى بکە .

۴ - زيانى ئابوورىيى ۰۰ ۋائەبىي (يېشىن - سلفە) ئەكەت ، يا تەرر
نەم و لەو ، ياشىكى ئاۋ مالى بۇ ئەرۋىتى ۰۰!!

مام عەلى ؛ قومارېش يەككە لەو خوۋە نەپەسەندەنى كە ئەبى
مئالى لىي دوور بخرىتەۋە چۈنكە :

● مەرۇف تەمەل ئەكەت و بەتەمەي ژيان ئەبىت بە رېدەيەكى
(رېكەۋت) !!۰

● ئەمىرە بۇ ۋىرانكردى مەل و چۆلەردىي لىرەن و پىسۋا بووى
ئاۋ كۆمەل ۰۰: زۆر بىسراۋە (فەلانى قومار باز) دەربەدەر بوۋە
خەلىكى سۋالى داۋەتتى ۰۰!!

● دۈزەنەيتى پەيدا ئەكەت لەۋاۋ برادەران و دۆستاندا •

● قومار كەر كە ھىچى بەدەستەۋە نەما ھەول ئەكەت بۇ بە دەست
خىستى زېر و زىو بەھەر جۆر دەستى كەۋى ۰۰! بەدزىي ۰۰
بە مەندەن ۰۰!

دېسانەۋە دوورىش نىيە بۇ ئەۋانەي مەرخىان ئەپەيتە سەر
(سەرەي سەۋز - المائدة الخضراء) - ۋەك خۇيان ئەلەن - ئايىن و
نىشتەن و ھەموو جۆرە شىكى بۇ بفرۋىش ۰۰!!

● سەرەپراي ئەمانەش بىي ئەمرى خوايە و بەرگرى ئادەمىزاد ئەكەت
لەيادى خوا •

مام عەلى : مامۇستا ؛ ئەي كەرىنى كاغەزى (بانصىب) قومارە ۰۰
يا نە ۰۰!؟

مامۇستا : مام عەلى ؛ خوا عەۋوت كەت - ھىچ جىاۋازىيەك نىيە
لەتۋان قومار و كاغەزى بانصىدا چۈنكە ھەردۈكىان ھۆي تەمەلى و

تەوەزلى و چاۋېرىنە لە سامانى خەلك و ئەيەوى بەو جۆرە بىزى !
ئىسلامىش ئەيەوى مەۋىف ۋەك شىر وايت و بەلامار بداتە ئىش و كار
بەرەنچەشمانى خۆى بىزى :

« يا ايها الذين آمنوا انما الخمر والميسر والانصاب والازلام رجس
من عمل انثىطان فاجتنبوه لعلكم تفلحون ، انما يريد انشىطان ان يوقع
بينكم العداوة والبغضاء في الخمر والميسر ويصدكم عن ذكر الله وعن الصلاة
فهل استم متتهون ۰۰ » (المائدة : ۹۰-۹۱) .

مامەلى : مامۆستا : ئىسلام ھەروەك نەو جۆرە شتانەى ياساغ
لردوۋە لە ئۆمەر ئايا مۇلەى شى مىرى نەداۋن بۇ تەۋەى حويانى ئىنى
راپەننىن بو پانەپۇر و بەھىزبوزنى لەش و دەروۋىن ؟!

مامۆستا : مامەلى ۰۰ كاتى ئىسلام نەو جۆرە كەدەۋانەى قەدەغە
نەرد - نەبەر زىننى رەۋستى و نۆمەلايەتى و نابوۋرى و تەندروستى
لە سى و دەروۋىنى - لە بەرامبەر تەۋانەۋە چەدەھا شتى دانائە بۇ
تەۋەى بە كارىان بىنن تەبىنە رۆلەى پانەرۇر و لە سىرى ئىسلاما
بەركەبلىرىن ۰۰

لەكەل ئەمەيشدا خەلىفەى چوارەم (ەلى ئوپى ئەبووطالب)
بەھەرمى :

« إن القلوب تمل كل تمل الأبدان ، فابتغوا لها طرائف الحكمة »
يا ئەھەرمى :

« رَوَّحُوا الْقُلُوبَ سَاعَةً بَعْدَ سَاعَةٍ فَإِنِ الْقُلُوبَ إِذَا أَكْرَهَ عَمَى ۰۰ »

ۋاتە : دىلىش ئىۋىستى بەھەسانەۋە و پشودان ھەيە ، كەۋابوۋ
جارە و جە پشۋوى دىل بەدەن بەشتى جوان و پاك و خاۋىن ۰۰!

ئىنجا - مامەلى - قەرموۋ تۆ و ھەندى لەو يارىيانەى ئىسلام
ددانى پيا دانائون :

ا - کئی بہرکئی (مہ بقہ العدو) واتہ را کردن بہ پی ، یا بہ ولاغ ،
یا بہ ٹوٹومیل .. پیغمبر - صلی اللہ علیہ وسلم - لہ گدل عایشہ
خیزایا رای ٹہ کرد ..

ب - زوران بازی (المصارعة) ٹہوہ بوو پیغمبر محمد - صلی اللہ
علیہ وسلم - لہ گدل (رویکانہ) دا زورانی گرت و خستی .

ج - یاری کردن بہ ہموو جوڑہ چہ کیک .. واتہ نیشہ شکیتی ،
بہ لام لیرہ دا پیوستہ ٹہمہ بزانی کہ دروست نیہ ہیچ گیان لہ بہرک
بکری بہ نیشانہ و گوللہ لئ بہ قیری ویا بہردی تی بگری !!
(قال ابن عمر ان النبي - صلی اللہ علیہ وسلم - لعن من اتخذ شيئاً فیه
الروح غرضاً) .

وہ ہر وہا نابی ہانی گیان لہ بہرک بدویت لہ گیان لہ بہرکی تر ،
واتہ شہرہ کہ لہ شیر ، یا شہرہ بہران ، یا گایہک بہر بدرینہ گیانی گایہکی
تر .. !! نامازہ ہم مہ بہستہ ٹہم فہرموودہ پیغمبرہ - ان النبي صلی اللہ
علیہ وسلم - نہی عن التحریش بین البہائم) ٹہوہ داود و ترمذی .

د - العاب الغروسية - واتہ رمبازی .. لہ پٹشہوہ باسماں کرد .

ه - راووشکار - الصيد - بہو مہرجانہ لہ کٹیہ فقیہہ کاتا
باسکراون .

و - یاری شہ ترنج .. واتہ ٹہمیش پھسندہ ہم سئ مہرجہہ :

۱ - ہیچ جوڑہ خوا بہرستہ کی پی دوانہ خات لہ کاتی دیاری کراوی
خویدا .

۲ - وتہی ناشیرین - لہ کاتی یاریہ کہدا - لہ زمانی دہرنہ چیت .

۳ - لہ سہرشت نہیت .

[ليردا مامؤستا تەماشای کاتژمیر ئەکات و بیرى ئەو قوتابیانەى
 ئەکەوتەووە کە بەتەمای کردوون (محاضرة) یەکیان بۆ بدات ٠٠ بۆیە
 ماوەى مام عەلى داو ، مام عەلیش خوا حافیزی کرد و پۆشت] ٠

دییەمەنى سەشتەم

[زستانی پر لە ئازار و غەم و خەفەت لە پێچانەوێ چێج و چەلای
 خۆیدا ، ئەو زستانی کە هەرچی شتە - بەهۆی نالەبارى ئەهههه -
 توندی بەندیخانە کراوە ٠٠ بەنایبەت مەردومە ماف خوراوە کان ههههه
 رەنگیان پتر زەرد وەرگەراو ٠٠! لاواز ٠٠ زەبوون ٠٠

بەهاری خۆشی و شادی و بەختیاریش خۆی ئارایش داوه و
 ئەهههه زستان تارنی و پروانە چێکاکەى و تۆزى دلى ئادەمیزادەکان
 خۆش بکات ٠٠٠ بەلام بەو مەرچە خەلکەکە خۆی هەزى لە ئازادى و
 سەر بەستى و کامەرانى بێت ٠٠! چونکە ئازادى بە زۆر ناکرێ بەقورمى
 هیچ گەلیکدا ٠٠

لەم کاتەدا مام «عومەر» دێتە خزمەت مامؤستا و سەلامى لى
 ئەکات و زۆر بە نەدەبەووە دائەنیشى ٠٠ دیارە مام عومەریش خاوەن
 منالە و ئیسلامیشى زۆر خۆش ئەوى ، بۆیە پێى خۆشە منالەکانى بەرە
 پێبازی قورئان دیکە بگرە بەر] ٠

مام عومەر : مامؤستا : خوا پایەدارت کات ، وە وێنەى تۆمان بۆ
 زیاد بکات ٠٠ یەك دوو پۆزە ئیواران لە مانى مام عەلى دائەنیشین ، ئەویش
 -خوایاداشى بداتەووە - شانى یا ئەکات یەکە یەکە ووتەکانى جەنابتمان
 بۆ باس ئەکات سەبارەت بەپەرورەدە و بەخێو کردنى منال ٠٠٠
 ئەوێ راستى بێ منیش هاتم بۆ ئەوێ ئەندازە یەکی ترمان بۆ باس بکەیت ٠

مامؤستا : مام عومەر ئەرکى سەرشانى مۆسلمانە چى بیست لە
 خێر و چاکە بۆ مۆسلمانەکانى تری باس بکات ٠٠

بەلێ ٠٠ مامؤستایانى پەرورەدە هەندێ شتى تریان پێش چاوا
 گرتووە ، وا منیش پشت بەخوا - بێشکەشیان ئەکەم بەم شیوەیە :

۱ - هه‌لانی مناله‌که بو به‌ده‌ست گرتنی ئیش و کاریکی په‌سه‌ند له شه‌ریعه‌تی ئیسلامدا • واته‌ پێویسته‌ له‌سه‌ر کاربه‌ده‌ستی منال • مناله‌که پابه‌پێتی بو کاسیه‌کی ره‌وا و سه‌ربه‌ست ، وه‌ک پیشه‌سازی و اکشت و کال و بازرگانی • چونکه‌ پێغه‌مبه‌ران - علیهم الصلاة والسلام - که پێشه‌وای راسته‌قینه‌ی ئایین هه‌ریه‌که‌یان ئیشیکی گرتوته‌ ژێر ده‌ست ، له‌و لایشه‌وه‌ خه‌ریکی پراگه‌یاندنی به‌رنامه‌که‌ی خوا بووه‌ به‌و شیوه‌یه‌ خوا و یستوو به‌تی •

● ئه‌وه‌ (نوح) پێغه‌مبه‌ر - دروودی خوای له‌سه‌ر بیت - اکه‌شتیی دروست نه‌کرد •

● ئه‌وه‌ (داود) پێغه‌مبه‌ر - دروودی خوای له‌سه‌ر بیت - ئاسنگه‌ر بوو و که‌رده‌سی جه‌نگیی دروست نه‌کرد •

● ئه‌وه‌ (مووسا) پێغه‌مبه‌ر - دروودی خوای له‌سه‌ر بیت - شوانی نه‌کردو کرێی وه‌ر نه‌گرت •

● ئه‌وه‌ پێغه‌مبه‌رمان - محمد - صلى الله عليه وسلم - چه‌ندان ئیش و کاری کرد بو ژیاپێکی ئازاد و سه‌ربه‌خۆ و منه‌تی که‌می تیا نه‌بیت • له‌م رووه‌یشه‌وه‌ ئایه‌ت و فهرمووده‌ی پێغه‌مبه‌ر زۆره‌ ، بو نمونه‌ : یه‌که‌م : (ان من أفضل الکسب کسب الرجل من یده) ئیعام نه‌حمده‌ • دووهم : (ما أکل أحد طعاماً قط خيراً من ان يأکل من عمل یده ، وإن نبی الله داود کان يأکل من عمل یده) • بوخاری وابن ماجه‌ و نه‌حمده‌ •

پێویسته‌ هه‌ول بدرێی بو ژیان •• بو پاشه‌پوژ •• به‌ شیوه‌یه‌ک وا بزانی قه‌ت نامرێ ، چونکه‌ مال و سامان برپه‌ری (جه‌هاد) ، بێجگه‌ له‌مه‌یش ئایینی پێروزی ئیسلام زۆر خه‌شمی هه‌یه‌ له‌وانه‌ی بێ کاره‌ن و به‌سه‌ر خه‌لکه‌وه‌ ژیان نه‌به‌نه‌ سه‌ر (عومه‌ری کوپی خه‌تاب) خه‌لیفه‌ی

دووم - خوا لئی رازی بیت - نهفه رموی : (به دواي ژياندا بگه پښ ۰۰
پالې لئې مه ده نه زه و بلېن خوايا روژيم بده ري ۰۰! له کاتيکدا نه زانن که
ياساي خوا وایه : ناسمان زير و زيو ناباريتي) ۰

هزار په حمت له پيشه و شافيعي^(۱) که نهفه رموی :

لَنَقْلُ الصَّخْرَ مِنْ قُلُلِ الْجِبَالِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ مَنْ الرِّجَالِ
يقول الناس بكسب فيه عار فقلت العار في ذل السؤال^(۲)

لهم فهرموودانه و وينه يانه وه دهر نه به وي ثابيني ئيسلام ئيش و
کاري زور به کرنک گرتووه ، فهرمانيشمن به سهر ا شه دات بو شه وي
روله کانمان فيري کاري هونه ري بکين ۰ نه مېش به گوږوي کت و
ليها تووي مناله که نه گوږي ۰۰

بکه و ابو دواي شه وي که ساله کاني سهره تاي ته و او کرد ، ئيوسته
رام بکري له سهر هندی پشه سازي و هونه ۰

(ابن سينا) نهفه رموی : «کاتي منال فيري قورشان بو و هيندي
پژمانيشي له بهر کرد ۰۰ ئينجا نه بي ته ماشاي زيره کي و نه وده ني
بکري ۰۰ شاني کام ئيشي هل نه کرت شه وي پي بکري ۰۰ ، واته نه گه
زيره ک بوو بايله کاني خوئيدن ته و او بکات ۰۰ وه له کاتي بشوودايشدا
فيري کار و کاسبي يه ک بکري ۰۰

- (۱) پيشه و شافيعي له سهرده مي (هارونه رشيد) ا کرا به (والي)
نهجران له (يه من) دا وه مله مليه کي زوري کرد له گه ل
کار به ده سته کاني نه و سهرده مده ، بويه درو و ده له سبه کي زوريان
بو پتي هينا و سهر نه نجام له گه ل (۹) که سي تردا که له مچيان
کردن و ناردنيان بو (به غدا) بو لاي (خليفه) تا له سي داره يان
بدا ، به لام خوا نهمي پاراست و هاوه له کاني دران له سي داره ۰۰!!
(۲) واته : بهر دکيشانم پتخوشتره - له سهر لووتکه ي کتوه کان -
تا منه تي خه لکي ۰۰ مهردووم نه لیت : کردو کاسبي عيب و نه نگه ،
منيش نه ليم : نه نگه و نامه رديي سوال و ده ست پانکرده وه يه ۰

«پېشه‌سازى ته‌يې بېده‌سېسېر بۇ دوور خستېه‌ومى هېزارى له
خېزان ، خۇ ته‌گەر كه‌وده‌ن بوو ، نه‌وه پېوسته دواى نه‌ومى كاروبارى
تاين تېگه‌يه‌نرا فېرى پېشه‌سازيېك بگرې ، چونكه بېپاستېي تـوانـه
منالېك سېلقه و نه‌قلې خوښدنې نه‌يېت بېزورو داركارى خه‌رىك
بگرې !!»

نامازې بهم مېه‌ستانه‌يه ته‌م فېرمووده‌يه كه ته‌فېرموئى :
« اِعملُوا فِكْلٌ ” ميسر لما خلق له . . » . واته تې بكوښن ، چونكه
هېريه كه بۇ كارىكې تايبه‌تې دروستكراوه .

وه هېروه‌ها داىكى موسلمانان خاتوو عايشه ته‌فېرموئى :
(اُمُرنا رسول الله - صلى الله عليه وسلم - ان تنزل الناس منازلهم) .
به بگورتې : نه‌و مناله تاره‌زوو هېه‌ومى له چى‌يه ، پېوسته
له‌سېر بېه‌روه‌رده‌كه‌ر ريگه‌ى بۇ ئاسان بكات ، بۇ نه‌ومى به
زوره‌ملېي بېسېر ئېشه‌كه‌دا نه‌پرواو له ئاېكامېشدا هېچ بېده‌ست نه‌هېتې و
ده‌سته ته‌زنو دانېشې . . .

بېه‌ه‌زاره‌ها دروودو سلاو له‌سېرگېسانې باكى پېغه‌بېر يېت بۇ
نه‌و فېرمووده‌يه‌ى كه ته‌فېرموئى : « رحم الله والدًا أعان ولدَه
على برّ » .

واته : سۆزى خوا له‌سېر باوكېك يېت يارمه‌تې مناله‌كه‌ى بدات
بۇ چاكه .

مام عومېر ؛ بېجوانې گوتې بگرې بزانې ئېسلام چونه و كۆمېلى
تېستا چونه ئاى داخه‌كه‌م ! چېند له ئېسلامه‌وه دووره !

۲ - هېشتېه‌ومى دېرفه‌ت و بكايه‌يه بۇ يارى و حېسانه‌وه .

مام عومەر ؟ ئایینی ئىسلام ، ئایینی واقع و ژيانە ، لەگەڵ مرۆڤدا
 وا ئەجووئیتەوه کەمرۆف داخوای دلی و دەروونی و سروشتی بۆ
 هەیه ، واتە یتوستی نەکردوو کە هەموو کات لەبیری پاشەپۆژدایی ٠٠ وه
 نان و خۆراك لە خۆی حەرام بکات ٠٠ نەخێر ٠٠ بەلکو ریگەیی
 هێشتۆتەوه بۆ جێبەجێ کردنی هەموو جۆرە داخوایک بەمەرجی
 لە چوار چۆی ئىسلام دەرنەچیت ٠ بۆیە یتەمبەر - صلى الله
 عليه وسلم - لە وهلامی (حفظه) دافەرمووی : لە کاتیکدا ناوبراو گلهیی
 لە خۆی ئەکردو ئەى ووت تاوام لەخزمەت یتەمبەردا ووردەیک لە
 یادی خوانابرتم ، کە دوورکەوتەوه ٠٠ دوور ئەکەومەوه لەیادی خوا -
 فەرمووی سوتندم بەو کەسەى گیانمی بەدەستە ئەگەر هەر ئاوابن کە
 لەلای من و لەیادی خوادابن ٠٠ فریشتەکان لە ریگە و باندا تەوقەیان
 لەگەڵ ئەکردن ، بەلام - حفظه - بەینا و بەین ٠٠ پشوو و حەسانەوه و
 ئینجایادی خوا ٠٠

یتەمبەر - صلى الله عليه وسلم - لەگەڵ منالی هاو ئەکاتیدا یاریی
 ئەکرد و دلی خۆش ئەکردن :

بەکەم : یتەمبەر ئەحمەد ئەگێرتەوه ٠٠ «یتەمبەر - صلى الله
 عليه وسلم - عەبدوللأ و کتیر و عەبدوللأى کوپی عەباسی ریز ئەکرد و
 ئەیفەرموو « هەرکەس زوو بگاتە لام فلانەشتی ئەدەمى ٠٠ » ٠ ئیحامی
 ئەحمەد ئەفەرموئى منالەکان بەجاری رایان ئەکرد بۆ لای یتەمبەر و
 ئەکەوتن بەسەرسینگ و بشتیا ٠٠ ئەویش ئەیگوشین بەخۆیا و ماچی
 ئەکردن ٠

دووم : (تەبەرائی) ئەگێرتەوه لە (جابر) وه - خوای لى پازى
 بیت ٠٠ ئەفەرموئى : « جوومه خزمەتی یتەمبەر - صلى الله عليه وسلم -
 ئەبنم هەردوو دەستی دادابوو و لەسەر ئەژنۆ ئەپۆشت ٠٠ [حەسەن و
 حسین] یش بەمدیوو بەودیویا خۆیانان هەلواسیوو ئەیفەرموو :

» بهر خوشتره که تان .. خوشتری چاکه ، وه یتوه یش باری
چاکن .. ، [نعم الجمل جملکما ، ونعم العدلان اتما] •

ئینجا - مام عومهر - زانایانی پهروه رده ی ئیسلامی هاوار و داوا
نه کهن به پشوودان و چهوانه وه ی منال ، دوا ی ئه وه ی له قوتابخانه و
ئیش و کاری هاته وه ، وه ک بلیعت و فیهل سووفی ئیسلام - ئیمامی
غه زالی - ئه فهرمو ی : پئوسته منال دوا ی ئه وه ی له قوتابخانه هاته وه
یاریه کی جوان و شیرین بکات بو ئه وه ی ماندوو بوونی قوتابخانه که ی
له بیر به رته وه ، چونکه به رگری منال له یاری و به رده وام بوون
له سه رخویندن به درێزایی پوژ .. دل ئه مرئیی و و زیره کی ئه فه وئیتی ..
ئینجا ده ست ته کات به قیل و ته له که لیدان بو ئه وه ی له خویندن خوی
پزگار بکات .. •

۳ - به یوه سستی له نێوان مال و مزگهوت و قوتابخانه :

واته پئوسته مال و مزگهوت و قوتابخانه ی منال وه ک به کبن ، به و
مانایه له ماله وه ، وه یا له قوتابخانه شتیک نه چیت به گو ی یا پچهوانه ی
ئه وه ی مزگهوت یی له پرووی پهروه رده و ینگه یاندنه وه .. ئه گهر
ئاوابوو ئه وه ینگومان ئه وه مناله وای لی دیت له پساوه تی و جوامیریدا
به نهجه ی بو رابکیشری • ئه رک ی ئه مه یش بو یه کهم جار ئه که وینه ئه ستوی
باوکان .. ئینجا پهروه رده که ران ، ئاماژه بهم مه بهسته به ئه م فهرمووده ی
پغه مبه ره - صلی الله علیه وسلم - [کفی بالمرء انما ان یضیع من
یقوت] ئه بوداود •

مام عومهر : مامۆستا ؛ سه رم سوړ ئه مئینی کانتی [مزگهوت و
قوتابخانه] به یه که وه باس ته که یت ؛ چونکه ئیستا جیاوازی به کی ئیجگار
که وره هه یه له نێوان قوتابخانه و مزگهوتدا !! •

مامۆستا : مام عومەر ؛ ئەو تۆ ئاگات لە وەزعی ئیستای قوتابخانەکان نییە ، ئەو وشکی و دوورە پەریزییە جارانە ئەما . . ئیستا سوپاس بۆ خوا قوتابی و مامۆستا لە قوتابخانەکاندا نوێژ بە جەماعەت ئەکەن .

مام عومەر ؛ زۆریش ناحەق نییە ، چونکە :

أ - زۆربەی مامۆستانانی ، قوتابخانە و زانکۆکانمان بەروەردە یەکی ئەوتۆی پەسەند نازانن . . !! کەچی کۆرپەکانی ئیمەش ئەوان گۆشیان ئەکەن بە ئوسلوب و شیوازی ییگانه کان .

ب - ئەو کێبانهی لە قوتابخانەکاندا ئەخوێرتن پرن لە پلار و توانج لە ئیسلام . . وە بۆ هەڵمانی مەرووف بۆ لای بێخوایی و بێکۆتایی جیهان وەك : [ماددە لە ئەمان نایە . . لە هیچیش پەیدا نایێت بە لکۆ لە شتووە کەووە دەیت بە شتووە کە بێ تر . .] وە . . [ماددە بەروەوامی هەبە ، واتە بەروەوامی هەبە] .

ج - پێژەری واته ئاینییەکان زۆر زۆر کەمە لە چاو واتهکانی تردا ، واته ئەو گرنگییە ئەدریت بەزمانی ئینگلیزی دە یەکیکی ئەو نادریت بە یاسە ئاینییەکان . . !! بۆیە قوتابیەکان کاتی دەرئەچن نازانن پیتیکی قورئان بە پەروانی بخوێننەو ، وە شارەزای هیچ یاسایەکی بەرنامەیی ئیسلام نین ، هەروەك لە ژبان و میژووی دێران و هەلکەوتووێکانی سەرەتای ئیسلام نەشارەزایە . . کەوابوو لەم کاتەدا زیاتر مەناڵ پتووستی بە یارمەتی و چاودێری هەبە بۆ ئەوێ کافر لە مێشکیا هێلانە ئەکات .

د - پووخواشی و خوێشەوێستی لەنێوان بەخێوکار و مەناڵە کەدا ! واته ئەبێ زۆر خواوەن سۆز و بەمێهرەبان بیت لەگەڵ مەناڵاندا . . وە زاناکانی بەروەردە و دەروون ناسی و کۆمەلایەتی جەندەشتیکیان یش چاو گرتوو بۆ ئەم مەبەستە :

أ - پهروودده کهر ئه بئی پروو خوش بئی له گهـل منالدا .

ب - دیاری و بهخشش و پاداش و ئافهـرین ههـرکات له ههـر ئیشیکیا سهـر کهوتوو یئت .

ج - کردار و ووتهی جوان و شیرین بئی .

د - گوئی گرتن بو قسهـی و ، وهـلام دانهـوهـی داخوازی کهـیانی .

هـ - پهروودده کهر خۆی بپاتهـ پیزی منالهـ کهوهـ [نعم الجمل جملکما، ونعم العـلان أتما] .

ئاوازهـ بهـ روو خوشی و خوشهـو یستی بهـ ئهم فهـرموودهـیه کهـ (ئهـبودهـداه) ئهـفهـرموئی :

[مارأیت او سمعت رسول الله - صلى الله عليه وسلم - يحدث حديثاً إلا تبسم ؟] . سهـبهـرت بهـدیاری و بهـخششهـ :

« یغهـبهـر - صلى الله عليه وسلم - دیاری وهـ ئهـگرت و پاداشی ئهـدایهـوهـ . . . »

لهـپروی سۆز و بهـزهـیی بهـوهـ بوـ (یغهـبهـر - صلى الله عليه وسلم - دهـستی ئهـهـتتا بهـسهـری منالدا و ماچی ئهـکرد ، یا ئهـفهـرموئی :

« نوێزم داتهـ بهـست یم خوش بوو درێزهـی بهـمهـی . . ئینجا کهـ گریانی منالم ئهـ بهـست نوێزهـ کهـم بهـپهـلهـ ئهـکرد . . . » واتهـ زوو نوێزهـ کهـم تهـواو ئهـکرد و ئهـچوم بهـ سهـردهـم منالهـ کهوهـ . .

وهـ ههـروهـها لهـ بهـر پیزی هاوهـلهـکانی در زینی کرداری بوو کهـ وهـک خاتوو عایشهـ ئهـفهـرموئی : (لهـ ههـموو کس تهـرم و زیانتر بوو ، پروو خوشتر بوو ، وهـ بهـ درێزایی تهـمهـنی ئهـچی پانهـ کیشاوهـ لهـناو هاوڕێکانیدا . .)

وه زۆر چار عهباكهى پاتهخست بۆ ميوان و ئهغهرموو : [ههركات
 ههلبژيراي عيلىك هاتهلاتان پېزى لى بگرن ۰۰] .
 ۵ - بهبى پېرۆگرام و پېياز زيان بهرتهسه ۰۰
 مامعومه : ماموستا : چۆن منال به بى پېرۆگرام زيانى بى
 بهرتهسه ۰۰ ههزئه كه تۆزى پافى بكهى بۆمان ۰۰؟
 ماموستا :

أ - ئاشكرايه ههريشتىك به پېرۆگرام پروات فېرى ياسا و پهوشت
 نهيت و خووى پتوه ئهگرى و له ياشه پۆزىشدا دهوامى لهسه تهكات ۰۰
 هه له بهر تهمهيه پهروه ده كه ران تهمهيان پيش جاو گرتوو ۰۰ جا منيش
 - پشت به خواى گهوره - هتدى لهوانه كه له كردار و ووتى پتعه بههروه
 وه گريراون بۆتاني باس ته كه م :

● چهند جوان و شيرينه كاتى له خه و خه بهرت بووه وه ته نزا به
 - كه له پتعه بههروه وه گريراون - بخوئى و ئينجا مناله كه يشت
 فېر بكهيت :
 [الحمد لله الذي أحيانا بعد ما أمتنا واليه النشور] .

بوخارى و موسليم

● ياساى لهسه ئاوچوون ۰۰ پتويسته بۆ موسلمان خوئو و منال و
 خيزانى فېرى بن ، چونكه پتعه بهر - صلى الله عليه وسلم -
 واىكردوو .
 - كاتى ته پواته زووره وه (بى جهبى) بخاته يشه وه و ته زيكه
 بخوئى :

(اللهم إني أعوذُ بك من الخبث والخبائث) .

بوخارى و موسليم

- ته وهى ناوى خوا ، ياقورئان ، يا ههراوىكى پېرۆزى لى
 نووسرايى ، له دهروه داي بى و نهى باته سهراو .

• - له یش چاو خه لکیدا دانه یشی ، واته نه گهر دهشتی کاکي به کاکي بوو دوور که وینه وه له خه لک •

- پوونه کاته پووگه و یشینی لی نه کات •

• - له پینگه و جگه کی کوپوونه وهی خه لک دا دانه یشی •

- له سه ر ئاوو دست قسه نه کات •

- به باشی خوی پاک بکاته وه •

- به دهستی چهپ خوی پاک بکاته وه •

- کاتی هاته دهره وه [پتی راستی] یش بخات و نهم ویرده بخوینی:

[الحمد لله الذي اذهب عني الازي وعافاني] •

- کاتی هاته دهره وه دهستی به (سابوون) بشوری • چونکه

(جهیر) نه فهرموئ : (من له خرمهت پیغه مبهردا بووم •• اکاتی له سه ر

ئاو بهاتایه ته دهره وه نه فهرموو : ئاوکی پاک بینه •• منیش ئاوو کهم بو نه هینا و دهستی پی نه شوری و نه یشی هینا به گل دا ••) (۱) •

[نه سائی له جهیر ره وه گیراویه ته وه] •

● مام غومر ؟ ئینجا له یش چاویسه وه دهست نوژیکی پیک و پیک

هه لگره و خیر و گهره بی دهست نوژی بو باس بکه •

- دوعای دواي دهست نوژی قیر بکه •

- دواي دهست نوژی دووپه کات نوژی بکات •

- به گویره دهسلات و توانین له گهل خوت شه و نوژی پی بکه •

چونکه شه و نوژی :

(۱) مه بهستی پیغه مبهردا - صلی الله علیه وسلم - پاک و خاوینی

به ولا بردنی ئهو پاشه رو که به نه نووسی به دهستی مهردوومه کانه وه

له کاتی خو پاک کردنه وه دا ، جا ئیتر به هه ر شتی بیی باشه ••

وه ک سابوون و نامیری کاره بایی که ئیستا باون •

- شاپرپنگه به بۆ گه ياندنى بهنده به بههشت •
- ئهوى شهونويز بکات لای خوا به بهنده به کى پاسته قينه دائه نرى •
- له خوا نزيكى ته کاتهوه و گوناھى دائه لى •
- له گه ل خۆت بيه بۆ مزگهوت بۆ نويزى به يانى •
- دوعاى دواى بانگى قىربكه : [اللهم رب هذه الدعوة التامة ،
والصلاة القائمة ، آت محمداً الوسيلة والفضيلة ، وابعثه مقاماً محموداً
الذي وعدته ••] بوخارى
- گه وره بى نويزى جه ماعه تى بۆ باس بکه •
- وىرد و ئه ورا دى دواى نويزى پى بلى •
- به تايهت زيكرى شيوان و به يانى وهك : [لا اله الا الله وحده
لا شريك له ، له الملك وله الحمد ، وهو على كل شىء قدير] ۱۰ جار •
- [اللهم أجزني من النار] ۷ جار •
- [اللهم اني أسألك الجنة] ۸ جار • ئه مه و ئه وه دوعا يانهى
تره كه له پيغه مبه ره وه - صلى الله عليه وسلم - وه رگيراون •
- له گه ل خۆت دهست بکات به خوئندنى قورئانى پىروژ هه رچه نده
ريکتهوت •

مام عومهر ؛ دهوام له سه ر قورئان خوئندن زۆر پيويسته يا كه ميکيش
بیت ، بۆ ئه وهى مه ردوم له زيانا پۆزى لى دهورنه که و ته وه •• هه ر
له بهر ئه مه شى بوو زانا کان - خوا ياداشيان بداته وه - قورئان يان کردو وه
به [۶۰] به شه وه - حزب - وه هه ر - (حزب) يکيان کردو وه به چوار
به شه وه •• جا ته گه ر مرقوف بۆ نه گونجا هه مو و جار به شيكى زۆرى لى
بخوئيه ته وه ، با هه موو به يانى به ك پى (حزب) يک ده ور بکاته وه •• ته گه ر
به م شيوه به بر و و دهوام بکات به ما وهى (۲۴۰) پۆز ، واته (۸) مانگ
ده ور يکى ته وادى قورئان ته کاته وه بى مانه وو بوون و په له پهل •• به لکو
ته شتوانى به دم ته وه وه گه لى لى له بهر بکات •

به کورتی :

دهست لهو خترو پیره ههله مه گره ، چونکه قورئان وه کو پتغه بهر
- صلى الله عليه وسلم - نه فهرموئ :

(ههركهس ههرفيكى لى بخوينى (۱۰) چاكه ي بۆ نه ووسرى ، خو
ئاشكر ايشه ههركه يهك به (۱۰) قات پاداشى بۆ ههيه ، من ناليم [الم] يهك
پينه ، بهلكو (ئەلف) پيتكه (لام) پيتكه ، (ميم) پيتكه) . جا ههركه بهو
جوړه سه رنج بده و بير بكه ره وه لهو هه موو ووشه و پتانه ي قورئانه .
(سه عاليه ي) له ته فسیره كه ي خويده نه فهرموئ : ژماره ي پينه كانى قورئان
ههزار ههزار و بيست و چوار ههزار پينه - واته يهك مليون و بيست و
چوار ههزار پينه .

كه وابوو با هه موو لايه كمان دهوام بكه ين له سه ر قورئان خوئندن و
له بهر كردنى .

● رابه تيرى و هه شقى وه رزنى بى بكرى . چونكه قورئان

نه فهرموئ : [وَأَعِدُّوا لَهُمْ : اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ . . .]

ههروهك پتغه بهه رى خو شه ويستمان - صلى الله عليه وسلم -
نه فهرموئ : (المؤمن القوي خيرٌ وأحبُّ الى الله من المؤمن الضعيف
وفي كلِّ خيرٍ . . .) .

ئهم وه رزشه هه موو جوړه وه رزشيك نه گريته وه ، وهك پاكردن و
زۆران گرتن و هه لگرتنى شتى قورس و . هه .

چه ند جوان و په سه نده - مام عومه ر - منال ئاماده ي روحي و
لاشه ي بكرى بۆ ياشه پوژى ئيسلام و ئاراستى خاكى ئيسلام . بۆ
ئوه ي هه مووكات له قه ره ولدا بىت .

● مواتلې بکته زانیاری په کان بکات ، چونکه خوا نه فهرموئ به
 یتهمبه ر - صلی الله علیه وسلم - که بلئی (وقل رب زدني علماً
 طه/ ۱۱۳) خوا یا زانیاریم زیاده بکه •

چونکه نه گهر قوتابی بیت ، ثم مواتلې به نه بی به یارمه تی ده ری
 له قوتابخانه دا وه نه گهر کریکار و کاسب بیت نهوا بیري تیز نه بیت و
 سه ليقه په یدا نه کات •

● ناداب و پوه شتی ده رجوونی ماله وهی فیر بکری ••
 - کاتی پلاو ، یا پالتو ، یا کراس ، یا هدرشتیکی تر له بهر بکات
 باله راسته وه ده ست پی بکات واته ، له پشه وه ده ستی پاستی ، یا قاچی
 راستی •

- له بکاتی دا که ندیاندا له چه په وه ده ست پی بکات ، چونکه یاسای
 یتهمبه ر و ابووه بویه نه فهرموئ :

(اذا اتعل أحدکم فليبدأ باليمنی ، واذا خلع فليبدأ بالشمال) موسليم •
 - دوعای ده رجوونی ماله وهی فیر بکری ، چونکه کاتی یتهمبه ر
 - صلی الله علیه وسلم - له مالی ده رنه چوو نه فهرموو : « بسم الله ،
 توکلت علی الله ، لا حول ولا قوة الا بالله » نه بووداود و بیرمزی و
 نه سائی •

● ناداب و یاسای به پریگه دا پوشتن فیر بکری بهم شیوه به :
 - زور له سه رخو و نهرم و نیان پروا به پریگه دا ، چونکه خوا
 نه فهرموئ :

[وعباد الرحمن الذين يمشون على الارض هوناً ، واذا خاطبهم
 الجاهلون قالوا سلاماً] الفرقان : ۶۳

- له ئاستی نامه حرم دا چاو داخا^(۱) ، چونکه خوا نه فهرموئ :

(۱) هه ر ئافره تیک ئیسلام پریگه ی خواستنی بدات نه وه نامه حرمه •

[قل للمؤمنين يغضوا من أبصارهم ويحفظوا فروجهم ... وقل للمؤمنات يغضن من أبصارهن ويحفظن فروجهن ...] النور/ ۳۰ •

- قیری سەلام کردن بکری و بلی : [السلام علیکم] وەلامی سەلام بداتەو بە [وعلیکم السلام ورحمة الله وبرکته] ، وە هەروەها سەلام بکا لەو کەسە ی ناسی ، یا نە ناسی •

- هەربکات گەشت بە هاوڕێکانتی تەوقەیان لە گەڵ بکات ، چونکە یتەمبەر - صلی الله علیه وسلم - ئەفەرموی :

(إذا التقى المسلمان فصافحا وحمدا لله ، واستغفرا غفر لهما) •

واتە هەربکات دوو مۆسڵمان گەشتن بە یەک و تەوقەیان کرد و سوپاس و ستایشی خویان کردو ، داوای لێ بووردنیان لێکرد خوالە تاوانەکانیان خۆش ئەبێت •

- لە روشتندا قەراغی ڕینگە بگری •

- شتی نەخاتە سەر ڕینگە کە بێتە هۆی نەزیهت دانی خەلکی ، چونکە یتەمبەر ئەفەرموی : (لا ضررَ ولا ضرارَ) •

- هەرشێکی بەرچاو کەوت لەسەر رینگە وەک دپک و بەردو شتی و دووری بخاتەو ، چونکە یتەمبەر - صلی الله علیه وسلم - ئەفەرموی :

(الایمان یضع وسبعون شعبة أعلاها قول لا اله الا الله ، وأدناها إمالة الأذى عن الطريق) بوخاری •

- بەشیوەیەکێ گشتی بەمافی سەر ڕینگە ئاشنا بکری ، چونکە یتەمبەر - صلی الله علیه وسلم - ئەفەرموی • لەسەر ڕینگە دامەنیشن ، ووتیان ئەی یتەمبەری خوا ناچارین هەر شتی دانیشین ، ئینجا یتەمبەر - صلی الله علیه وسلم -

فهرمووی : ده ته گهر ههردائنه نیشن مافی رینگه که بدن ، ووتیان :
 مافی رینگه که چی یه ته ی پښه مبهری خوا ؟۰۰!
 فهرمووی : چاو داخستن له ناستی بی شهرعی ، زیان نه گه یاندن به
 موسلمانان ، وه لām دانه وهی سلام ، فرمان دان به چاکه و دووره پهریزی
 کردن له خرابه ۰۰) •

– کاتی چوو بو قوتابخانه مافی هاو پیکه ی بدات وه که ته وه :سه لāmی
 لی بکات ، ته گهر نه خوش کهوت پروا بولای ، وه ههروه مال له کانی
 شادی و شیوه دا سهری لی بدات ، وه له کتی ته نگاندا یارمه تی بدات •
 مافی ماموستا که ی تی بگه یه نری ، واته ماموستای قوتابخانه ، یا
 کارگه ، به چووی پیره وه ته ماشای بکات ، ته گهر تووپه بوو نارام بگری ،
 وه له لایا زور به ته دهب و به ویل بی ، کاتی نه پروا بولای داوای مؤلته تی لی
 بکات ، له کاتی قسه کردنیا گوئی بو بگری تا لی ته بته وه ، له کوتایدا
 ترسی خوا و چاو دیری خوا بخهره دل وه ، وه ناگاداری نویره کن بکات و
 له کاتی خویندا بیان کات ، وه هه لسو و کهوتی له گه ل پیاوچا کاندای بی •
 مام عومهر ؛ هه ول بده نویری شیوان و خه وبتان له مزگه وتی
 گه پره که که دا به جه ماعت بکن ، چونکه پښه مبهری – صلی الله علیه
 وسلم – ته فهرمووی :

(صلاة الجماعة أفضل من صلاة الفرد) (الواحد) بسبع وعشرين
 درجه) • بوخاری و موسلیم
 – کاتی ته پوون بو نویره خوت و مناله کان جل و بهرگیکی پاک و
 بوخته و جوان و قه شهنگ له بهر بکن ، خوا ته فهرمووی :
 [خذوا زیتکم عند کل مسجد] •

– کاتی ته پوون بو مزگه وت شتی بو گهن – وه که یاز و توور و

• من أكل ثوماً أو بصلاً فليعتزل مسجدنا^(۱) ، بخاری و موسلم .
- خوّت و خاوو خیزانت جینگه و نیشنگه ی حهوانه و مت پاك و
خاوین پرابگره ، چونكه یتهمبهر - صلى الله عليه وسلم - ثم فەرموده یه ی
لهبەر تهوه فەرمووه :

[اللهم اجعل في قلبي نوراً ، وفي لساني نوراً ، واجعل في سمعي نوراً ، واجعل في بصري نوراً ، واجعل من خلفي نوراً ، ومن أمامي نوراً ، واجعل من فوقني نوراً ، ومن تحتي نوراً ، اللهم اعطني نوراً] •

— گه یشتیه مزگهوت پی پی راست پیش بخه بو ناو مزگهوت ، ثم
دوعایه بخوینته [اللهم صلّ وسلم وبارک علی سیدنا محمد ، ربّ اغفر لی
ذنوبی وافتح لی أبواب رحمتک] •

- کاتنی ہاتھ دہروہ پئی چہ پت پش بخہ لہ دہرگای مزگوتدا ،
نہم دوعایہش بخوئہ :

- 12. -

[اللهم صل وسلم وبارك على سيدنا محمد ، ربّ اغفر لي ذنوبي ،
وافتح لي أبواب فضلك] •

● ئىش و كارى قوتابخانىان پى تەواو بىكە - مام عومەر - وەك
نووسىنەو و پىچوونەو و بىر كىردنەو لە وانەكانى •

- ھەر ئىشنى ئەكەن ئەبى بەرىك و پىكى فەراھەمى بىنن چونكە
يەنە مەھمان - محمد - صلى الله عليه وسلم - واى فەرمان داو وەك
ئەفەرموئى :

[ان الله يحبُّ اذا عمل أحدكم عملاً ان يتقنه] رواء الیهقى •

- ئەو شتانەى كە سألەھا دووبارە ئەبنەو و دىن و ئەپۆن ، وە
پىروبادى ئىسلامیان تىايە ھەول بەدە لەكەتى خۆیدا بۆ خاووختزانى باس
بىكە ، بۆ وىنە وەك (اسراء و معراج) شەوپەوى ز روشتى يەنە مەھەر
بۆ ئاسمانەكان - وە لەمەيشەو باس (المسجد الانصوى) بىكە كە ئىستا
جوولەكەى تەرمس داگیرى كىردو وە ، واتە ھۆى زال بوونى جورا كە
بەسەر موصلمانەكاندا باس بىكە ، ئىنجا رافەى ئەو بىكە كە ئىسرئىل
ئاتوتتەو و [فەلەستىن] رزگار نایىت بە دەستى موصلمانەكان نەبىت ، كە
شىعار و دروشمیان تەنھا ئىسلامە •

- ھەموو كات خۆشى و زەوق و شەوق بىخەنە ناو خىزانتەو •

- مەتەلى جوان جوان و مانا داریان لى ھەلپتە •

- سەرگوزەشتە و چىرۆكى پەرمانا و واتانیا بۆ بگىرەردەو •

- جوۆرەيارى يەكانى وەرزىيان لەگەل بىكە ، گەف و گۆى
ئەدەبى و پەوان بىژيان لەگەل بىكە ، چىرۆكى كۆمەلایەتى و مێزوویان
بۆ باس بىكە •

- تىواران خاووختزان زوو بىخەوینە •• چونكە درەنگ خەوتن
زىان ئەبەخشى بە تەندروستى ، دەمار لەق و پەق ئەبكات ، نوێزى بەیانیت

لە کيس ئەدات ، زوو خەوتن و زوو ھەلسان لە خەو سىما و نىشانەى
پياو چاكانە ، سامەگەر ئىشكى خىريان بەدەستەو بى ، ئەو قەيدى نىيە .

مام عومەر: ماموستا ! ئەو ئەچى جەنايت زۆر شارەزاي دانىشتنى
ئىستائىش و لەمەوئىشيشيان چۆن بوو ، بەلام تۆ ئەو بزانە كە ئەو جۆرە
ئىستا تا نيوشەو دائەنىشى و بەيانىش تا ھەتاو گەرم ئەكات لە خەو
ھەلئاسى .

ماموستا: مام عومەر . بەلى شارەزايىم ھەيە ، ئەزانم دانىشتنى
ئىستائىش و لەمەوئىشيشيان چۆن بوو ، بەلام تۆ ئەو بزانە كە ئەو جۆرە
دانىشتانە ھىچيان شەرى نىن ، وە ئەگەر بە تەرازووى ئىسلامدا
بيانكيشين بۆمان ئاشكرا ئەبى كە سەد لە سەد حەرامە ، چونكە شەوى
دەريزان بەغەبەت و تاوېردنى يەكتر و تاووناتۆرو و تەماشائى كردنى
فەلىمى نامرؤفانە ئەبەنەسەر !!

يا بە خوئىدەنەوى [خورشيد و خاوەر] و . . . [سېرىن و فەرھاد]
و . . . [لەيلى و مەجنوون] و . . . [مەنيجە و پېرەن] !! . . . ھەتە

● كاتى چووئە سەر جىگەى خەو ، ئىش ھەموو شىك پەتو و
نوئەكان بە باشى تەكىنە ، نەو ك مار و موورى لەتۆى نوئەكاندا بىت و
ئەزىت بىكات ، ئىنجا پراكشئ بەسەر لای راستا و دەست نوئىزىشت بېئ و
ئەم دوغايەش بخوئە :

[اللهم أسلمت نفسي اليك، ووجهي وجهي اليك، وفوضت أمري اليك،
والجأت ظهري اليك ، رغبةً ورهبةً اليك ، لا ملجأ ولا منجى منك الا
إليك ، آمنت بكتابك الذي أنزلت وبنبيك الذي أرسلت] .

بوخارى و موسليم

– ئىنجا بخەو بە نيازى ھەلسان بۆ شەونۆز

– ئەگەر تووشى بى خەوى ھاتى ئەم دوغايە بخوئە :

[اللهم غارت النجوم ، وهدأت العيون ، وأنت حيّ قيّوم لا تأخذك
سنة ولا نوم ، يا حيّ يا قيوم اهد ليلى وأُنِمْ عيني ۰۰] پشت به خوا
خهوت لئی نه کهوئ .

مام عومەر ؟ ئەمانە کە باسم کردن بۆت یۆیستە پیادە بکرتن دواى
ئەو خالانەى لەپێشەوە باسم کران •

هيوام وایە ، ئەگەر بەوجۆرە باسم کرا ، هەول بەدەیت لەگەڵ
رۆلە کاتتا بنە پیاوو بلیمەتێ پاشەپۆژ یارمەتیش بەدەستى خوايە •

[وقل اعملوا فیسرى الله عملکم ورسوله والمؤمنون] •

ئینجا دواى ئەوەى پەرورەدەییکی باشت کرد - مام عومەر - ئەبێ
هەول بەدەى بۆ فراوان کردنى ئەو ھۆیانەى ئەبنە ھۆ بۆ بیرتیزی و
پۆشن بیری منالە کە وەك :

۱ - کێتخانەى کى تابیەتیان بۆ تەرخان بکری ، وە جۆرەھا کێتیی
سوودبەخشى تێ بخری بەم شیوەیە :

أ - ھەموو منالیک قورئانیکى خەتخۆش و ووشەگەرە •

ب - تەفسیریکی کورت بۆ ھەمووی قورئان •

ج - چەند کێتیکى تابیەتێ بە فەرموودەکانی پێغەمبەرەو - صلى
الله عليه وسلم -

د - چەند کێتیکى تابیەتێ لە [فیقە]دا وەك [فتح القریب] ی کوردی
[وہ چوں نوێز دەکەى !] •

ه - چەند کێتیکى تابیەتێ بە عەقیدەى ئیسلامەو ، وەك [ئێستا
بەختیارم]وہ [خوا لە پروانگەى زانیارییەوہ] یا [لەسەرەپێى کاروانی
باوەپرا] •

۱ - چەند كىتەپكى تايەتتى بەگىردار و پەوشىنى يىغەمبەرە - صلى الله عليه وسلم - وەك كىتەپكەى خوا لىخوش بوو - مامۇستا شىخ عبدالعزىز يارەزانىي ھەردوو بەركەكەى [زىيانى يىغەمبەرى مەزن] محمد - صلى الله عليه وسلم -

۲ - چەند كىتەپكە سەبارەت بەفكرەى ئىسلامىيەۋە بىكە لەگەل ئەقلىيە تياندا بىگونجىن وەك [نمونه يەك لە ئىسلام] ۰۰ [لەدەر وازەى ئىسلامەۋە] ۰۰۰

[بەرە و رىيازەكانى ئىسلام] ۰

مام عومەر : مامۇستا : ھەز ئەكەم ناۋى ھىندى كىتەپى ترم بۇ باسى بىكەيت لەو بارەيەۋە ۰

مامۇستا : مام عومەر : بە ناشكورى نەبى كىتەپخانەكانى كوردستانمان پەرن لە خالى !! سەبارەت بە كىتەپ ئىسلامىيە ، جا لەبەر ئەۋە ناتوانم دەست نىشانى كىتەپى ترم بۇ بىكەم ، چونكە نىيە ، لەكەل ئەۋەيشدا كوردستان لە ھەموو شەتتى لەبارتەر بوۋە بۇ نوۋىنى كىتەپى تايىنى و بىكۆمەلەيەتتى ۰

جا لەبەر ئەۋە ھىوام ئەۋەيە لەمەۋلا ھەرىيەكەمان شەۋو پۇژ بىي وچان خەرىكى نوۋىنى كىتەپ و نامىلكە بىت بۇ كۆرپە مۇسلمانەكانى كوردستان بۇ ئەۋەى لەپىگە و پىيازىكى پاستەۋە پىيان گەيەنن بە لوۋتەكەى زىيانى ھەردوو جىھان ، بەلكو خواش سۆزو بەزەىي خۇي پەژىزى بەسەر ھەموو وولاتەكانى ئىسلامدا بەتايەت كوردستانى خۇشەويستان ۰

۳ - ھاۋەشى گۇفارىكى ھەفتانە ، يا مانگانە ، بىكات بەۋ مەرجە ئامانچ و نىيازىكى ئىسلامى بىت ، نەك ئەۋانەى كە ئەبنە ھۇي تىكدانى مېشك و دەروۋنى ، نەك ئەۋانە كە نىگارى ئافرىقى بىي ئاپروو و سەلتەيان پىۋەيە ۰

۳ - يارمەتى ۋە رىگرتىن بە ھۆيەكانى روونكردنەۋە ۋە «الاستعانة
بوسائل الايضاح» واتە ئەو شتاتەي بە نەخشە و نىگارەۋە شتەكان يىشچاۋ
ئەخەن ۋەك :

جوگرافىيە ۋە تەدار و ھەرىشكى تىرى چاك •

۴ - سەردانى مۇرەخانەكانى بەيناۋ بەين ، چونكە گومانى تىدانيە
سەردان لەو جورە شوپانە ئەيتە ھۆ بۆ كوردنەۋەي چاۋ و دىل و بىر و
مىشكى •• و ئازايى و لىھاتوۋىي نىسا دروست ئەكات ، ۋە گەلانى
پىشوانمان ياد ئەخەنەۋە •

۵ - سەردانى كىتەخانە گىشتىيەكان •• ھەرىكات دەرفەت بوو •
ئەمەش سوود و قازانچى زۆرە •• قىرى ياساى سەردان ئەيت سۆزى
ھونەرى و رەۋان يىزى ئەجوۋلى •

۶ - ھانەھانىيە بىرى بۆ ئەۋەي مۇتالە و تەماشاي كىتەب بىكات ،
چونكە زانا خاۋەنى پەلە و پاىيە • نەك نەزان :

[يرفع الله الذين آمنوا منكم والذين أوتوا العلم درجات ••] •
چونكە زۆر خوتىدەنەۋە ئەيتە ھۆي ناساندنى ئىسلامىكى پاستەقىنە ،
ئەۋ ئىسلامى ئەبەكەر و عومەر و عوسمان و عەلى و ۋەنەيان
ئەيان بىرد بەپۇۋە •

بەۋابوۋ يىۋىستە لەسەر شانى ھەموو لايەكمان مۇتالەكانمان
تىگەيەنن لە ئىسلام بەم شىۋەيە :

- ئىسلام ئايىن و دەۋلەتە •• واتە جىاۋازى لەتوان ئايىن و
دەۋلەتايە •

- قورئان رىزىم و ياسايە بۆ ھەردو جىھان واتە ئەبى ياساى زىيات
تەنھا لەقورئانەۋە يىت •

- میژووی ئیسلام .. واته میژووییه کی پرسته قینه و دور له
گوپین (تحریف) ی ئیسلامی بو باس بکری •

ئهمانهش بهم شیویه تهواو ئهین :

- مواتله ی کتیه فیکری بهکان •

- مواتله ی پهراوه میژووییه کان •

● ئه و کتیه نه ی په یوه ندیشان به داگیر کردنی فیکره وه ههیه
[الغزو الفکری] • واته نه خشی کافران که چۆن هاته ولانه وه و
هیلانه یان بهست ، ییش ئه و دی به هیزی سه ربازی داگیرمان بکه ن •

● ئه و کتیه نه ی باسی شارستانیه تی ئیسلام ئه که ن ••

مام عومهر : مامۆستا ؛ جا چۆن ئه و مناله وای لی بکری خوو بداته
مواتله و خویندنه وه ؟

مامۆستا : مام عومهر ؛ ئاشکرایه ئه و مناله به گۆتره خوو ناداته
مواتله و خویندنه وه ، به لکو ئه بی •

△ نرخ و به های زانیاری و نه زانیی بو بکیشین •

△ ریزی زانا و نه زانین بو به راورد بکهین •

چهند سوود به خشی ئه گهر ئه و مناله بهختیاری زانا بکان و نه گبه تی
نه زانه کان بزانی ، وه ئاگادار بکری به و پله و پایه یه بو خوینکاری پرست
ههیه لای خوی گه وره •

△ هاندانیان بهم جوړه :

- ههرکس زوو ئه وه بخوینته وه ،

- ههرکس زوو مواتله ی بکات •

- ههرکس ئه وه له بهر بکات دیاریه کی باشی ئه دمه ی •

ئینجا تا قی یان بکاته وه •• کامیان بهیه کهم ده رجوو دیاری و به خشی
بداتی بو ئه وه ی زیاتر هه ول و کۆشش بدات ، وه ته مه له که شیان

ههست به ناتەواوی خۆی بکات ، بەلکو لە داھتوودا ناتەواوی یەکانی
پربکاتەو . ئەم بەخشش و دیاریدانە بە منال پێشنیاری فەیلەسووفی
ئێسلامە [ئیمامی غەزالی] ھەزاران پەرحەت لە گۆپی ھەرخات
پەروشتیکی جوان و پەسەند لە منالکەو ھەرخەوت ، وە یا کردەو ھەرخە
سیرینی کرد ، ئەو پێزانە (اکرام) ی بدەرتی ، وە پاداشی بدەرتەو
بە ھەرخەتیک ئەو دلی پێ خۆش بکات ، وە ھەروەھا لەلای خەلکیش
وەسپ بکری (.)

پێزگرتنی منال و بەخشش پێدانی و قەسە خۆش لەگەڵدا
پروو ھەرووی ئەو فەرموودە ی یتەبەرە ئەکریتەو . ئە فەرموی :
[تھادوا تحابوا] . (من أسدی الیکم معروفا فکفونہ ، فان لم تستطیعوا
فادعوا لہ .)^(۱) .

● خولقاندنی کەزیککی ساف و بێگەرد بۆی . . . وەك گۆپی
پرووناك و دیمەتکی سەرنج راکیشەر . . . وە ھەروەھا گەرما و فێکی
لەکاتی زستان و ھاویندا . . . ئەمانە ھەموو یارمەتی منال ئەدەن بۆ
بەردەوام بوون لەسەر درێژەدان بە مۆتالە .

● فراوان کردنی پەرتووکی جۆرەجۆر بۆی . . . چونکە زۆر
سوودبەخشە ھەرخات منال پەرتووکی جۆراوجۆری لایێ لە چیرۆک و
ھەلبەست و مێزو و وێژ و پەوشت .

لەگۆتایی ئەم بایەدا پێوستە بزانیی کە تەنھا مۆتالە سوود بەخش
ئێنە ، بەلکو ئەبێ ئەم خالانە پێش چاوی بخرێن :

۱ - پێش مۆتالە کە ئەو منالە ئامادە ی پۆچی و ھەروون بکری ،
واتە تێبگەینەری کە مەبەستی لەو مۆتالەدا ئەوەیە کە بێی بە

(۱) واتە ھەرخەستیک چاکەبەکی لەگەڵ کردن پاداشی بەدەنەو خۆ
ئەگەر تواناتان نەبوونزای چاکە ی بۆ بکەن .

خوینده وارنکی تهواو بۆ ئەوەی بتوانی بەرنامەی ئیسلام بگەیەنێ بە
گرووی ئادەمیزاد .

۲ - دانانی هێلێک لەژێر واتا گرنگەکاندا ، واتە بەقەلەم پەسەس
هێلێک بکێشێ بەژێر مانامەبەستەکاندا بۆ ئەوەی لەدایا جێگیر بین .

۳ - پەرتووکیک ئامادە بکات بۆ ئەوەی هەرشێکی گرنگی بیست و
بە جوانی زانی خێرا تیا یا تومار بکات .

ئینجا دواى ئەو کە پەرۆردە یەکی پێک وێک کرا پێوستە نێ
بگەیەنێ کە بەرامبەر بە ئیسلام بەرپر سيارە ، واتە ئەم چەند خالە
بخریتە مێشکیهوه بەم شتووه :

یەكەم : ئەو كۆمەلە خاوەن باوەڕە کە یگە یەشتن و هەر یەكەیان
بوو بە گۆزێکی هەزاری و ولاتێکی پۆشن کردووە و سەرکردایەتی
عالمێکی گرتە ئەستۆی ، وە ئالای یەکیەتی و یەكسانی و سەربەستی...
هتد ئەوانە كۆمەلە لاویکی خوێن گەرم بوون - ئەك پیر !!

وەك (ئەبوبەكر و عومەر و عوسمان و علی و عەبدوڵڵا و
ئەرفەق و سعید و مصعب و بیلال و عەممار) و سەدانی تریان هەموویان
لاوو تازە یگە یشتوو بوون ، وەسنگ و دل و مێشکیان کردووە بۆ ئیسلام ،
ئەمیش شریقەى مەردا یەتی لێدان و بوونە پاسەوانی .

دووم : هەر ئەو لاوانە بوون ، بوون بە هەلگری مەشخەلی
ئالای ئیسلام ، وە لە پێناو یەكەندەن ئازار و ئەشكەجە دران ۰۰ بێ ئەمەى
سەرشۆڕ بکەن بۆ دوژمن پۆزێ لە پۆزان !!

ئەوانە بوون شەو و پۆز بێ و جان خەریکی جیهاد و تێكۆشان بوون
تا حكوমেتیكى ئیسلامیان فەراهم هێنا بەسەر كەردایەتی [محمەد
- پێغەمبەرى خوا - صلى الله عليه وسلم -] . لەژێر پێبازی قورئاندا ،
تا واى لێهات سەرى ئەو دوو دەولەتە گەورەیان - فارس و رۆم

دانه‌واند ، وه له پۆزه‌لانه‌وه گه‌یشته‌ شاره‌کانی (سند) ، وه له
باکوره‌وه گه‌یشته (نهرمینی‌یه) و هه‌ندی شاری تر ، هه‌روه‌ك شامات و
میسر و برقه و ترابلس) و شاره‌کانی تری ئه‌فریقایان رزگارکرد له زوالم
وزوړ له ماوه‌ی (۳۵) سالدا •

وه له چه‌رخ‌ی (ئومه‌وی) یه‌کادا زوړبه‌ی شاره‌کانی (هند) و
(ترکستان) که‌وته‌ ژیر ئالای ئیسلامه‌وه •
وه له به‌نی پۆزه‌لانا گه‌یشته (چین) وه له روژناواوه گه‌یشته
[ئهنده‌لوس] !! •

مام‌عومه‌ر : مامۆستا ؛ به‌پاستی مه‌ردوم سه‌ری سوړ ئه‌میته‌ی کاتی
بیر ئه‌کاته‌وه له‌م ئایینه‌ که‌ چۆن ئاوا به‌ ماوه‌یه‌کی که‌م بلۆر بووه‌وه
به‌و ولاتانه‌دا !

مامۆستا : مام‌عومه‌ر ؛ هۆی بلۆر بوونه‌وه‌ی ئه‌م ئایینه‌ به‌کورتی
دووشته :-

۱ - ئه‌و لاه‌ موسلمانانه‌ به‌ته‌واوی فه‌رمانبه‌رداری ئیسلام بوون ،
واته‌ مان و نه‌ماتیان ته‌نها بۆ ئیسلام بوو •

۲ - به‌رنامه‌ی ئیسلامیان که‌یاندا به‌ جیهاندا به‌ جیهاد و قوربانی و
فیداکاری ، وه‌به‌هیزی ئارام و خۆگرتن له‌ ژیرباری گرانی پۆزگاردا •

هه‌ول و کۆشش و خه‌باتی بێ وچانیان گه‌یشته‌ کۆتایی پۆزئاوا !! •
ئه‌وه‌بوو (عوقبه‌ی بکوپی نافع) له‌ که‌ناری ده‌ریای ئه‌له‌سیدا
- بحر الظلمات - وه‌ستاو فه‌رمووی :

[اللهم ربّ محمد لولا هذا البحر لفتح الدنيا في سبيل إعلاء
كلمتك • • اللهم فاشهد !!] •

سینه‌م : یمه‌ش ئه‌گه‌ر وه‌ك یتشووه‌ کاتسان باوه‌ش بکه‌ین به‌
ئیسلامدا و خه‌بات بکه‌ین و قوربانی بده‌ین • • به‌ ئارام و دامه‌زراو

بين ۰۰ ئەو ۋىگومان ئىسلامىكى رىت ۋ پىك بەدەست ئەخەين و
خۆيشمان لە ئۆز چەپۆكى بىگنە. كانا پزگار ئەكەين ، ئىنجا سەرلە ئۆي
نازاوى (چاكرين ئومەت) ۋەرنە گرېنەو ۋ چاۋ چنۆكە كائىش تار
ئەنئىن ۋ بەرو بوومى ۋ لاتەكە ماتيان لى ئەسپىنەو ، چونكە موسولمانى
پاستە قىنە بەدىيەن مرقوف ۋ ئادەمىزادە ئەگىنە لە واقىعدا (كىۋە) ھەزارەھا
پەحمەت لە شاعىرى ئىسلام - دكتور محمد اقبال - كە ئەفەرموئى :-

من ذا الذي رفع السيوف ليرفع

اسمك فوق همامات النجوم مناراً

كانوا جبالاً في الجبال وربما

ساروا على موج البحر أبحاراً

چوارەم : جىهان ئەمپۆ لە تارىكى ماددەدا ئەزى ، ۋە لە ئازاۋە و
ئاشووبەدا چەقوۋە ۋە لە تارىكىستانى فېكرە ۋ رىيازدا سەرگەردان بوو ۰۰!!
ئابىنى دەۋلەتە گەورەكان چۆن نىۋەكيان كەردوۋە بەقولاپ و
گىراندويانەتە شارستانىيەتى ئادەمىزاد ۰۰!!؟

چۆن ھىرش ۋ ھاشاۋل دىنن بۆ ئابىنە ئاسمانىيەكان ۰۰!!
ئەبى جى جى جىھان بيارىزى لە ۋە ھەموو كارەساتە ۰۰؟ ئادەمىزاد بيارىزى لە
نزمى فېكرە ۋ ھۆش ۰۰؟ لە بى پەۋشتى ۰۰؟ ئاخۆ كەشتى رزگارى لە كام
لەنگەرگەدا لەنگەرى گرتى ۰۰؟

زۆرىيە زانا ۋ فەيلەسوف ۋ فېكرپۆشنەكان پايان وايە ئەو
پژمەي ئىسلام ھىتاۋىيەتى تەنھا ئەو شايستەي ئەو ھەيە ئالاي
ئىشكەۋتن ۋ ھىمنى ۋ ئاسايش بگرتى بەدەستەو ۰

كەوابوۋ با بە ھەموولايە تىكۆشىن مائەكەتەمان پەروەردە بگەين بە
پەروەردەي قورئان ، ۋە بەرەو ئىسلام بىيان بەين با زۆرىش ماندوو بىين،
چونكە بەھەشت ۋ پەزىلەندى خوا بەگۆترە ۋ خۆپايى دەست ناكەون ۰

يَتَجَمَّعُ : مانای جیهاد و تیکۆشان له پیتاوی ئیسلامدا بخریتیه
 مِشکِیه وه ، واته پتویسته له سه ره هموو لایه کمان زیندوو کردنه وه ی
 وشه و گیانی [جهاد] که نهویش بریتی به له بهخت کردنی گیان و مال و
 سامان له پیتاوی بووژاندنه وه ی ئیسلام و تارنانی کافر و خوانه ناس و
 ده رکردنی له سنووری ئیسلام ، - به تایبته نه وه کانمان - نه وانه که
 نه به نه نیسته جتی تیمه و دوبه دوای تیمه دا دین •

بهائی •• پتویسته زیندوو کردنه وه ی و وشه ی (جهاد) له ناو دَل و
 ده روونی کوریه کاندای بهم شیوازه :

أ - تَتَّ بگه یه نرئ که سه ره به رزی و رزگاری گه لی ئیسلام نه نه ی
 له پال جهاد و به رز کردنه وه ی قورئاندا نه بیت :

[يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهَ بِقَوْمٍ
 يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ أَذِلَّةٌ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ
 اللَّهِ وَلَا يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَائِمٍ ۝۰] المائدة ۵۴ •

ب - بخریتیه مِشکِیه وه که جهاد چهند جووری هه یه : وه که جهادی
 مالی و ، جهادی پتووس و ، جهادی فیرکردن و ، تَتَّ گه یاندنی خه لک
 له ئیسلام و ، جهادی پووبه پوو وه ستان له گه ل کافران ••

[إِنْ اللَّهُ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنْ لَهُمُ الْجَنَّةُ ۝۰]

التوبة/ ۱۱۱

[الَّذِينَ يَبْلُغُونَ رَسُولَاتِ اللَّهِ وَيَخْشَوْنَهُ وَلَا يَخْشَوْنَ أَحَدًا إِلَّا اللَّهَ ،
 وَكَفَى بِاللَّهِ حَسِيبًا] الاحزاب/ ۳۹

[انْفِرُوا خِفَافًا وَثِقَالًا وَجَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ۝۰]

التوبة/ ۴

تایهت و فهرمووده زۆر زۆره سه بارهت به ئزایهتی و سه ره بهستی و
 پاراستنی خاکی ئیسلام ، وه پته کردنه وه ی سه می هه موو سه مه کران و
 قه لآچۆ کردنی هه لانه یان •• !!

ششم : نازایه تی و لیهاتوویی و نه به ردی هاو پیکانی یتغه مبه ری بو
باس بکری سو نه وهی چاویان تی بری و بیان کات به یتشه وای خوی ،
بو نمونه :-

أ - کاتی موسلمانان کان پیکه ی (توحد) یان گرت بهر ، یتش نه وه
یتغه مبه ر - صلی الله علیه وسلم - سه رنجی نه دا نه وهی ته مانی که م
بو وایه و منال بو وایه نه ی گیرایه وه ، له م سه رنجدا نه دا هه ندیکه گیرایه وه
وهک (رافعی کوپی خدیج) و (سمره ی کوپی جندب) ، به لام کاتی
تیان گه باند که [رافعی] ده ست و مشتیکه چاکه هیه یتغه مبه ر - صلی
الله علیه وسلم - فهرمووی ده برؤ !!

تینجا (سمره) ده ستی کرده گریان و ووتی : یتغه مبه ر پوخسه تی
پرافعی داوه و به رگری منی کردوه ، که چی من به زوران نه یدم
به زه ویدا .. نه م قسه گه یتشه وه یتغه مبه ر - صلی الله علیه وسلم -
تینجا نه ویش بانگی کردن و دانی به زوران ، له نه نجامدا سمره پرافعی
خست !! تیر یتغه مبه ر - صلی الله علیه وسلم - روخسه تی نه ویشی دا .

ب - کاتی یتغه مبه ر - صلی الله علیه وسلم - له گهل هه زره تی
نه بو به کردا - خوا لی پازی بی - گه یتشه نه شکه وته که ی شاخی
(سه ور) نه وه بوو له وئی سی پوژ مانه وه له م ماوه یه دا «عه بدولای کوپی
هه زره تی نه بو به کر» ده نگ و باسی قوره یشی نه برد بویان و شهو له وئی
نه مایه وه به ره به یان زوو نه هاته وه و قوره یش به خه یالاندا نه نه هات که
شهو له مه که نه بووه !!

هه وتم : هه ول بدری نه و سوورده ت و ثایه تانه ی مانای جهاد و
خه باتیان تیایه و داوای پابه رین و بزوروتسه وه نه گهن دزی کوفر و
تاوانباران و ناپاکان نه وانه یان یی له به ر بکری وهک :-

● سووره ی « الأنفال »

● سووره ی « التوبة »

● سوورەى «الأحزاب»

● سوورەى «آل عمران»

● سوورەى «محمد»

وہ ھەروەھا پێویستە ھەنگاوە پێرۆزەکانى پێغەمبەر و یاراسى
بیربختەوہ ، بەتایبەت لە [بەدر ، خەندەق ، حونەین] .
هەشتەم : پێواندنێ ئاقیدە و پێوابوون بە (قەزا و قەدەر) (۱) لە دلى
ئەو مەنالەدا .

مام عومەر : مامۆستا ؛ سوود و کەلکى پێوابوون بە قەزا و
قەدەر چى یە ؟!

مامۆستا : مام عومەر ، ئاقیدەبوون بە قەزا و قەدەر زۆر پێویستە
لە ژيانى ئادەمیزادا ، چونکە ئادەمیزاد ھەڵنەئێ و شەرتەى نازایەتى لى
ئەدات و تێى ئەگەینێ ھەرچى تووشى ئەبێت بە ئاگادارى و فەرمانى
خوایە وە شانس و ناوچاوى خۆیەتى ، کەواتە ئەوەى خوا مەیلی لى
نەبێت و ئارەزووى لەسەر ئەکات ھەموو بوونەوەر ھەلسێ ناتوانێ
تووشى بکات . . . وە ئەوەش خوا بپاری لەسەر دايت ھەر ئەبێت و
پەت کردنەودى نیە . وەك پێغەمبەرى خوشەوێستمان ھەزرەتى محمد
– صلى الله عليه وسلم – ئامۆزگارى عەبدوللای ئامۆزای ئەکات و
ئەفەرموی :
« احفظ الله يحفظك ، احفظ الله تجدد » تجاھك ، اذا سئلت
فاسأل الله ، واذا استعنت فاستعن بالله . واعلم أن الأمة لو اجتمعت على أن

(۱) داوا لە ھەموو پەرەردەکەران ئەکەم کە ھێندى ژيانى ھاوہەلانى
پێغەمبەر – صلى الله عليه وسلم – بخوێننەوہ بۆ خێزانەکیان ،
بەتایبەت کورپەکانیان وەك . یەكەم – زنجیرەى ھاوہەلانى پێغەمبەر
– صلى الله عليه وسلم – بەکوردی . دووہم : صور من حياة الصحابة
دکتور عبدالرحمن رافت الباشا . . . وە ھەرچى تر سوود بەخش
بیت بۆ ئەم بابەتە .

يَنْفَعُكَ شَيْءٌ لَمْ يَنْفَعُكَ إِلَّا شَيْءٌ قَدْ كَتَبَهُ اللَّهُ لَكَ ، وَإِنْ اجْتَمَعُوا عَلَى أَنْ يَضُرُّوكَ شَيْءٌ لَمْ يَضُرُّوكَ إِلَّا شَيْءٌ قَدْ كَتَبَهُ اللَّهُ عَلَيْكَ رُفِعَتِ الْأَقْلَامُ وَجُفَّتِ الصُّحُفُ ۝ (۱) ، واته ئاگادارى فرمانه كانى خوا بکه ، خوايش تۆ ئه پارىزى و دىت به ده مه وه له هه موو كاروبارى گيىتى و رەستاخيزتا ، وه ژيانىكى خوش و به تامت شه داتى ، وه له تهنگ و چه له مهى هه ردوو جيهان پارىزراو ئه ييت ، وه هه مووكت خوات له كهل ته ييت ، چونكه ته در له كاتى خوشيدا خوا بنسيت ، خوايش له كاتى دير و كرفتدا فريات ته كه وى .

(يونس) يَنْفَعُ مِير - عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَام - خوا رزگارى كرد له سكى ماسيه كه دا چونكه ييشتر راست بوو له گه ل خوادا ۝ (فیرعهون) نه كاتى ده سه لات و فرمان په واييدا له گه ل خوادا نه بوو، خوايش له تهنگته كهيدا نه هات به سه رده مه وه ۝!

(وه هه ركات داوات كرد هه ر له خوا دوا بکه) ، واته ئه يى به نده نه ييه كاتى خوى ته نها لای خوا بليت ۝ ئينجا نه گه ر ته وشته داوا كراوه له وانه بوو - كه ته نها شايه نى خوايه تى خوايه - وهك داواى پيگه ي به خياري و ، زانباري و چاكبوونه وه له نه خوشي و ۝ (هند بائه وه ته نهاله خوا داواى بكات ، خو ته كه ر باوى خوا وابوو ته وشته ي له سه رده ستى خه لكيدا جيه جى بكات ، وهك شه و شتانه ي به سراون به ئيش و كار و يشه سازيه وه ، شه وه بو شه م جوړه شتانه داوا بكات له خوا كه دليان نه رم بكات ، تا ئيشه كه ي بو بكن ، شه مه يه كه ته نه رمى: (وَإِذَا اسْتَعْنْتَ فَاسْتَعْنِ بِاللَّهِ) .

كوپه كه م : بزانه ته گه ر هه موو كو مه ل بيته وه به يهك بو شه وى سوو ديكت پى بگه يين ، نه توان ، سه مه گه ر خوا بوى نوو سييت ، وه ته گه ر

(۱) تيرمذى له ئيبن عه بياسه وه گيىراويه ته وه .

كۆپىنچە تا بەلكى زىيانكەش بولۇپ، ئاتىسى، ئانىسى، سامەگەر خوالەسەرى
 نووسىيەت، واتە قازانچى و زىيان تەنھا بەدەست خاۋىيە، ئەگەر خاۋا
 بىيەۋىت توۋشى سوۋدىكت بىكەت كەسىكت بۇ فەراھەم ئەھمىيەت، ۋە ئەگەر
 ۋىستى توۋشى زىيانكەش بىكەت ئەۋە ھەر بەئەگادارى ئەۋە، ئىتى
 پىنۋەسەكان لە كارخاراۋى و، پەپەگىش ۋوشك بوۋنەۋەتەۋە، واتە
 ھەموو كار و بارىك لەلەي خاۋا كۆتايى پىنھاتوۋە، ۋە لە (لوح المحفوظ)دا
 تۆمار كراۋە، ئىتى ھىچ شىكەت بۇ زىيادە كەم ناكەت .
 جا كە ۋايىت ئىتى مەردەم لەچى بىر سىت ۹۰۰! سەل لەچى بىكەتەۋە ۹۰۰؟
 لەكەتەكەدا ھەموو شىئى بەفەرمانى خاۋىيە^(۱) ۱۰۰!

مەم غومەر؛ داۋا لە تۆۋ لە ھەموو پەروەردە كەرانى مەنل ئەكەم
 - بەزۋىيەت تۆرتەۋە - كە ئاگان لە خاۋخىزان بىيە، ۋە بەدۋاى
 ئامۇزكارى يەكەنى ئىسلامدا رىكەيان بىيە بىگرنەبەر، چونكە زاناكانى
 پەۋشەت و كۆمەلايەتە ھەموو پرايان ۋايە كە ئەگەر بەۋ شىۋەيە - باس
 كرا - مەنل پەروەردە بىكەت چاكى و پاكى مەۋگەر ئەيى . بە مەرجى
 تۆي پەروەردە كەر ئەۋە ئامۇزكارى يانە لە پىشدا لەخۇتا پادەبەكى بۇ
 نەۋە ئەۋكەسى ئەتەۋى ئامۇزكارى بىكەت رەخەت لى ئەگەرى و
 ۋوتە كەنىش بىيە بايەخ نەبەن لەلەي . بۆيە ئەلەين لار و چەۋتى و
 لاسارى مەنل بەزۋرى ئەگەر پەتەۋە بۇ [بەخىۋكەر] ئىتى ھەر كەسىك بىيە ۱۰۰!!
 مەنل چۈن چاك و رىكەت و پىكەت ئەكەتەكەدا باۋكى بەرەلەي بىكەت
 لەگەل ھارپىيە ناپاكەدا ھەلسوۋكەۋەت بىكەت ۱۰۰!!؟

- ئافىدە و بىر و بىرۋاى مەنل چۈن دائەمەزرى و لەق و لوق نايىت،
 لەكەتەكەدا باۋكى بىيەپەتە خوتەنگايەك پىلار و تۋانچ لە ئىسلام بىگرن ۱۰۰!!؟

(۱) بۇ ئەۋە زىياتر خەلسەفەي قەزاۋ قەدەرت بۇ روۋن بىيەتەۋە
 تەماشاي كىتەبى [من هو سيد القدر ۹۰۰ ؟] بىكەلە نوۋسىيە
 مامۇستا دكتور محمد سعيد رمضان البوطي .

- منال چۆن خاۋەننى خۈى بەسەند و رەۋا ئەيىت باۋكى گۆڧارى
 بىي پەۋشنى بۇ بىكپىي ، ياخۇى بە دەستىيەۋە بىي ، ۋە خەرىكى
 خۇيىدەۋە چىرۆك و شانۆگەرى و ئەۋىن بازى بىي ۰۰!!؟
 - بەگىتى باۋكىك خۇى خاۋەن خۈى جوان ئەيىت ۰۰ چۆن
 منالەكەى بەپەۋش ئەيىت ۰۰!!؟

مام عومەر ؟ ئەۋەيشمان لەبىر نەچىت كە زۆربەى باۋكن ئەلن :
 خوا خۇى ئەم منالەى بە بەدخو و خراب دروست كىرۋە ۰۰!! ئىتر
 تەرىيە و پەروەردە ھىچ نابەخشى •

لەپاسىدا ئەم داۋايە پوۋچەل و بىي ناۋەرۆكە ، چۈنكە كەس
 نەچۋە ئاقىيى [اوح المنفوظ] بىكات بزانى منالەكەى چۆن دروست
 كراۋە ۰۰!! كەۋا بو ھۇى نەگەتى و نەدامەتى منالەكە بەخىۋكەرەكەى،
 چۈنكە ھاۋپىيەكى خرايى بوۋە و ئەم چاۋى لى نوۋقاندۋە ۰۰ ۋەيا
 بەيىي رىياز و پىرۆ كرامى ئىسلام لەگەلىا نەجۋالاۋەتەۋە ۰۰!!

ئەمە لەلەيەكەۋە لەلەيەكى تىرشەۋە مۇسلمانان پىرو پايمان واىە
 كە ئەم نەۋەى ئىستايە ئەگەر ئىسلام بىكات بە ئاقىدە و پەڧتارى ، ۋە
 ئىمۆزگارىيەگەنى بىكات بەپىرۆگرام و پىياز • ئەۋا رەۋش و خۈى
 ئىشىنان زىندۋو ئەكەتەۋە ۰۰ ۋە نە جىھاندا دەۋلەتىكى كەۋرە و لىھاتوۋ
 بىيات ئەنن ۰۰۰ گەلانى تىرش دوايان ئەكەون •
 بەكورتى :

ئاخىرى ئەم ئومەتە ئىسلاھ و رىك و رىك نايىت بەۋە نەيىت كە
 -مەردەتاكەى پىي دامەزراۋە •

- ھەزار پەھمەت لەگۆپى خەلىفەى دوۋم (عومەرى كۆپى
 خەتاب) كە ئەتەرموۋى :

[نحن قوم أعزّنا الله بالإسلام فمهما ابتغينا العزّة بغير ما أعزّنا الله به أذلّنا الله ^(۱)] .

مام عومه ؛ چەند پرمانا و سوود بەخشە ، وە ترستێەر و راجلە کێنەرە ئەم فەرموودە ی پێغەمبەرە - صلى الله عليه وسلم -

[ولا حکم أمراؤهم بغير ما أنزل الله إلاّ سلط الله عليهم عدوهم فاستنفدوا بعض ما في أيديهم ، وما عطّلوا كتاب الله وسنة نبيّه إلاّ جمل الله بأسهم بينهم] .

مام عومه ؛ مامۆستا ؛ واتای فەرموودە کە ی پێغەمبەر - صلى الله عليه وسلم - چى به ؟

مامۆستا : کاکلەى مانا و مەبەستە کە ی ئەمە به :

• ئەمیر و کارگیرانى ولّات هەركات ياسا و پزىمىكان داهىنا - بىجگە لە فەرموودەى خوا - و کردیان بە پێياز و پەپرەوى کرا ، ئەوە خوا - جل جلاله - دوزمى خۆيان زال و پایەدار ئەکات بەسەریانە ، ئینجا هەندى لەوێ لە دەستیانیە لێان زەوت ئەکات ، وە هەروەها هەركات فەرموودەى خواو پێغەمبەریان خستە پشت گوێ و بپاریان پێ ئەدا . . . خوا جەنگ و ئازاوە و هەراو شەپرو شوپیان لەناو هەلە گیرستى . . .

مام عومه ؛ مامۆستا ؛ وادیارە ئەم فەرموودە ی پێغەمبەرە - صلى الله عليه وسلم - هاتوو ئە پوو ، بۆیه بەلاو گێروگرفت و ناهىنى ئەوەندە بلاو بوو ئەو . . . !

مامۆستا : بەلێ . . . سەد لە سەد وایە ، چونکە کاتێ زالمەن و سەمکاران کار و بارى ولّیان گرتە دەست ، وە بەووتە پووجەلە کانیان بپاریاندا . . . ئازاوە پوو یکردە ، ناوچەکان ، دوزمەن زال بوو بەسەر

(۱) واتە ئێمە خوا بە هۆى ئیسلامەو سەرى خستین وە هەركات داواى سەركەوتن بكهین بەبێ ئیسلام ئەوە خوا ژێر دەستمان ئەکات .

خاکی ئیسلامدا هێمنی و ئاسوودهیی لێ زهوت کردین ... بهروو
 بوومی خاکی ئیسلامیان لێ سه‌ندین ئیمه‌ش به‌ده‌ست خاکی ، ماینه‌وه و
 چاوه‌پوانی پاشماوه‌ی ئه‌وانین و ئاوا‌ته‌خوازین ئاوپێکمان به‌لادا
 به‌ده‌نه‌وه !!...

به‌لێ ... هه‌ر ئه‌و ده‌مه‌ قورئان و فهرمووده‌کانی یه‌غه‌مه‌ریان
 فرێدایه‌ په‌فه‌ی له‌بهرچوونه‌وه جه‌نگ و هه‌را و نه‌دامه‌ت په‌شمایی خۆی
 هه‌لدا به‌سه‌ر کۆمه‌لدا ...

به‌لێ ... هه‌ر ئه‌و حه‌له قورئانی پیرۆز له ئیشی سه‌ره‌کی خۆی
 خرا ، دوزمن زال بوو و زۆربه‌ی ئه‌و شوێنه‌ی یه‌غه‌مه‌ر و هاوه‌له
 به‌شه‌ره‌فه‌کانی کبان و سامانیان له‌یتناوا به‌خت کرد ، جارێکی تر درایه‌وه
 ده‌ست کوفر ، پرووناکی تیا کوژایه‌وه ...

وه‌ك ئه‌و پێنج ناوچه‌یه‌ كه ئېستا (رووس) داگیری كردووه ، یاوه‌ك
 خاکی [فه‌له‌ستین] و هه‌ندیكی [لوبنان و میسر و سووریه ٠٠] !

كه ئه‌مه‌ش له‌كه‌و تانه‌یه‌کی زۆر گه‌وره‌یه‌ به‌سه‌ر چاوی
 عه‌ره‌به‌وه به‌تایه‌ت ، چونكه عه‌ره‌ب كاتی خۆی گه‌لێکی به‌ش خوراوی
 چه‌وساوه‌ بوو له‌ژێر چه‌پۆکی [فارس و رۆما] تا ئه‌م قورئانه هات و
 نه‌وانیش په‌یامه‌كه‌یان هه‌لگرت و ته‌نها ئالاکه‌ی ئه‌ویان به‌رز کرده‌وه ...
 ئه‌و حه‌له خۆره‌ه‌لآت و خۆرئاوا و خواروو زووری زه‌ویان كه‌وته
 ژێرده‌ست (١) ...

گه‌وره‌ی وڵات بوون تا قورئان مامۆستایان بوو ... كاتی لایان‌دا له
 پێگه‌ پراسته‌كه‌ی ، ئینجا په‌ستی و كزی و داماوێ ئالایه‌ ملیان ، وه‌ بوون
 به‌ ژێر پێوه‌ و ماف و به‌شیان داگیرکرا ، به‌جۆی ئی جووله‌كه‌ كه‌ بێ نرخ و
 پيسوا و ژێر ده‌ستی هه‌موو جیهان بوون لێان پاست بوونه‌وه و له‌

(١) لقد أنزلنا اليكم كتاباً فيه ذكرکم افلا تعقلون ٩٠٠ الانبياء/ ١٠

جەرگه‌ی خاك و ولاتيانا ده‌وله‌تيكيان يِّك هِتئا كه گاته و لاقرنى نه‌كات
به‌و هموو ميريه عه‌ره‌بانه كه ژماره‌يان به‌ناو نه‌گاته (۲۲) ميرى و
ژماره‌يان پتر له سه‌د مليۆن كه‌سه^(۱) .!!

مام عومهر ده‌با نه‌مه دوا ووتنه‌مان بِيَت و كوژايى گفـت و گۆ و
پرسيار و وه‌لامه‌كانمانى پِي بِيَتين، به‌هيواى نه‌وم سوود به‌خش بِيَت بۆ
تۆ بۆ هموو باو كيكي موسلمان و ئاشنا به‌قورئان ، بۆ نه‌وى بكري به
رچه له په‌روه‌رده‌ى كوژپه و ساواكانماندا .

ئيتـر خـوايش له تاوان و هه‌له‌كانمان ببوورى و دلـيـشـمان پـووناك
بكاته‌وه به‌تـيـشـكى قـورئـان و فـهـرمـوودـه شـيرـينه‌كانى پـنـه‌به‌رمان محـمـد
– صلى الله عليه وعلى آله وصحبه وسلم – وه تۆيش خوا يار و
ياوه‌رت بِي .

٤ ربيع الاول ١٤٠٢هـ

٢٩ كانوونى يه‌كه‌مى ١٩٨١ز

١ – سه‌يرى ته‌فسيره‌كه‌ى مامۆستا مه‌لاعثمان ، سه‌ره‌تاي به‌رگى ١٧ بكه .

سمرچاوه کان :

- ١ - القرآن الكريم
- ٢ - في ظلال القرآن
- ٣ - الاسلام
- ٤ - الاسلام يقيناً لا تلقيناً
- ٥ - أخلاقنا أو الدمار
- ٦ - إحياء علوم الدين
- ٧ - من هدى النبوة
- ٨ - تربية الأولاد في الاسلام
- ٩ - هذا نبيك يا ولدي
- ١٠ - الحلال والحرام في الاسلام
- ١١ - الثناج الجتمع للاصول
- ١٢ - تحفة المحتاج

وہ ہندئی سہر چاوہی تری کوردی و عہرہ بی

سەرباس	لاپەپە
دیاری بێت	۳
یئشەکی	۵
دیمەنی یەكەم	۹
سەردانێك لە ولاتە یێگانهكان	۱۱
بێ بەزەي پرووس	۱۴
ئەلەمانیا - سوید - فینا	۱۵
وتە یەکی کارل مارکس	۱۶
چین (۲۰) ھەزار مەزگەوتی پوختاند	۱۶
سوڤیەت (۳۰) ھەزار مەزگەوتی پوختاند	۱۶
ھێرشەبەکی ھۆلاکو بۆ سەر بەغداد	۱۷
دەستەناباکەکی ھندلەگەل پاکستان	۱۹
دیمەنی دووھەم	۲۱
ھاوارەکی کەتەدی	۲۴
وتەکی مارشال یتال	۲۵
موسلمان ھەمووکات بەسوۆزە	۲۷
ھێرشماناگازاکی	۲۸
ئیسلاام و دروست کردنی چەکەمەنی	۲۹
دیمەنی سێیەم	۳۴

۳۴	ئىسلام و لاوۋەكان
۴۰	فرۆيدو ووتەكەي
۴۲	ھۆي تىكدانى لاوۋەكان
۴۲	ئىسلام و تەلەفرىئون وسىنەما
۴۷	دېمەنى جوارەم
۴۷	سودو كەلكەكانى ژن وميردى
۵۲	كام ئافرەت تەخۋازى ؟
۵۳	ئافرەت چىياۋى ھەل بىرنى ؟
۵۵	سەئىدى كوپى موسەيب
۶۳	دېمەنى پىنجەم
۶۳	چۆن مندالەكەت پەرۋەدە ئەكەيت
۶۵	ئاۋىكى خۇشى بىنى
۷۱	منال چۆن پەرۋەردە بىكرىت وانەبىت
۷۳	پەيۋەندى منال بەجەند شىكەۋە
۷۵	منال ومزگەوت
۷۹	دېمەنى شەشەم
۸۱	تەخشەي كۆمەلەيتى بۆمنال
۸۲	مامۇستاومورشىدى راستەقىنە بىناسە

سەر باس	لايه پره
ئىمامى غەزالى و زاناكان	۸۳
تەسەۋفى راستەقىنە	۸۶
منال و قوتابخانە	۸۷
دېمەنى ھەوتەم	۹۳
چاۋدىرى منالە كەت بىكە	۹۴
گۆرانى و موسىقا	۹۵
ئىسلام و ھەندى يارى	۹۷
دېمەنى ھەشتەم	۱۰۵
منال ئەبى فېرى يېشە سازى بىكرى	۱۰۶
منال و يارى كىردن	۱۰۸
پوخۇش بە لە كەل مندالە كەتا	۱۱۱
چەندنزايە كى يېغە مېر (صلى الله عليه وسلم)	۱۱۳
ھەندى كىتب بۆمىندال	۱۲۳*
منال چۆن خوۋىداتە كىتب خوۋىندەۋە	۱۲۶
با وەك يېشۋە كانمان بىن	۱۲۸
بۆچى دوزمن زال بوۋبە سەرخاكاندا ؟	۱۳۷

رقم الايداع ١٣٣٩ في المكتبة الوطنية
ببغداد لسنة ١٩٨٥

نام کتاب:

- چونکه له پوره زده ئېسلام ۰۰ دلونكه له دهرې بې نې
ئېسلام ۰
په نجه رانه كشي بۇ عهدې له نه خوښه كاني ناو كومه له كدل
چاره سهر شانه نا ۰
دهرې پوره كډه زروښ و ، نه مريگا و ، نه دسه و ، چين و ،
هند و ، ۰ ۰ ۰ مهتد دسه وسان وستان له چاره سهرې كېر و
گرفته كاني نه مريو كومه ۰
چېستادو وېدې كه نه نه ئېسلام نه زاني روژه و ، سهر باز
وېشسهر كه بې بكه نه نې ۰
پت نه نې : كه نه پوره زده ماله كهت چ له مالوم ، چ له
مر نهوت چ له قوناخانه به ښو نه كي قوراني پت ۰
مانكه بۇ لاوان بۇ دور پوره ونگي به ختلاوي ۰
تېت نه گه نه پي كه نه سهر نيزمي ختلاوي و ، هه مو دسې و
داسره كه وي وان له سهر گهرم كړه نې قوي (لاو) دا ، تا به نجت
نكهن و ، نه وانش ناين و ولات و نشتامان له دسې وهر گرن ۰
داهايو و باشه روژ هور بۇ ئېسلام تېت به گواهي پترو و ۰
نه به به ئېسلام نه واني ههنگو ههنگرين به ره وړ گري و
نارادېمل ۰